

DEZBATERI PARLAMENTARE

Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a XX-a

SESIUNEA a II-a ORDINARĂ – IULIE 2015

Ședința din ziua de 9 iulie 2015

(STENOGRAMA)

SUMAR

1. Declararea ședinței ca fiind deliberativă. (*Onorarea Drapelului de Stat al Republicii Moldova.*) 4
2. Dezbateră ordinii de zi și aprobarea ei. 5–20
3. Dezbateră în lectura a doua a proiectului de Lege nr.179 din 5 mai 2015 cu privire la Agentul guvernamental. Procedura de vot a proiectului nr.179 se transferă pentru o ședință ulterioară. 20–22
4. Dezbateră și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.241 din 4 iunie 2015 pentru modificarea și completarea Legii nr. 264-XVI din 11 decembrie 2008 privind autorizarea și plata interpreților și traducătorilor antrenați de Consiliul Superior al Magistraturii, de Ministerul Justiției, de organele procuraturii, organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, de notari, avocați și de executorii judecătorești. 23–31
5. Dezbateră în lectura a doua a proiectului de Lege nr.2 din 3 ianuarie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Legea drumurilor – art.1; Legea privind transportul prin conducte magistrale – art.4; Legea aviației civile – art.11; Legea cadastrului bunurilor imobile – art.2, 4, 11, 13; ș.a.*). Procedura de vot a proiectului nr.2 se transferă pentru o ședință ulterioară. 31–36
6. Dezbateră și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.140 din 9 aprilie 2015 privind modificarea Legii privind calitatea în construcții nr.721-XIII din 2 februarie 1996 (*art.21*). Pentru lectura a doua proiectul nr.140 va fi comasat cu proiectul de lege nr.21 din 24 ianuarie 2014, proiectul nr.140 fiind ca proiect de alternativă. 36–47;
49–55
7. Dezbateră în lectura a doua a proiectului de Lege nr.21 din 24 ianuarie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Legea privind protecția mediului înconjurător – art.16, 22, 23 ș.a.; Legea privind apărarea împotriva incendiilor – art. 23; Legea cu privire la protecția civilă – art. 20; ș.a.*) 47–48

Pentru lectura a doua proiectul nr.21 a fost comasat cu proiectul de lege nr.140 din 9 aprilie 2015, proiectul nr.21 fiind ca proiect de bază. Procedura de vot a proiectului nr.21 se transferă pentru o ședință ulterioară.

8. Dezbateră și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.244 din 9 iunie 2015 pentru modificarea și completarea Legii cu privire la exercitarea profesiei de medic nr. 264-XVI din 27 octombrie 2005 (*art. 4, 4^l, 5, 8, 17*). 55–56
9. Dezbateră și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.180 din 5 mai 2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Legea taxei de stat – art. 2, 3; Legea privind protecția desenelor și modelelor industriale – art. 3, 4, 5, 7, ș.a.; Legea privind protecția mărcilor – art. 2, 4, 5 ș.a.; ș.a.*). 57–59
10. Dezbateră și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.262 din 24 iunie 2015 privind ratificarea Acordului de finanțare adițională dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare în vederea realizării Proiectului „Managementul dezastrelor și riscurilor climatice în Moldova” (Credit nr.5637-MD). Procedura de vot pentru lectura a doua a proiectului nr.262 se transferă pentru o ședință ulterioară. 59–63
11. Dezbateră, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.261 din 24 iunie 2015 pentru ratificarea Protocolului despre aplicarea Acordului privind zona de comerț liber din 18 octombrie 2011 între Părțile acestuia și Republica Uzbekistan. 63–65
12. Dezbateră și adoptarea proiectului de Hotărâre nr.247 din 12 iunie 2015 cu privire la Programul legislativ de transpunere a angajamentelor asumate în cadrul Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte. 67–78
13. Prezentarea Raportului nr.718 din 8 aprilie 2014 privind activitatea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru anul 2013. 78–95
14. Prezentarea Raportului nr.952 din 6 mai 2015 privind activitatea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru anul 2014. 78–95

15. Dezbateră și respingerea proiectului de Hotărîre nr.271 din 7 iulie 2015 cu privire la Raportul privind activitatea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru anul 2013. 95–107
16. Dezbateră proiectului de Hotărîre nr.272 din 7 iulie 2015 cu privire la Raportul privind activitatea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru anul 2014. Procedura de vot a proiectului nr.272 se transferă pentru o ședință ulterioară. 107–108
17. Dezbateră în primă lectură a proiectului de Lege nr.253 din 17 iunie 2015 pentru modificarea și completarea Codului muncii al Republicii Moldova (*art. 18, 33, 38, 40, 49, 53, 54 ș.a.*). Procedura de vot a proiectului nr.253 se transferă pentru o ședință ulterioară. 108–120
18. Dezbateră proiectului de Hotărîre nr.223 din 26 mai 2015 pentru aprobarea Raportului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2014. Procedura de vot a proiectului nr.223 se transferă pentru o ședință ulterioară. 120–127
19. Dezbateră proiectului de Hotărîre nr.225 din 26 mai 2015 pentru aprobarea Raportului privind executarea (utilizarea) fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2014. Procedura de vot a proiectului nr.225 se transferă pentru o ședință ulterioară. 128–135
20. Dezbateră proiectului de Hotărîre nr.251 din 17 iunie 2015 pentru aprobarea bugetului Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pe anul 2015. Procedura de vot a proiectului nr.251 se transferă pentru o ședință ulterioară. 135–142
21. Prezentarea, de către doamna ministru al educației Maia Sandu, a informației privind măsurile întreprinse de către minister pentru îmbunătățirea procentului de reușită la bacalaureat – răspuns doamnei deputat Marina Radvan. 142–144
22. Prezentarea, de către domnul viceministru al apărării Alexandru Cimbriciuc, a informației privind rezultatele investigațiilor efectuate de instituția vizată ale cazului de depozitare a elementelor radioactive în unitatea militară din orașul Florești – răspuns domnului deputat Iurie Țap. 144–146
23. Întrebări. 146–150
24. Declarația domnului deputat Vlad Batrîncea – Frațiunea Partidului Socialiștilor din Republica Moldova. 150–152

Ședința începe la ora 10.06

Lucrările sînt prezidate de doamna Liliana Palihovici, vicepreședinte al Parlamentului, asistată de domnul Vladimir Vitiuc, vicepreședinte al Parlamentului.

Doamna Liliana Palihovici:

... deputați, bună dimineța.

Vă rog ocupați-vă locurile în sală, pentru a începe ședința de plen.

Secretariatul Parlamentului,

Vă rog anunțați prezența în sală.

Domnul Maxim Ganaciuc – șeful Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului:

Doamnelor și domnilor deputați,

Bună dimineța.

Vă anunț că la ședința Parlamentului, din totalul celor 101 de deputați, și-au înregistrat prezența 80 de deputați. Nu s-au înregistrat deputații: Ciobanu Maria, Fusu Corina, Sîrbu Serghei – deplasare; Gudumac Elena, Labuneț Anatolie, Nichiforciuc Eugen, Padnevici Corneliu, Porcescu Petru, Sîrbu Oleg – cerere; Novac Grigore – concediu medical, Balan Ion, Candu Andrian, Carp Lilian, Casian Ion, Cernat Vladimir, Dudoglo Nicolai, Munteanu Valeriu, Plahotniuc Vladimir, Țurcan Vladimir.

Doamna Liliana Palihovici:

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Ședința este deliberativă. Vă rog să onorăm Drapelul de Stat. *(Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.)*

Mulțumesc.

Înainte de a trece la dezbaterile proiectului ordinii de zi, vreau să vă anunț că ieri și-a sărbătorit ziua de naștere colegul nostru domnul Valeriu Ghilețchi. Îi dorim „La mulți ani” și multă sănătate. *(Aplauze.)*

În data de 6 iulie în Republica Moldova s-a comemorat Ziua victimelor stalinismului, s-au împlinit 66 de ani de la cel mai mare val de deportări, zeci de mii de cetățeni au suferit, au fost duși în Siberia, o parte nu s-au mai întors. Probabil că prea puține sînt familiile în Republica Moldova care nu au o rudă care a fost deportată. Și vă îndemn, stimați colegi, să ținem un minut de reculegere în memoria celor care au suferit. *(Se ține un minut de reculegere.)*

Stimați colegi,

Propunerile pe care le-am primit din partea Biroului permanent pentru subiectele ce vor fi dezbătute în două zile de ședințe ale Parlamentului le-ați primit fiecare dintre dumneavoastră. Suplimentar la ceea ce a aprobat Biroul permanent al Parlamentului avem încă cîteva cereri din partea mai multor deputați. Prima cerere o avem din partea unui grup de deputați care solicită audierea conducerii

Serviciului de Informații și Securitate, semnată de cinci deputați din Frațiunea Partidului Socialiștilor. Cine dorește să prezinte?

Domnule Batrîncea,
Vă rog.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da. Mulțumesc, doamnă vicepreședinte.
Stimați colegi,

Duminica trecută, pe data de 5 iulie, a avut loc o acțiune fără precedent în centrul Chișinăului, o măsură publică autorizată, o măsură asigurată de către organele Poliției, în care mai mulți cetățeni străini au solicitat lichidarea statalității Republicii Moldova. S-a petrecut un marș al unioniștilor, asigurat, iarăși, de organele noastre de forță.

Și considerăm că această situație produce un pericol imens pentru dezvoltarea mai departe a Republicii Moldova ca stat suveran și independent. Și solicităm din numele Frațiunii invitarea la ședința plenară a Parlamentului și audierea conducerii Serviciului de Informații și Securitate referitor la cauza admiterii desfășurării marșului unionist din data de 5 iulie, Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene referitor la participarea persoanelor străine, care în mod deschis au declarat despre lichidarea statalității Republicii Moldova și a Procuraturii Generale referitor la măsurile întreprinse pentru prevenirea și contracararea destabilizării situației din Republica Moldova. Considerăm că aceste organe nu au făcut față situației și în mod deschis sau în mod tacit au susținut acțiunile absolut anticonstituționale și absolut ilegale.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Supun votului propunerea prezentată de către Frațiunea Partidului Socialiștilor.

Cine este pentru introducerea în ordinea de zi, vă rog votați.

Pe sectoare, vă rog anunțați rezultatele. (*Rumoare în sală.*)

Vă rog, sectorul nr.1.

Conectați microfonul la numărătorul din sectorul nr.1.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 22.

Doamna Liliana Palihovici:

Eu vă rog frumos să numărați exact câți sînt pe sector și câți au votat. Eu văd în sectorul dumneavoastră 20. Nu toți din sectorul dumneavoastră au votat. Eu am văzut cine a votat. Eu vă rog frumos, eu supun votului repetat. De aceea, vă rog frumos ... Eu nu am anunțat ... (*Rumoare în sală.*) Frațiunilor.

Domnule Ghimpu,

Dumneavoastră nu ați spus că vreți la acest subiect să discutați. Eu nu ...
(*Domnul Ghimpu vorbește din sală.*)

Vă rog nu strigați. Dumneavoastră de procedură puteți să apăsați butonul la orișicare alt subiect. Foarte corect. O clipă doar. Eu nu am anunțat votul, de aceea votul nu s-a produs. Frațiunile ... Din cauza că nu a fost anunțat

Domnule Reșetnicov,

Eu știu cum să moderez ședința.

Vă rog, fără comentarii.

Vă rog, din partea frațiunilor, dacă cineva vrea să vorbească la acest subiect.

Domnule Ghimpu,

Vă rog.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc.

Doamnă Președinte al ședinței,

Stimați colegi,

Cînd este vorba de drepturile și libertățile fundamentale ale omului nimeni nu poate interveni. Și vă rog să vă conformați. Fiecare dintre noi este în drept să promoveze orice idee, doar nu cu forța și cu „catiușa” sau cu automatul. Aceștia care au solicitat să vină, să fie invitați în Parlament, toată lumea știe că mama lor e Kremlinul, dar tata e Putin. Și ei încă vin acum și vor să ceară ... Este un drept fundamental. Și dacă nu cunoașteți, faceți cunoștință cu decizia CEDO, pe cînd a fost făcută sesizarea de către Partidul Popular Creștin Democrat și o să vă fie clar în problema aceasta.

Și nu ... dacă ați fi fost feciori ai acestui pămînt, apoi nu ați fi abordat acest subiect. Voi apărați cu totul alte interese, nu ale moldovenilor, dar ale Kremlinului. Așa că dumneavoastră nu trebuie să supuneți la vot. Aici e toată problema, doamnă Președinte.

Doamna Liliana Palihovici:

Dar eu sînt obligată ...

Domnul Mihai Ghimpu:

Este vorba de drepturile fundamentale ale omului.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule președinte Ghimpu,

Eu sînt obligată să supun la vot toate solicitările care vin din partea a cel puțin cinci deputați. Eu aceasta și am făcut.

Vă rog frumos, altă fracțiune.

Vă rog, Frațiunea Partidului Comuniștilor.

Domnul Voronin.

Domnul Vladimir Voronin:

E clar lucru că cu Ghimpu să intri în discuții aceasta e „bespolezno” pentru totdeauna. Dar problema e cu mult mai serioasă decât și-o imaginează cineva care sînt orientați deja 25 de ani pe dimensiunea de a distruge Republica Moldova.

Nici un fel de problemă, acei care doresc să facă mitinguri, nimeni nu spune nimic împotriva, cunoaștem și noi drepturile omului, tot ce este legat de această noțiune, dar lasă să le facă acolo unde trebuie. Peste o mie de cetățeni cu reședință în România vin în Chișinău, ne exportează nouă revoluție, ne aduc nouă preoți, ne aduc nouă senatori, ne aduc nouă politici, ne aduc nouă intrigi și dumneata ai ridicat sala în picioare, doamnă Președinte al ședinței.

Dar, uitați-vă, cine să se ridice în amintirea celor 1 milion 250 de mii de cetățeni care astăzi sînt fugăriți de actuala guvernare, de Alianță, din țara noastră și lucrează după hotarele republicii.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Voronin ...

Domnul Vladimir Voronin:

Cine să ridice acești oameni în picioare?

Doamna Liliana Palihovici:

Dumneavoastră v-ați abătut de la subiectul pe care îl dezbatem noi.

Vă rog, la subiect.

Domnul Vladimir Voronin:

Subiect. E vorba despre Republica Moldova, despre construcția unui stat independent, suveran – Republica Moldova, fără de amestecul dintr-o parte sau din alte părți. Iată despre ce eu vorbesc.

Noi n-o să susținem niciodată acest lucru. Și să nu ne sperie cu „catiușa” și cu ce o să trebuiască și Ghimpu, și alții. Da.

Doamna Liliana Palihovici:

Poziția fracțiunii dumneavoastră este clară. Dacă mai dorește cineva să vorbească la acest subiect?

Domnul Lupu,

Vă rog.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Cum văd eu situația? Există două curente în țara noastră care amenință statalitatea și suveranitatea Republicii Moldova: primul curent – cel radical de dreapta unionist, al doilea curent – cel radical de stînga, care propune ca Moldova... nu-i statalist, anume că nu-i statalist, cu părere de rău.

Fiindcă intrarea Moldovei, ca și idee, în componența Uniunii Vamale Euroasiatice este o altă cale de lichidare a statalității și suveranității Republicii Moldova. Pe care motiv, ideea e bună, autorul nu-i acela.

Acum pe esența întrebării. Dreptul fundamental al oamenilor – nici o problemă.

Doi la mână. Eu consider că serviciile speciale trebuie să-și facă meseria cum au demonstrat că o pot face și în trecut. Eu sînt sigur că o vor face și pentru viitor.

Eu sînt absolut de acord cu faptul că nici un sistem democratic nu permite cetățenilor din alte țări să vină în altă țară și să încerce să dicteze ce trebuie să facă această țară. Noi am avut asemenea indivizi și serviciile speciale au reacționat prompt.

Eu nu-mi închipui cum în Europa ar veni francezii la Berlin să facă o demonstrație pentru lichidarea statului Germania. Sau să vină francezii în Elveția și să spună că nu au dreptul să fie țară și tot așa înainte.

Iată de ce, noi trebuie să lăsăm serviciile speciale să-și facă treaba, să-și facă meseria și eu sînt sigur că, avînd în spate deja cazuri concrete de protecție, acțiuni de protecție a statalității și suveranității, ei se vor isprăvi cu această sarcină și mai departe.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Dodon.

Domnul Igor Dodon:

Da, vă mulțumesc.

În primul rînd, referitor la ceea ce a spus antevorbitorul.

Într-adevăr, există un pericol mare pentru Republica Moldova, dar el vine din partea oligarhilor, care fură miliarde și se acoperă cu valori europene...

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Dodon,

Noi vorbim despre altă solicitare a dumneavoastră.

Vă rog, vă țineți de temă.

Domnul Igor Dodon:

... IQ comunitar ș.a.m.d. Referitor la ceea ce ține de subiectul care s-a propus să fie audiat astăzi. Cei care se numesc juriști, vizavi, studiați Constituția puțin, unde scrie expres că orice acțiune, care duce la lichidarea statalității Republicii Moldova, este declarată anticonstituțională.

Și vreau să vă spun că atunci cînd cineva, în centrul Chișinăului, strigă că Republica Moldova nu este și nu poate fi stat independent, este o acțiune anticonstituțională.

Referitor la intrarea în anumite uniuni: est, vest. Ele nu sînt acțiuni care duc la lichidarea statalității Republicii Moldova. Sînt proiecte economice sau proiecte politice.

Probabil, fostul Președinte al Parlamentului nu cunoaște acest lucru, îl înțeleg de ce, îl înțeleg, trebuie să se mai documenteze.

De aceea, stimați colegi,

Dacă să lăsăm într-o parte toate emoțiile, este un semnal care trebuie să ne îngrijoreze absolut pe toți. Ceea ce se întâmplă în ultimul timp în Republica Moldova, aceasta poate destabiliza situația.

Vreau să vă spun ferm și clar: socialiștii niciodată nu vor întreprinde acțiuni pentru destabilizarea situației.

Noi sîntem pentru ca să fie ordine, pace, regulă în Republica Moldova.

Doamna Liliana Palihovici:

Înregistrat, domnul Dodon.

Domnul Filat.

Domnul Vladimir Filat:

Mulțumesc, stimată doamnă Președinte al ședinței.

Este de înțeles că fiecare partid politic, avînd un interes politic, transmite anumite mesaje.

Vizavi de această solicitare, eu cred că noi ar trebui să pornim de la faptul că instituțiile statului și-au făcut datoria, a fost asigurată ordinea publică și, pe de altă parte, a fost asigurat, conform legii, așa cum prevede legea, dreptul cetățenilor la libera întrunire.

Eu consider că trebuie să încurajăm în continuare instituțiile statului să-și facă meseria și, mai mult decît atît, să facem tot posibilul ca prin legile Republicii Moldova și prin activitatea instituțiilor să facem în așa fel, încît drepturile și libertățile cetățenești să fie asigurate întru totul.

Aceasta este poziția grupului parlamentar liberal democrat.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Și eu vă mulțumesc.

Domnul Ghimpu,

O să vă dau dreptul la replică după vot.

Stimați colegi,

Supun... atenție, supun votului introducerea în ordinea de zi a solicitării prezentate de Frațiunea Partidului Socialiștilor.

Cine este pentru, vă rog votați.

Vă rog, anunțați rezultatele pe sector.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 20.

Doamna Liliana Palihovici:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 19.

Doamna Liliana Palihovici:

Cu 39 de voturi, propunerea nu a fost susținută.

Prezenți în sală sînt 80.

Următoarea solicitare vine, la fel, din partea Frațiunii Partidului Socialiștilor: audierea conducerii Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

Cine prezintă?

Vă rog, domnul Mudreac.

Domnul Radu Mudreac:

Mulțumesc, doamnă vicepreședinte.

Stimați colegi,

Vreau să aduc la cunoștință că din numele Comisiei agricultură și industrie alimentară a fost adresat un demers către președintele Centrului de Stat pentru Atestarea și Omologarea Produselor de Uz Fitosanitar și a Fertilizanților pentru a se prezenta pe data de 7 în cadrul comisiei, pentru a prezenta un raport privind activitatea instituției vizate.

Ca pînă la urmă, pe data de 7, cu 5 minute înainte de întrunirea comisiei, a parvenit o scrisoare din numele Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, prin care informează că... dau citire: „Conform domeniului de activitate al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, încredințat de Parlament, informațiile privind situația în domeniul administrat se prezintă cu cunoștință de cauză de către minister”, unde categoric au refuzat să participe în cadrul ședinței permanente cu un raport privind activitatea.

După cum cunoaștem, comisia este formată din reprezentanții tuturor fracțiunilor parlamentare, ceea ce înc-o dată atestă un refuz și o ignorare totală privind prezentarea informației în cadrul comisiei, ceea ce ține de refuzul... controlului parlamentar asupra instituțiilor de stat în domeniu.

Doamna Liliana Palihovici:

Vă rog, continuați.

Domnul Radu Mudreac:

Reieșind din cele menționate, solicităm ca conducerea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare să prezinte o explicație în plenul Parlamentului privind refuzul participării instituțiilor subordonate ministerului la ședințele comisiei parlamentare permanente pentru ziua de mîine.

Vă mulțumim.

Doamna Liliana Palihovici:

Există fracțiuni care doresc să vorbească pe marginea acestui subiect?

Nu.

Supun votului. Cine este pentru introducerea în ordinea de zi a propunerii prezentate de Frațiunea Partidului Socialiștilor, vă rog votați.

Număr insuficient de voturi.

Propunerea nu este introdusă în ordinea de zi.

Următoarea solicitare vine din partea unui grup de deputați, dar așa, sînt două proiecte... cu privire la introducerea în ordinea de zi a proiectului cu nr.92.

Cine prezintă?

Domnul Gagauz,

Vă rog.

Domnul Fiodor Gagauz:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte.

Bună ziua, stimați colegi.

Уважаемые коллеги,

На завтра в повестку дня включена законодательная инициатива, зарегистрированная господином Канду, №248, и по данному вопросу мы также зарегистрировали законодательные инициативы №90 и №92, еще в марте месяце.

Вопросы касаются одного и того же субъекта, поэтому прошу включить в повестку дня и, при рассмотрении законодательной инициативы господина Канду, одновременно рассмотреть и наши инициативы.

Doamna Liliana Palihovici:

Fracțiunile, dorește cineva să vorbească pe marginea acestei propuneri?

Nu. Dacă nu, supun votului introducerea în ordinea de zi a proiectului înregistrat cu nr.92 din 23 martie 2015, prezentat de Frațiunea Partidului Socialiștilor.

Cine este pentru, vă rog votați. Număr insuficient.

Proiectul nu este introdus în ordinea de zi.

Următorul proiect, următoarea solicitare vine iarăși din partea unui grup de deputați socialiști, pentru introducerea în ordinea de zi a proiectului cu nr.90 din 20 martie 2015.

Vă rog, cine prezintă?

Domnul Gagauz,

Dumneavoastră prezentați în continuare?

Domnul Fiodor Gagauz:

Да, я уже обозначил, 90 и 92 это одни и те же субъекты.

Doamna Liliana Palihovici:

Da, dar dumneavoastră ați făcut două cereri, eu sînt obligată regulamentar să le supun pe ambele la vot.

Domnul Fiodor Gagauz:

Da.

Doamna Liliana Palihovici:

Cine este pentru introducerea în ordinea de zi a proiectului cu nr.90 din 20 martie 2015, vă rog votați.

Număr insuficient de voturi.

Proiectul nu este introdus în ordinea de zi.

O altă solicitare am primit-o de la 5 deputați liberali, care solicită introducerea în ordinea de zi prezența în Parlament a doamnei Gherman.

Vă rog, cine prezintă?

Domnul Untila.

Domnul Veaceslav Untila:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Pe data de 2 iulie s-a împlinit un an de la ratificarea de către Parlamentul Republicii Moldova a Acordului de Asociere dintre Republica Moldova – Uniunea Europeană. În aceste condiții, în conformitate cu articolul 46 al Regulamentului Parlamentului, solicităm includerea în ordinea de zi din data de 9 sau posibil 10 iulie 2015 a audierilor parlamentare despre gradul de implementare a acestui acord de către Republica Moldova.

În acest sens, solicităm prezența în Parlament a doamnei Natalia Gherman și a celorlalți responsabili de la Guvern de implementarea Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Vă rog, fracțiunile care vor să vorbească pe marginea acestui subiect.

Domnul Streleț.

Domnul Valeriu Streleț:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Referitor la acest subiect, noi am expus argumentele plauzibile și în cadrul ședinței Biroului permanent, și în cadrul altor discuții mai puțin formale.

Opinia fracțiunii noastre este că acest raport, extrem de important, trebuie să fie prezentat de către un Guvern cu puteri depline, de către un Guvern votat, un Guvern plenipotențiar și nu un Guvern în exercițiu. Unu.

Și doi. Am menționat că pentru a respecta o perioadă integrală de raportare, avînd în vedere faptul că Acordul de Asociere a intrat în vigoare de la 1 septembrie – partea comercial-economică, ar fi absolut firesc ca acest raport să fie prezentat,

să zicem, în prima decadă a lunii septembrie, după intrarea în vigoare, care să raporteze o perioadă integrală exactă.

Din aceste motive, considerăm neoportun această propunere și nu o vom susține astăzi, dar o vom susține în septembrie.

Doamna Liliana Palihovici:

Da. Vă mulțumesc, domnule Streleț.

Cu adevărat, aceasta a fost discuția în cadrul ședinței Biroului permanent de ieri, unde Președintele Parlamentului a informat că din motiv că ministerul solicită ca acest raport să fie prezentat la un an de la intrarea în vigoare, nu de la ratificare, de când a început să se implementeze, și corect ar fi ca acest raport să fie prezentat de un Guvern cu depline împuterniciri.

Deci eu vă întreb: retrageți cererea sau să o supun votului? (*Rumoare în sală.*)

OK.

Mai dorește cineva să vorbească pe marginea acestei propuneri?

Domnul Lupu,

Vă rog.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc, doamnă Președinte al ședinței.

Fracțiunea Partidului Democrat consideră logică poziția care a fost discutată ieri în cadrul ședinței Biroului permanent.

În mod evident, semnarea, ratificarea Acordului de Asociere vine și cu o puternică încărcătură festivă, dar eu gândesc că noi întâi de toate sîntem orientați pe partea concretă de implementare, pe partea stării de lucruri în cadrul aplicării prevederilor acestui acord.

Și atunci avînd și considerentul că cea mai mare parte a acordului care se referă la componenta comercial-economică a intrat în vigoare, potrivit prevederilor acestuia, începînd cu septembrie și, doi la mîna, considerentul invocat de colegi că un asemenea raport trebuie să fie prezentat de către un ministru în cadrul unui Guvern cu drepturi depline, noi susținem ideea acestor audieri pentru luna septembrie.

Doamna Liliana Palihovici:

Vă mulțumesc.

La acest subiect eu am înregistrați încă 7 deputați.

Întrebarea mea este: la acest subiect sau la altele? La alte subiecte.

La acest subiect.

Domnul Neguța,

Vă rog.

Domnul Andrei Neguța:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Reieșind din faptul că acest acord nici nu se implementează și nici nu se dorește să fie audiat, poate revenim la inițiativa noastră anterioară despre denunțarea lui.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Neguța,

Aceasta este opinia dumneavoastră și eu cred că nici un deputat din acest Parlament nu are dreptul să spună că nu se implementează o lege sau un acord atît timp cît nu avem raportul cu informația exactă din partea executivului.

Așa că, vă rog, nu mai faceți așa declarații. (*Rumoare în sală.*)

Propuneri ... Din partea fracțiunii a fost deja.

Domnul Dodon.

Domnul Igor Dodon:

Da. Eu vă mulțumesc.

Ar fi fost logic totuși să audiem raportul cît se poate de rapid, mai repede, pentru că vreau să le sugerez celor din minoritatea sau majoritatea parlamentară că pînă în toamnă cifrele nu vor fi mai bune.

Situația este gravă. Un an de implementare a acestui acord ne arată că situația este catastrofală pe marea majoritate a sectoarelor. Credeți că pînă în septembrie o să aveți alte rezultate ale comerțului exterior, ale reformelor pe intern, ale luptei cu corupția? Nu vor fi altele.

De aceea haideți să-i dăm o apreciere la această etapă. Lăsați să vină reprezentanții Guvernului să ne raporteze ce s-a întîmplat.

De aceea noi această inițiativă am ridicat-o de mai multe ori și, evident, o vom susține pentru audieri în cadrul Parlamentului.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Ghimpu.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc.

Problema există și aceasta trebuie cu toții să recunoaștem că avem probleme la îndeplinirea angajamentelor asumate. Nici nu se discută aici, fapt demonstrat prin decizia UE de a îngheța susținerea financiară a Republicii Moldova.

Dar vreau să spun următorul lucru, că avem mari eroi aici, în sală, oligarhul strigă: Vin oligarhii! Și nu prima dată oligarhul strigă: Vin oligarhii!

Și, domnule ambasador,

Ca să nu spun numele, cînd erai al Moscova, altfel gîndeai. Erai pentru cursul european, nu cursul vamal.

Mandatul de socialist mai sînt 3 ani și s-a terminat. Dar conștiința? Doar foarte bine știi, ca fost ambasador în centrul, în capitala imperiului, care ne-a ocupat pe noi, cine sînt ei și ce urmăresc ei. Și mai bine mai taci, că dacă tăceai

filosof rămîneai. Este o vorbă. Nu prea asculta pe cel de sus, că acela are cîștig, e oligarh, dar dumneata nu ai nimic decît mandatul și atît.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Filat.

Domnul Vladimir Filat:

Mulțumesc, doamnă Președinte al ședinței.

Eu doar pentru o precizare. O dată. Nu cred că este foarte mare interes ca cineva din această sală să audieze raportul, pentru că dacă cineva dorește cu adevărat să cunoască care este gradul de implementare, o poate face foarte ușor.

Datele statistice și nu doar statistice sînt la dispoziția oricărui deputat. O dată.

Doi. Eu aș vrea ca lucrurile care sînt rostite aici să fie unele bazate pe adevăr, cum ar fi, spre exemplu, că Uniunea Europeană a luat decizii să înghețe asistența pentru Republica Moldova avînd la bază neimplementarea Acordului de Asociere, ceea ce nu este adevărat.

Nefinanțarea din partea Comisiei Europene este legată direct de lipsa programului cu Fondul Monetar Internațional. Oamenii trebuie să cunoască lucrurile așa cum sînt. Și dacă deja sînt replici, așa, energice din... straniu, dar din dreapta mea, vizavi de un milion și ceva de ... de milioane de oameni în Republica Moldova care nu sînt în țară, iarăși memoria nu trebuie să fie foarte scurtă.

Și tot la statistică o să fac trimitere, să ne uităm foarte atent cînd milionul acesta de oameni din țara noastră a plecat din Republica Moldova și atunci lucrurile vor fi foarte clare.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

La acest subiect toate fracțiunile și-au expus opinia, deja cîte doi reprezentanți. (*Rumoare în sală.*)

Vreți să vă retrageți inițiativa, domnule Untila?

Vă rog.

Domnul Veaceslav Untila:

Dar de unde știți ce am vrut să facem?

Doamna Liliana Palihovici:

Citesc gîndurile la distanță.

Domnul Veaceslav Untila:

Stimați colegi,

Ați argumentat mai ales aceea că este nevoie să luăm de la momentul cînd s-a implementat, de la 1 septembrie.

Noi acceptăm, Frațiunea Partidului Liberal, acest lucru și în septembrie cred că o să veniți cu un raport convingător.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Vă mulțumesc, domnul Untila.

Nu voi supune această inițiativă votului, fiindcă autorii și-au retras propunerea.

Stimați colegi,

Eu am înregistrat aici încă 5 deputați.

De procedură sau dreptul la replică?

Domnul Lupu.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc, doamnă Președinte, încă o dată.

Chiar și la o scurtă distanță de la momentul când am vorbit despre subiectul anterior, cu ceea ce s-a întâmplat în ziua de duminică.

Am fost vizat, am dreptul la replică, dar o să fac această replică nu cu referință la persoană. Deprind să atac problema și nu persoana, spre deosebire de colegii care au pregătire mai slăbuță în acest sens.

Primul punct. Ați observat câtă lume a participat la această manifestație? Foarte puțină. Despre ce vorbește acest fapt? Vorbește despre faptul care este nivelul de susținere și de popularitate a acestei idei în sînul societății moldovenești. Foarte mic, infim, aproape zero.

Și eu vreau să vă zic că, cu cât mai mult noi aici, în ședința plenului Parlamentului, o să atragem atenție, o să discutăm, pe această cale noi o să ridicăm mingea la plasă. Volens nolens, noi o să popularizăm această idee. Haideți, noi, într-adevăr, să vedem pe calea acțiunilor concrete de dezvoltare economică, socială, de întărire a ideii statalității și suveranității țării.

Și doi la mână. A sunat ideea privind în ce măsură Uniunea Vamală respectivă afectează statalitatea și suveranitatea.

Stimați colegi,

Eu sper că aveți posibilitatea să comunicați cu reprezentanții conducerii a unor asemenea țări ca Belarus, Kazahstan și să simțiți și să știți care sînt temerile lor și care este modul lor de gîndire, mai ales după evenimentele din Ucraina.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Înregistrat.

Doamnă Domenti,

De procedură?

Vă rog.

Doamna Oxana Domentii:

De procedură.

Rog, doamnă Președinte, înainte de a supune la vot proiectul de Lege nr.18 pentru modificarea și completarea Legii cu privire la activitatea farmaceutică să-mi permiteți să dau citire unui supliment la raport pe care îl avem aprobat în cadrul Comisiei protecție socială, sănătate și familie cu privire la prevederile tranzitorii de punere în aplicare a legii.

Doamna Liliana Palihovici:

Înregistrat.

Domnule Leancă,

De procedură?

Vă rog.

Domnul Iurie Leancă:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte al ședinței.

Nu atât de procedură, cât pe ordinea de zi.

Doamna Liliana Palihovici:

Da, vă rog.

Domnul Iurie Leancă:

Și, în mod special, în contextul faptului că, totuși, a intervenit o evoluție de urgență cu impact asupra evoluțiilor social-economice din Republica Moldova, câțiva deputați s-au referit deja la decizia Comisiei Europene de a îngheța fondurile destinate sprijinirii bugetului din Republica Moldova.

Știm cu toții care sînt aceste motive enunțate de ambasadorul UE: și lipsa unui Guvern, și lipsa unui memorandum cu FMI, și criza bancară.

Și dacă ne uităm cu ce viteză se derulează negocierile pentru crearea unei noi majorități, dacă ne uităm, în timp de jumătate de an nici măcar nu a fost invitată aici și nu a ajuns misiunea FMI, care este situația cu criza bancară, și ne mai gîndim că, cel puțin, 40 de milioane de euro... cel puțin, un miliard de lei au fost deja prevăzuți de venitul la buget și există un mare risc ca acești bani să nu intre în visteria statului în acest an, eu aș propune ca pe agenda de astăzi să includem un subiect – invitarea ministrului finanțelor, pentru a prezenta o situație de măsuri anticriză: ce facem noi pornind de la ideea că acești bani ar putea să nu ajungă în țară, cum prevenim ceea ce s-a referit fostul deja prim-ministru privind incapacitatea de plată, ceea ce ar însemna că am putea să nu plătim pensiile, salariile ș.a.m.d.

Cred că de urgență se impune să discutăm această situație și să luăm împreună o decizie cum mergem mai departe pînă la finele anului.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Leancă,

Eu nu pot supune votului această propunere, fiindcă Regulamentul prevede ca ea să fie înregistrată înaintea începerii ședinței cu semnătura cel puțin, a 5 deputați. Este condiția Regulamentului. Îmi pare rău.

Domnul Batrîncea.

Domnul Batrîncea.

De procedură.

Domnule Batrîncea,

Conectați, vă rog, microfonul.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da. Mulțumesc.

De procedură.

Doamnă vicepreședinte,

Conform Regulamentului Parlamentului, hotărîrea Parlamentului se aprobă prin majoritatea deputaților prezenți în sală, dar nu prin majoritatea deputaților înregistrați în coridor aici, la etajul doi.

În momentul în care eu am propus din numele fracțiunii să invităm aici, în ședință plenară, directorul SIS și conducătorii altor organe: Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerului Afacerilor Interne, în sala de ședințe a Parlamentului s-au aflat 76 de deputați. Și, reieșind din numărul de 76 de deputați, 39 constituie majoritatea.

Eu nu știu, atunci când...

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Batrîncea,

Eu vă rog mult. Ați avut momentul votului, toți au fost în sală. S-a anunțat rezultatul pe fiecare sector, așa că, vă rog, acum nu puteți contesta votul.

Domnul... doamna Bodnarenco.

Doamna Bodnarenco.

Nu o văd în sală.

A-a-a, doamnă Bodnarenco,

Vă rog.

Doamna Elena Bodnarenco:

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Acum câteva zile autoritățile publice locale de nivelul unu și doi au primit scrisoare semnată de doamna Prim-ministru Natalia Gherman, prin care se recomandă insistent de a stopa toate lucrările de construcții capitale curente, reparații...

Doamna Liliana Palihovici:

Doamnă Bodnarenco,
Sîntem la momentul procedurii.

Doamna Elena Bodnarenco:

Da. Solicit invitația doamnei Prim-ministru la ședința de astăzi cu răspuns la două întrebări.

Prima. Cu ce drept...

Doamna Liliana Palihovici:

Răspunsul la întrebări – avem ora întrebărilor.

Vă rog frumos, la acel moment o să adresați întrebările și o să primiți și răspunsul.

Domnule Furculiță,

De procedură?

Vă rog.

Domnul Corneliu Furculiță:

Deci, stimați colegi,

Ca să finalizăm careva discuții privitor la invitarea membrilor Guvernului în plenul Parlamentului, pot să vă comunic că la ora întrebărilor la ședința precedentă noi l-am invitat în ședință plenară pe ministrul finanțelor, la care am primit un răspuns că el nu va veni, deoarece nu este pregătit, colectează datele în continuare.

Deci ar trebui să luăm o atitudine față de ping-pong-ul acesta, când Parlamentul solicită ca cineva din Guvern să vină și primim niște răspunsuri evazive. Nu înțeleg pentru ce mai stăm și facem aici ședință.

Doamna Liliana Palihovici:

Stimați colegi...

Domnule Dodon,

De procedură?

Vă rog.

Domnul Igor Dodon:

Da. Stimați colegi,

În primul rînd, la ceea ce a vorbit domnul Leancă, dacă nu mă greșesc, cu ministrul finanțelor. Noi, deja, de vreo lună jumătate îl chemăm încoace și domnul Furculiță a spus că chiar l-am solicitat regulamentar. Prin vot nu s-a acceptat în plenul Parlamentului, săptămîna trecută l-am invitat pentru ziua de astăzi și nu a venit.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Dodon,

De procedură.

Domnul Igor Dodon:

De procedură.

La subiectul ce ține de marșul unioniștilor. Noi, a spus domnul Batrîncea referitor la numărarea voturilor, ne vom documenta și vă vom prezenta informația câți au fost în sală. Însă solicităm, la sfârșitul ședinței, la acest subiect să fim înscriși cu o declarație din partea fracțiunii.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Sînteți înscriși cu o declarație pentru finalul ședinței.

Stimați colegi,

Avem ordinea de zi și suplimentul la ordinea de zi propus de Biroul permanent al Parlamentului. Au venit propuneri din partea câtorva fracțiuni ca să comasăm ordinea de zi pe două zile pentru ziua de joi. Toată lumea acceptă, am înțeles că, lucrul acesta.

Și supun votului ordinea de zi pentru ședința Parlamentului din 9 iulie.

Cine este pentru, vă rog votați.

Stimați deputați,

Eu vreau să fiți atenți că e procedura votului și rog să chemați toți deputații în sală. (*Rumoare în sală.*) Nu, pînă la 15 septembrie nu se poate. Dacă îi la 15 septembrie se duc toți pentru totdeauna. Eu rog ca deputații să vină în sală, că lansăm procedura de vot. (*Rumoare în sală.*)

Domnule Dodon,

Nu era așa.

Domnilor deputați,

Vă rog să vă ocupați locurile în sală.

Supun votului aprobarea ordinii de zi pentru ședința Parlamentului din 9 iulie.

Cine este pentru, vă rog votați.

Cu majoritatea voturilor, ordinea de zi a fost aprobată.

Primul subiect în ordinea de zi este proiectul de Lege cu privire la Agentul guvernamental, proiectul înregistrat cu nr.179.

O rog pe doamna Apolschii, președintele Comisiei juridice, numiri și imunități, să prezinte raportul.

Doamna Raisa Apolschii:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Comisia juridică, numiri și imunități menționează că la data de 18 iunie 2015 proiectul de Lege nr.179 cu privire la Agentul guvernamental a fost aprobat de către Parlament în primă lectură.

În ședința Parlamentului din 3 iulie, în cadrul căreia proiectul de lege a fost suspus dezbaterilor pentru lectura a doua, la propunerea Președintelui

Parlamentului s-a decis remiterea proiectului de lege spre definitivare Comisiei juridice, numiri și imunități.

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat, pentru lectura a doua, proiectul de Lege cu privire la Agentul guvernamental, în special amendamentul înaintat de deputatul Valeriu Ghilețchi la alineatul (3) articolul 27 din proiect referitor la acțiunea în regres.

În urma dezbaterilor asupra amendamentului în cauză, cu participarea autorului amendamentului și a proiectului de lege, membrii comisiei au decis asupra următoarei redacții a alineatului (3) de la articolul 27 din proiectul de lege, citez: „Ministerul Justiției este obligat să intenteze acțiunea în regres, dacă se întrunesc condițiile stabilite prin lege, în termen de trei ani din ziua achitării sumelor stabilite prin hotărârea sau decizia Curții Europene ori prin convenția de rezolvare pe cale amiabilă.” Am închis citatul.

În rezultatul examinării proiectului de lege, membrii comisiei au decis, cu votul majorității, să propună proiectul de Lege nr.179 din 5 mai 2015 spre examinare și adoptare de către Parlament în lectura a doua.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Întrebări?

Domnul Neguța.

Domnul Andrei Neguța:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Deci eu, cu părere de rău, am fost într-o deplasare și la ședința trecută când s-a examinat proiectul acesta n-am fost. M-am întors, am examinat în înscriere ședința Parlamentului și am văzut sinteza care a făcut-o comisia dumneavoastră.

În alocuțiunea mea care am avut-o, cel puțin, două probleme trebuiau să fie expuse în sinteză. De exemplu, altă denumire a documentului. Sau a doua. Ar fi bine ca în lectura a doua de venit cu încă un proiect referitor la situația privind Curtea Supremă de Justiție.

Eu nu insist acum, deci sînt vinovat singur, n-am fost la ședință, dar, cel puțin, în sinteza dumneavoastră trebuia să fie scris „nu se acceptă”. Dar faptul că nu există în sinteză, cel puțin, aceste două momente din alocuțiune, vorbește despre faptul că ori dumneavoastră nu v-ați condus de stenograma ședinței, ori despre alte momente.

Doamna Raisa Apolschii:

Eu vreau să vă răspund și să vă zic că alocuțiunea nu este amendament. Pentru că comisia examinează amendamentele clar definite și atunci comisia ia decizie. Eu nu am făcut altceva decît să examinez toate amendamentele, adică nu eu, dar comisia în întregime, și nu cred că alocuțiunile și declarațiile sau atitudinile față de un proiect de lege pot fi luate drept ca amendament. Regulamentul prevede modalitatea de înaintare a amendamentelor la proiectele de lege.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Alte întrebări nu sînt.

Vă mulțumesc, doamnă Apolschii.

Următorul proiect este proiectul de Hotărîre cu privire la Programul legislativ de transpunere a angajamentelor asumate în cadrul Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte.

Comisia politică externă și integrare europeană, raportor domnul Corman, aveți acum proiectul? Proiectul nr.247.

Domnul Corman.

Domnul Igor Corman:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte al ședinței.

Deci conform agendei acest subiect urma să fie dezbătut mîine, 10 iulie. Dacă consideră plenul Parlamentului, noi putem s-o facem și astăzi, dar să fim informați, ca să fim pregătiți cu raportul.

Doamna Liliana Palihovici:

Da, noi am votat aici.

Domnul Igor Corman:

Dar mai bine ar fi s-o facem mîine, fiindcă au mai rămas cîteva detalii tehnice.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Corman,

Deja a fost votul. S-a unit agenda de ieri și astăzi pentru o ședință. De aceea...

Domnul Igor Corman:

Așa. Bine. Atunci eu ...

Doamna Liliana Palihovici:

... eu am o întrebare.

Domnul Igor Corman:

Atunci eu vă propun s-o facem ...

Doamna Liliana Palihovici:

Mai tîrziu.

Domnul Igor Corman:

... mai spre sfârșitul ședinței de astăzi, da?

Doamna Liliana Palihovici:

Bine.

Domnul Igor Corman:

Da.

Doamna Liliana Palihovici:

Eu am o întrebare către comisiile parlamentare care au avut proiecte pentru ședința din data de 10: aveți nevoie de o pauză pentru ca să aveți materialele aici? Vă rog. Da, dar președintele Comisiei economie, buget și finanțe încă nu este, va veni și el, și vreo cinci proiecte sînt din această comisie.

Eu am să anunț o pauză pentru 30 de minute, ca toate comisiile să-și aducă rapoartele, deputații să-și aducă proiectele, pentru a putea continua ședința la ora 10 și 20 de minute. 11.20, da.

Dacă sînt comisii care vor să facă careva anunțuri, vă rog.

P A U Z Ă

*

* * *

D U P Ă P A U Z Ă

Doamna Liliana Palihovici:

... colegi, continuăm ședința.

Proiectul de lege pe care-l vom dezbate în continuare este proiectul de Lege nr.241 din 04.06.2015 pentru modificarea și completarea Legii nr.264 din 11 decembrie 2008 privind autorizarea și plata interpreților și traducătorilor antrenați de Consiliul Superior al Magistraturii, de Ministerul Justiției, de organele procuraturii, organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, de notari, avocați și de executorii judecătorești.

Inițiativa este a Guvernului și prezintă domnul viceministru al justiției Eșanu.

Vă rog.

Domnul Nicolae Eșanu – viceministru al justiției:

Din supliment.

Doamna Liliana Palihovici:

Proiectul nr.241, nr.4 din supliment.

Domnul Nicolae Eșanu:

Stimată doamnă Președinte,
Doamnelor și domnilor deputați,

Proiectul supus atenției dumneavoastră face parte din numărul de proiecte de lege, care vine să asigure implementarea Strategiei de reformare a sistemului justiției și vine să contribuie la perfecționarea mecanismului de autorizare și plată a interpreților și traducătorilor care sînt antrenați de către organele de justiție.

Modificările la lege țin de perfecționarea mecanismului de formare a organelor care urmează să decidă autorizarea interpreților și traducătorilor, de perfecționarea mecanismului ce ține de activitatea acestora, în special, introducerea regulilor noi cu privire la răspunderea disciplinară a interpreților și traducătorilor.

Și aici atrag atenția că legea pornește de la faptul că interpreții și traducătorii autorizați vor fi atît cei care vor fi angajați în organele de justiție, cît și cei care vor activa în calitate de liberi profesioniști și vor fi antrenați de către organele respective pentru a asigura traducerea în cazurile concrete.

În primul caz, aceștia vor avea un statut dublu și vor fi supuși regulilor aplicabile statutului respectiv. Deci, în calitate de angajați, ei vor fi răspunzători în fața angajatorului conform regulilor Codului muncii, în calitate de interpreți sau traducători liberi profesioniști, ei vor purta răspundere conform regulilor stabilite pentru interpreți și traducători.

Conceptul actual al legii, în principiu, nu este modificat, rămîne același concept care prevede existența unui organ independent de Ministerul Justiției care va examina problema dacă persoanele corespund criteriilor stabilite de lege și vor decide autorizarea acestora, ministerul doar va elibera autorizația.

La fel și în cadrul răspunderii acestora, ministrul nu va avea un rol decisiv, ci doar va asigura implementarea în practică, prin acte administrative, a deciziilor organelor de autoadministrare.

Rugăm susținerea proiectului.

Mulțumim.

Doamna Liliana Palihovici:

Și eu vă mulțumesc, domnule Eșanu.

Domnul Ghilețchi,

Vă rog.

Vă rog, conectați microfonul domnului Ghilețchi.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc.

Amendamentele urmează să vină, doamna Violeta.

Deci eu am 2 întrebări, domnule viceministru.

Prima ține de obligația de confidențialitate.

La articolul 7¹ alineatul (2) dumneavoastră oferiți o excepție sau o situație care justifică încălcarea acestui principiu de confidențialitate, dar mi se pare un pic nereușită formularea.

Uitați-vă: „Dacă informația de care a luat cunoștință în legătură cu exercitarea obligațiilor sale profesionale se referă la o infracțiune”.

Eu cred că foarte multe situații se referă la infracțiuni, pentru că și atunci când el traduce, fiind cazul anchetei sau în cazul unui proces judiciar, pot fi situații și foarte multe se vor referi la infracțiuni.

Adică, eu cred că ar trebui reformulat. Eu înțeleg ideea care ați vrut s-o expuneți, dacă am înțeles-o? Poate dumneavoastră mă ajutați s-o înțeleg, am dreptate sau nu am dreptate.

Dar, ideea este: dacă el a aflat despre o infracțiune care încearcă să fie ascunsă, tănuită, ceva de genul acesta, în acest caz, el este în drept să încalce acest principiu de confidențialitate, să sesizeze organele, spre exemplu.

Dar, repet, mi se pare că formularea nu este cea mai reușită în cazul dat. Ce părere aveți dumneavoastră?

Domnul Nicolae Eșanu:

Eu am înțeles temerea dumneavoastră și cred că pentru lectura a doua noi putem să schimbăm. În principiu, sînt de acord că noi trebuie să stipulăm foarte clar că nu este vorba despre o informație care ține de procesul de anchetă sau examinare în instanță a unei infracțiuni, ci despre faptul că a aflat despre o infracțiune.

Și deci acest lucru noi o să-l stipulăm expres în lectura a doua.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Mulțumesc.

Și a doua întrebare ține de articolul 8. În articolul 8 dumneavoastră ați menționat, de fapt, titlul acestui articol este: „Răspunderea interpretului și traducătorului”. Dar în alineatul (2), mi se pare că se întîmplă o situație similară cu cea din legea privind Agentul guvernamental.

Adică, nu mi se pare reușită formularea: „Statul nu răspunde pentru prejudiciul cauzat de interpret și traducător”. Noi ne referim la prejudiciile pe care ar putea să le cauzeze un interpret sau traducător.

De ce n-am spune în felul următor: „Că interpreții și traducătorii răspund pentru prejudiciul care l-au cauzat”.

Decît să dai o frază, în care aparent statul se spală pe mîini și zice: nu răspunde, dar cineva ar trebui să poarte răspundere pentru acest prejudiciu. De aceea, mi se pare, ar fi o formulă mult mai precisă și ar responsabiliza interpreții și traducătorii în procesul de traducere. Dacă eventul, prin traducerea pe care o comit, ei aduc anumite prejudicii, să poartă răspundere.

De aceea propunerea mea ar fi ca să scriem așa cum aveți și în alineatul (1), alineatul (3) să înceapă așa: „Interpreții și traducătorii pot fi trași la răspundere pentru prejudiciul cauzat în activitatea lor de interpret sau traducător”.

Domnul Nicolae Eșanu:

Mulțumim pentru întrebare.

În principiu, noi sîntem de acord să reformulăm, dar aici este vorba despre două idei diferite.

Unul. Este că interpreții și traducătorii răspund pentru prejudiciul pe care ei îl cauzează, adică pentru fapta lor și, concomitent, se menționează faptul că statul nu răspunde pentru prejudiciul pe care îl cauzează aceștia, anume pornind de la faptul că interpreții și traducătorii, fiind liberi profesioniști, nu acționează din numele statului.

Și deci, în acest caz, vor fi ținuți responsabili doar interpreții și traducătorii pentru prejudiciul cauzat de ei, și nu statul.

Deși, dacă să dezvoltăm ideea și să analizăm în profunzime, în principiu o să vedem că o să existe cazuri în care statul o să răspundă pentru eventualele erori comise de către interpreți și traducători, dar în acest caz ei răspund nu pentru faptul că traducătorii sau interpreții au tradus greșit, ci pentru faptul că, la nivel național, nu au avut un mecanism, prin care să asigure posibilitatea persoanelor să beneficieze de drepturile garantate de Constituție și convențiile internaționale, inclusiv de a înlătura prejudiciul pe care l-a suportat o persoană în rezultatul traducerii.

Să traduc, cumva, mai simplu: dacă, spre exemplu, traducerea a fost greșită și persoanei i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil, statul trebuie să aibă mecanism prin care să garanteze acest drept la proces echitabil, în pofida faptului că traducătorul a tradus greșit.

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Tocmai din acest considerent, m-am gândit că acest alineat ar trebui reformulat și, eventual, am putea să păstrăm și ideea că statul nu poartă răspundere. Dar, totodată, să arătăm foarte clar că un traducător sau interpret, este responsabil pentru prejudiciul care-l cauzează.

De aceea, mă gândesc că alineatul (2), avînd în vedere și titlul acestui articol, „Răspunderea interpretului și traducătorului”, nu-i vorba de răspunderea statului, ar trebui reformulat.

Eu voi încerca să pregătesc un amendament, dar m-aș bucura dacă și dumneavoastră m-ați ajuta în formularea corectă a acestui amendament, ca să fie o... adică, o literă a legii foarte clară în această privință.

Vă mulțumesc.

Domnul Nicolae Eșanu:

Da, mulțumim.

Doamna Liliana Palihovici:

Vă mulțumesc, domnule Eșanu.

Alte întrebări nu mai sînt.

O invit pe doamna Apolschii să prezinte raportul Comisiei juridice, numiri și imunități pe marginea proiectului nr.241.

Doamna Raisa Apolschii:

Vă mulțumesc.

Stimată doamnă președinte,

Stimați colegi,

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.264 din 11 decembrie 2008 privind autorizarea și plata interpreților și traducătorilor antrenați de Consiliul Superior al Magistraturii, de Ministerul Justiției, de organele procuraturii, organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, de notari, avocați și de executorii judecătorești și expune următoarele.

Scopul proiectului de lege ține de consolidarea capacităților instituționale și asigurarea dezvoltării profesionale a traducătorilor și interpreților prin stabilirea cerințelor pentru calitatea serviciilor prestate, reglementarea răspunderii disciplinare, modificarea condițiilor pentru accedere și atestare în conformitate cu Strategia de reformare a sectorului justiției, adoptată prin Legea nr. 231 din 25 noiembrie 2011 și Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 6 din 16 februarie 2012.

Cele mai semnificative modificări și completări, așa cum a menționat și domnul ministru, se propun la articolul 7 la articolul 1 punctul 7, și anume completarea legii supuse modificării cu câteva articole noi, articolul 7¹ care prevede obligația de confidențialitate; articolul 10¹ privind Comisia de atestare și disciplină; articolul 8, referitor la răspunderea juridică, va fi expus într-o redacție nouă; punctul 20 al articolelor 17¹–17³ care se referă la activitatea interpreților și traducătorilor, particularitățile certificării și înregistrării, plata interpreților și traducătorilor etc.

Proiectul a fost avizat pozitiv de 5 comisii permanente. Direcția generală juridică s-a expus pe marginea acestuia. Deputatul Zagorodnîi a propus două amendamente care au fost examinate și au fost acceptate de către comisie. Și anume se referă la completarea alineatului (1) articolul 7¹ cu următoarea propoziție: „Traducătorul și interpretul nu este ținut de respectarea acestei obligații în cazurile în care legea sau persoanele interesate îl eliberează de această obligație”.

Al doilea amendament constă în substituirea... deci mai mult ține de tehnica legislativă, ceea ce ține de substituirea locurilor punctelor 19 și 20 și se va modifica și denumirea cuprinsului capitolului V.

Urmare a dezbaterilor, comisia, cu votul unanim, propune proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii privind autorizarea și plata interpreților și traducătorilor antrenați de Consiliul Superior al Magistraturii, Ministerul Justiției, organele procuraturii, organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, de notari, avocați și de executorii judecătorești spre examinare în ședința în plen a Parlamentului.

Comisia a decis să propună Parlamentului aprobarea lui în primă lectură și adoptarea în a doua lectură, în cazul lipsei amendamentelor. Dar ținând cont din discuțiile de astăzi din cadrul Parlamentului, să înțeleg că vor fi amendamente la acest proiect de lege, de aceea solicităm... sau propunem Parlamentului aprobarea lui în primă lectură.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Și eu vă mulțumesc.

Domnul Ghilețchi,

Vă rog, întrebări către comisie.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Doamnă președinte,

Poate era mai bine să adresez întrebarea domnului Eșanu, dar pentru că sînt limitat la două întrebări, vă adresez dumneavoastră acum alte întrebări pe care le am. Una ține de Comisia de atestare și disciplină. Deci articolul 10¹, acolo există o prevedere unde este menționat faptul că membrii Comisiei de atestare și disciplină sînt desemnați pentru un mandat de 4 ani și nu pot activa în această calitate două mandate consecutiv. Că mi s-a părut din acest articol că această Comisie de atestare și disciplină pînă la urmă este un organ colegial, așa cum este scris. Nu știu dacă chiar așa e absolut necesar să limităm.

La drept vorbind, poate era mai bine să fie nu mai mult de două mandate consecutiv. Adică ar putea peste un mandat. E comisie care certifică. Adică nu știu dacă... ce părere ați avea poate dumneavoastră, în calitate de președinte al comisiei, pentru că e important ca această comisie totuși să fie una profesionistă. Adică atunci cînd efectuează această atestare ei să ofere autorizații unor interpreți profesioniști, pentru ca să nu avem situații în care să regretăm că am dat o autorizație unui traducător care nu corespunde cerințelor.

Doamna Liliana Palihovici:

Doamna Apolschii,

Eu pot să ofer cuvîntul autorilor, dacă doriți.

Doamna Raisa Apolschii:

Noi am putea să examinăm la comisie, în cazul în care va apărea această dezbateră. Nu este o problemă.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Eșanu,

Aveți ceva de completat?

Domnul Nicolae Eșanu:

Da. Stimată doamnă Președinte,

Doamnelor și domnilor deputați,

Deci logica acestui articol este de a asigura independența și imparțialitatea membrilor acestei comisii și unul din elemente este de a exclude situația în care acesta adoptă decizii în speranța că va primi un următor mandat. Și deci considerăm cel mai adecvat să nu existe două mandate consecutive, pentru că dacă este vorba despre mandate, peste un mandat, atunci riscul acesta este diminuat dacă nu aproape egal cu...

Cînd el va avea două mandate consecutive, în acest caz în primul mandat el poate să acționeze, astfel încît să aibă speranța că va fi desemnat în al doilea mandat.

Regula care se aplică pentru șefii de stat, care interzic două mandate consecutive ține de monopolizarea puterii, ceea ce nu este cazul în această situație.

Deci aceasta este logica. Dar, în principiu, și acesta poate fi discutat.

Mulțumim.

Doamna Liliana Palihovici:

Și eu vă mulțumesc.

Domnul Ghilețchi,

A doua întrebare.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, vă mulțumesc.

A doua întrebare ține de o prevedere deja din capitolul V din articolul II: „Prezenta lege intră în vigoare în termen de 6 luni de la data publicării, cu excepția articolului 1 alineatul (2) care intră în vigoare în termen de 1 an și 6 luni de la data publicării.”

Adică ... noi totuși lansăm această reformă, nu știu dacă nu e prea mare termenul acesta de 1 an și 6 luni pentru a începe procesul de a autoriza acești interpreți. Dacă am înțeles eu corect, la acest alineat se referă această amîinare cu 1 an și 6 luni de zile. Și din nou nu știu dacă este cazul să așteptăm un an și jumătate pentru a introduce deja acest proces de atestare și autorizare a traducătorilor și interpreților.

Doamna Raisa Apolschii:

Aceasta a fost propunerea autorului. Probabil, analizîndu-și posibilitatea, pentru că urmează a fi elaborate și modul de calculare, și modul de mecanism propriu-zis. Deci este... eu nu știu, nu aș putea să-mi asum aici răspunderea, dar domnul Eșanu cred că...

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Eșanu,

Vă rog.

Domnul Nicolae Eșanu:

Mulțumim.

Logica în spatele acestui termen este teama că într-o perioadă mai scurtă noi nu vom avea un număr suficient de traducători și interpreți autorizați pentru a asigura funcționarea normală a acestor organe. Deci aceasta era temerea.

Noi teoretic putem s-o punem în vigoare imediat la adoptare. Dar atunci existînd această interdicție ca doar traducătorii autorizați să poată să efectueze traduceri pentru organe, o să putem bloca procesul de funcționare a justiției care și acum nu este foarte ușor avînd în vedere că există multe limbi pentru care noi nu avem traducători autorizați.

Deci noi considerăm că este util să fie păstrat acest termen, deoarece... da, legea prevede că pentru domeniile în care nu există traducători autorizați pot fi atrași și persoane care nu sînt autorizate, dar doar pentru domeniile pentru care nu există traducători autorizați. Dar în alte domenii, în măsura în care va exista cel puțin un traducător autorizat, deci noi nu vom mai putea atrage și persoane care nu sînt autorizate.

Mulțumim.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Ghilețchi,

Mai aveți completări careva?

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, o mică completare. Sigur că poate domnul ministru nu este gata, dar ar fi fost util dacă am fi avut informația să știm în care limbi noi astăzi nu avem interpreți autorizați, adică care sînt limbile unde în Republica Moldova nu există traducători.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Eșanu.

Domnul Nicolae Eșanu:

Cu părere de rău, eu nu am pregătit aceste informații. Pot doar să vă spun că noi în foarte multe limbi nu avem traducători autorizați și aceasta chiar este o problemă.

Noi trebuie să întreprindem acțiuni pentru ca să rezolvăm această problemă.

Ministerul Justiției destul de des primește solicitări din partea instanțelor judecătorești, care informează despre faptul că au pe rol dosare în care participă persoane care au nevoie de traducători în limbi inclusiv orientale și noi trebuie cumva să rezolvăm această problemă.

Mulțumim.

Doamna Liliana Palihovici:

Alte întrebări nu sînt.

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Supun votului în prima lectură proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, înregistrat în Parlament cu nr.21 în 24 ianuarie 2014.

Cine este pentru...

Nu, nu, vă rog, numărul... Am greșit numărul.

Proiectul nr.241, nu nr.21. Proiectul nr.241, în primă lectură. Cine este pentru, vă rog votați.

Mulțumesc.

Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.264 din 28 decembrie 2008 privind autorizarea și plata interpreților și traducătorilor antrenați de Consiliul Superior al Magistraturii, de Ministerul Justiției, de organele procuraturii, organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, de notari, avocați și de executorii judecătorești a fost votat în lectura întâi.

Următorul proiect pe care îl vom dezbate este proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, înregistrat cu nr.2. Autor – Guvernul.

Vă rog, lectura a doua.

Comisia economie, buget și finanțe, prezentați raportul.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, doamnă Președinte al ședinței.

Stimați colegi,

Comisia economie, buget și finanțe, în contextul avizelor prezentate de către comisiile parlamentare, Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului și amendamentelor deputaților, a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative în lectura a doua.

Astfel, conținutul articolului 13 care se referă la dispoziții finale și tranzitorii urmează a fi... comisia a propus să fie expus în următoarea redacție: „Prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2016, cu excepția articolului 4 care va intra în vigoare la data publicării”.

Alineatul (2). „Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, va prezenta Parlamentului proiectul de Lege cu privire la registrul obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară, va aduce actele sale normative în conformitate cu această lege.”

Pornind de la cele expuse și ținând cont de avizele pozitive ale comisiilor permanente, comisia propune proiectul de lege spre examinare plenului, spre adoptare în lectura a doua ca lectură finală.

Totodată, vreau să aduc la cunoștință că comisia a examinat în ședință suplimentară amendamentul deputatului Iurie Țap și, respectiv, amendamentul propus nu a întrunit susținerea comisiei.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Țap,
Vă rog.

Domnul Iurie Țap:

Domnule președinte,

Mai întâi eu am o întrebare. Deci cu referire la Legea nr.780 din 27 decembrie 2001 privind actele legislative articolul 4 alineat (2) care spune: „Actul legislativ trebuie să corespundă dispozițiilor constituționale și să fie în concordanță cu cadrul juridic existent...”

Prevederile respective subiectul căruia a făcut amendamentul meu este Legea nr.835 care spune sau care reglementează acest domeniu altfel. Ori proiectul propus de Guvern vine în contradicție cu cadrul juridic existent prevăzut în Legea nr.835.

În cazul dat cum putem accepta un proiect de lege care nu este în concordanță cu cadrul juridic existent?

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule deputat.

Proiectul care este înaintat de către Guvern, noi am dezbătut acest subiect foarte aprins în două ședințe ale comisiei, dacă vă aduceți aminte, este unul perfect legal și corespunde întru totul.

La principiile la care dumneavoastră vă referiți despre autoritățile publice locale și încadrarea lor în acest segment al problemei vreau să menționez următoarele.

Așa cum este prevăzut în articolul 13 din proiectul de lege că Guvernul va veni în termen de 6 luni și va propune Legea cu privire la Registrul obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară, subiectul care dumneavoastră l-ați invocat despre dreptul autorităților publice locale la a avea acces de a avea propriul registru, contravine principiului general de unificare a sistemelor electronice, care este politica de bază a Guvernului.

De aceea sugestiile dumneavoastră pot fi acceptate și vom... cu siguranță le vom încadra în următorul proiect de lege care va veni de la Guvern, care va fi Registrul obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară, unde vom permite autorităților publice locale să aibă acces la acest registru de bază, să poată să introducă anumite modificări ceea ce ține de localitatea care o administrează, iar, ulterior, administrarea propriu-zisă să fie efectuată de structura centrală a Guvernului.

Noi nu putem să ne permitem ca fiecare autoritate publică locală să-și elaboreze propriul registru după diferite nivele de cunoștințe, după diferite posibilități financiare, că noi cunoaștem că un registru ca să fie elaborat este destul de costisitor. Dacă noi elaborăm 899... 898 de registre la nivel de fiecare primărie, eu vă asigur că costul va fi cred că înzecit pentru toată țara.

Totodată, noi cunoaştem foarte bine capacităţile autorităţilor publice locale în partea ce ţine de administrarea în domeniul IT. Nimeni nu contestă la momentul de faţă chestia respectivă. Da, noi cunoaştem că în multe oraşe au capacitatea financiară de a angaja anumiţi specialişti în problemele tehnologiei informaţionale, însă cred eu că conceptul propus de către Guvern trebuie susţinut aşa cum a venit la momentul de faţă.

Eu înţeleg îngrijorarea dumneavoastră, însă din punctul de vedere al raţiunii, inclusiv economico-financiară, este mai bine aşa să fie prezentat.

Mulţumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Țap,

Vă rog.

Domnul Iurie Țap:

De fapt, nu sînt de acord, pentru că argumentele dumneavoastră nu au temei juridic și vin să concretizez.

Legea nr.835, care este legea cadru și care prevede instituirea prin secțiunea 5 cadrul... cadastrul funcțional urban. Deci printre multiplele cadastre care sînt specializate este cadastrul funcțional urban.

Și articolul 62 expres spune: „Cadastrul funcțional urban este un cadastru specializat și reprezintă o bază informațională a sistemului de reglementări destinat să asigure funcționarea și dezvoltarea localităților”.

Articolul 64. „Cadastrul funcțional urban se întocmește pentru fiecare unitate administrativ-teritorială.

Alineatul (2). Autoritățile administrației publice locale asigură, din mijloacele bugetelor locale, întocmirea și ținerea cadastrului funcțional urban pentru teritoriile administrate”.

Și articolul 65. „Lucrările necesare întocmirii cadastrului funcțional urban se execută la comanda autorităților administrației publice locale” ș.a.m.d.

Ori, dacă luăm Hotărîrea nr.1300 din 2001 care pune în aplicare prevederile Legii nr.835, aceste obiecte care sînt propuse în proiectul Guvernului tocmai se regăsesc aici, care spune foarte clar la articolul 3²: „Obiecte ale cadastrului rețelelor edilitare sînt rețelele subterane și supraterane de alimentare cu apă potabilă, industrială, de canalizare” ș.a.m.d. Deci ele corespund unu la unu. Aceasta este partea problemei.

Și mai departe. Dacă luăm Legea cadastrului bunurilor imobile, la capitolul 8, dreptul la informația cadastrului, păi, aici se prevede că proprietar este statul și autoritățile locale, în cazul cînd vor fi nevoite să obțină informația pe suport de hîrtie, trebuie să plătească.

Mă întreb eu...

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Țap,
Argumentele dumneavoastră le-ați prezentat și în comisie pentru amendament?

Domnul Iurie Țap:

Eu îmi cer scuze. Le-am prezentat...

Doamna Liliana Palihovici:

Sîntem în lectura a doua și aveți timp limitat, care este depășit deja.

Domnul Iurie Țap:

Stimați colegi,

De fapt, eu sînt de acord cu dumneavoastră, dar pentru membrii plenului care nu au fost la ședința comisiei. Pentru că atunci cînd se vine cu o atare abordare ea este una eronată. Și în cazul dat se încalcă dreptul autorităților locale de a îndeplini prevederile legii, de a avea acest cadastru funcțional urban. Aceasta este.

Și încerc să explic membrilor plenului că, de fapt, propunerea venită de la Guvern este una absolut nefundamentată.

Doamna Liliana Palihovici:

Eu am să ofer cuvîntul reprezentantului cadastrului pentru a veni cu explicații pe marginea acestui amendament.

Vă rog, conectați microfonul doi din primul rînd. O clipă. Microfonul doi din primul rînd. Conectați un microfon în primul rînd, pe care îl puteți.

Domnul Ștefan Crigan – vicedirector al Agenției Relații Funciare și Cadastru:

Mulțumesc, doamnă Președinte al ședinței de astăzi.

Stimați deputați,

Într-adevăr, această întrebare a fost discutată în fond în plenul ședinței comisiei. Cu părere de rău, se discută două lucruri diferite, două lucruri foarte diferite. Noi vorbim despre un sistem național de infrastructură a obiectelor... tehnico-edilitară. Ce se referă la amendament este vorba despre un registru teritorial la nivel de primărie, care trebuie să fie format conform prevederilor Legii cu privire la registre.

Ceea ce a mers Guvernul, noi am mers, în primul rînd, pentru adoptarea conceptului care a fost aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.348. În concept se prevăd toate descrierile acestui sistem: funcționalitatea lui, cadrul juridic, obiectele de înregistrare ș.a.

Ce se referă domnul deputat Țap... aceasta se referă la Registrul teritorial al unei primării care astăzi este o povară să fie format de către o primărie, deoarece, atît personalul care e necesar de angajat, cît și sursele financiare pentru a forma un așa registru, el trebuie să fie format la nivel de țară, dar nu la nivel de primărie.

Cu atât mai mult că noi am vorbit că accesul și ceea ce se referă la cadastrul urban, cadastrul urban în Republica Moldova încă nu există, el este la nivel de implementare.

Și anume Registrul obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară va fi un subiect pentru a forma cadastrul urban.

Doamna Liliana Palihovici:

Eu vă mulțumesc.

Am să-l rog pe domnul Țap să citească amendamentul, pentru ca să-l supun la vot. Am înțeles că doriți să-l supun separat la vot.

Domnul Țap.

Domnul Iurie Țap:

Nu, doar o precizare foarte importantă. Și din punct de vedere tehnic ce ar însemna astăzi că autoritățile publice locale și agenții respectivi să fie obligați să înregistreze rețelele apeduct, canalizare, care înseamnă costuri enorme ce se vor suprapune pe tarife?

Și de aceea spun, abordarea este una eronată. Pentru că, mă iertați, Legea nr.835, domnule Crigan, spune foarte clar: „Cadastrul funcțional urban se întocmește pentru fiecare unitate administrativ-teritorială”. Și mai mult, Hotărârea nr.1300 din 2001 urma ca autoritatea centrală de specialitate să asigure implementarea acestuia. Și dacă nu s-a făcut, este vinovat statul, Guvernul și Parlamentul, respectiv, că nu a asigurat controlul implementării. Iată care este abordarea.

De aceea, eu vă rog, haideți să nu încurcăm lucrurile și să informăm plenul corect. Pentru că prin această abordare se limitează sau se știrbesc drepturile autorităților publice locale.

Doamna Liliana Palihovici:

Vă rog, domnule Țap, citiți amendamentul.

Domnul Iurie Țap:

Mulțumesc.

În temeiul articolului 59 al Regulamentului Parlamentului, adoptat prin legea respectivă, se înaintează următorul amendament după cum urmează, la articolul IV din proiectul de lege se propune ca punctul 3 să fie expus în felul următor: „La articolul 11 alineatul (2) litera l) se exclude”. Punctul 4 să fie exclus.

Proiectul de lege se completează cu un nou articol cu următorul cuprins: „La articolul 4 alineatul (1) litera a) al Legii privind descentralizarea administrativă nr.435 din 28 decembrie 2006, după cuvintele „planificarea urbană”, se completează cu cuvintele „ținerea Registrului obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară””. Am încheiat.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

În temeiul avizului negativ în comisie la acest amendament și al opiniei negative a autorului, voi supune votului amendamentul citit de domnul deputat Țap.

Cine este pentru susținerea amendamentului, vă rog votați.

Număr insuficient.

Eu văd de aici, domnule Ghilețchi. Atunci când nu sînt sigură număr, dar aici e vizibil, nu ajung voturi.

Vă mulțumesc.

Alte ...

Domnule Reidman,

Ați avut o întrebare? Nu?

Vă mulțumesc, domnule Creangă.

Următorul proiect pe care îl supunem dezbaterilor este proiectul de Lege privind modificarea Legii nr.721 din 2 februarie 1996 privind calitatea în construcții.. Proiectul înregistrat cu nr.140 în 9 aprilie 2015. Autori – un grup de deputați.

Prezintă domnul deputat Iurie Dîrda.

Vă rog, domnule deputat.

A, domnul Chirinciuc. Autorii decid cine prezintă. Mie mi-ați spus că domnul Dîrda va prezenta.

Domnul Iurie Chirinciuc:

Domnilor deputați,

Este vorba de un proiect de lege pur mai mult tehnic, pentru că avem două legi: Legea nr.163 din 2010 și Legea nr.721 din 1996 care se contrazic una pe alta.

În primul caz este vorba de Legea din 2010: că emitentul este obligat în cel mult trei zile lucrătoare să transmită o copie a autorizației de construcție la Inspekția de Stat în Construcții pentru informare. Și în Legea din 1996 se interzice executarea de lucrări la construcțiile menționate.

Prin excluderea alineatului (3) la articolul 21 din Legea nr.721 din 1996 privind calitatea în construcții urmăm excluderea neconcordanței dintre Legea nr.163 din 9 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție și prevederile duplicitare care au rămas în Legea privind calitatea în construcții.

Este vorba doar de o chestie tehnică pentru a exclude și a nu duce în eroare interpretarea acestor două legi.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Și eu vă mulțumesc.

Avem întrebări.

Domnul deputat Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

Domnule Chirinciuc,

Buna.

Spuneți, vă rog, în Chișinău, doar în Chișinău, capitala țării, sînt peste 2000 de construcții care au probleme în ceea ce ține de legalitatea obținerii documentației pentru construire. În același timp noi punem în sarcina Inspecției de Stat în Construcții, da, controlul calității ș.a.m.d. la acele edificii sau construcții mai mici care se execută pe teritoriul municipiului Chișinău. Dacă noi excludem acest alineat (3) din articolul 21, unde beneficiarul construcției este obligat să transmită autorizația de construire care a primit-o de la autoritatea publică locală, cum Agenția în Construcție, da, Inspecția de Stat în Construcții va monitoriza? Cum Inspecția de Stat în Construcții va cunoaște că în sectorul X sau Y, pe strada cutare sau cutare se demarează lucrările de construcție sau nu se demarează și care-i situația acolo?

Domnul Iurie Chirinciuc:

Deci noi doar excludem neconcordanța acestor două articole, dar rămîne în vigoare ca în termen de trei zile să fie informat Inspecția de Stat în Construcții pentru efectuarea lucrărilor respective.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

O concretizare... Pînă acum era un mecanism foarte clar stabilit: Odată ce beneficiarul obține autorizația de construire de la administrația publică locală, el autorizația aceasta o arată Inspecției de Stat în Construcții, da, subdiviziunii responsabile din municipiul Chișinău, sau, de exemplu, nord, sud ș.a.m.d. S-a făcut, după părerea mea, o greșeală că din Legea nr.163 privind autorizarea executării lucrărilor în construcție, s-a exclus alineatul acesta prin care beneficiarul urma să înregistreze autorizația de construire la subdiviziunea Inspecției de Stat în Construcții, acum ea mai este în Legea privind calitatea în construcții. De ce noi să excludem alineatul acesta? Poate să revenim la formula anterioară în Legea nr.163, inclusiv asemenea prevederi să se conțină în Legea nr.163, pentru ce să excludem totalmente?

Acum Inspecția de Stat în Construcții nu reușește să examineze materialele și nu cunoaște ceea ce se întîmplă în localități la nord, la sud, în centru, în Chișinău. În Chișinău doar sînt peste 2000 de construcții care au probleme cu documentația. Noi dacă excludem și acest alineat, atunci Inspecția de Stat în Construcții, în general, nu va cunoaște ceea ce se întîmplă.

Administrația publică locală va elibera documente, autorizații cui doresc, dar Inspecția de Stat în Construcții nu va avea acel mecanism privind controlul calității asupra construcțiilor. Și noi avem ceea ce avem la nivel de municipiul Chișinău.

Domnul Iurie Chirinciuc:

Domnule Bolea,

Vă răspund. Prin acest proiect de lege nu diminuăm rolul Inspecției de Stat în Construcții în garanția unei bune funcționări a sistemului calității în construcții, ci doar accentuăm faptul că Inspecția de Stat în Construcții urmează să intervină la etapele de construcții, realizarea și darea în exploatare a construcțiilor. Nici într-un caz nu diminuăm sau nu vrem să facem un haos în aceasta.

Pur și simplu, dacă aceste două articole se contrazic unul pe altul ... De ce nu? Într-un caz se interzice, iar în alt caz în termen de trei zile se informează Inspecția de Stat în Construcții. Și ducem în eroare și facem ... din contra dăm posibilitate la acei care efectuează controale să ceară mită și multe, multe alte chestii neplăcute.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Bolea,

Aveți ultima întrebare.

Domnul Vasile Bolea:

Spuneți, vă rog, cum se va realiza acel mecanism privind controlul asupra calității în construcții, care trebuie să-l exercite Inspecția de Stat în Construcții, dacă noi nu anunțăm Inspecția că avem la mână autorizația de construire, depunem o cerere că în 10 zile o să începem acolo, o să demarăm lucrările în construcție.

Cum Inspecția de Stat în Construcții, unii o să alerge ca caii lui Budionî, mă scuzați de expresie, prin toate sectoarele și se vor uita unde este sau unde nu este construcția?

Domnul Iurie Chirinciuc:

Domnul Bolea,

Noi nu excludem controlul...

Domnul Vasile Bolea:

Eu îmi cer scuze, mecanismul era foarte simplu.

Odată ce beneficiarul a obținut autorizația de construire, el era obligat, pur și simplu, să aducă la cunoștință Inspecției de Stat în Construcții că are la mână o asemenea autorizație și că peste 10 zile sau într-o lună de zile o să înceapă lucrările de construcție.

Prin excluderea acestui alineat, noi, practic, îi scoatem ochii Inspecției de Stat în Construcții, n-o să știe ce să facă ei, n-o să aibă acel mecanism privind controlul.

Domnul Iurie Chirinciuc:

Domnul Bolea,

Noi nu excludem controlul și nu...

Domnul Vasile Bolea:

Cum se va realiza, spuneți?

Iată noi excludem acest alineat. Cum Inspecția de Stat în Construcții o să știe că în sectorul Ciocana, unde sînt la Ginta Latină două stadioane, acolo au demarat lucrări de construcție fără autorizație?

Domnul Iurie Chirinciuc:

Din articolul... din Legea din 2010 rămîne că în termen de 3 zile va fi informată Inspecția de Stat în Construcții. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Este, fiți mai atent.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Reidman.

Domnul Oleg Reidman:

Да. Спасибо.

Намерение вполне уважаемое, привести в соответствие два закона, которые противоречат друг другу. Но возможности приведения в соответствие есть две: либо один закон менять, либо другой закон менять, чтобы привести их в соответствие.

Я вот вижу сейчас эта дискуссия идет по сути проблемы, а нужно выбрать только путь.

Я думаю, что мы должны вернуться к обсуждению в комиссии какой закон менять.

Это в комиссии можно обсудить и принять решение, какой закон менять, потому что intenția autorilor este clară, facem concordanță dintre 2 legi.

Domnul Iurie Chirinciuc:

Dintr-o lege sau alta...

Domnul Oleg Reidman:

Да. Două legi, da.

Это очень хорошо, это правильно, но какой из них менять, вот вопрос в чем, для того, чтобы не нанести ущерба процессам.

Domnul Iurie Chirinciuc:

Noi venim cu propunerea să excludem din legea nr.96 și să lăsăm în vigoare ... din Legea 2010, domnul Reidman.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Reidman,

Mai aveți o întrebare?

Domnul Oleg Reidman:

O mică precizare.

Doamna Liliana Palihovici:

Da, vă rog.

Domnul Oleg Reidman:

В 163-м законе нету. Там написано, что должно быть в течение 3-х дней Инспекция уведомлена о выдаче такой авторизации, да?

Но там нет точного и ясного указания на то, кто должен уведомлять ее и какие санкции за неуведомление, за сокрытие или за пропуск срока и так далее и тому подобное.

Вот и все. Ребята, ну че мы, мы должны сделать правильно и хорошо.

Ваше намерение правильное, привести в соответствие, но какой закон менять, это второй вопрос.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Răducan.

Domnul Marcel Răducan:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Cu o perioadă de timp în urmă când a fost modificată legea, eu activam atunci la Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și, într-adevăr, aveam temerea că va exista această problemă.

Problema care a fost invocată de coleg, că Inspecția de stat în construcții nu va avea idee ce se face în oraș, dar pe parcursul... nu în oraș, în țară, în genere. Pe parcursul activității de o perioadă de timp, am înțeles că nu este chiar așa. De ce?

Fiindcă timp de 3 zile, emitentul vine și informează Inspecția de stat în construcții despre demararea lucrărilor de construcție. Plus la toate deci cere ca să i se elibereze Cartea tehnică. Fiindcă Cartea tehnică se eliberează mai departe de către inspecția de stat în construcții, se înregistrează în modul stabilit ca, ulterior, inspectorul de stat în construcții să poată să semneze fazele determinante și să facă înregistrările respective în cartea dată.

De aceea nu este nici un pericol, domnule Bolea. Absolut nu este nici un pericol. Nu este. Păi, eu sînt de acord, este problema în alta, că Inspecția de stat în construcții astăzi este într-un număr de 60 de oameni pe toată republica.

Uitați-vă, aici este o problemă. Și, într-adevăr, fizic nu se reușește să participe activ la acțiuni din cauza lipsei de inspectori.

Dumneavoastră ați ridicat o problemă, ... v-am explicat că ne-am temut de ea, timp de un an de zile am activat și, în urma eliberării Cartei tehnice care este obligatorie, dumneavoastră cunoașteți, deci ia la evidență și construcția dată.

Deci noi susținem acest proiect.

Domnul Iurie Chirinciuc:

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Sorocean.

Domnul Victor Sorocean:

Vă mulțumesc.

Eu totuși mă refer încă la această redacție, unde este stipulat că emitentul va transmite o copie de autorizație la Inspecția de stat în construcții în termen de 3 zile.

Domnul Iurie Chirinciuc:

În termen de 3 zile.

Domnul Victor Sorocean:

Dacă nu va transmite informație, atunci ce? Cum poate? La noi în țară poate fi orice. De aceea și vă întreb: ce va fi? Sînt sancțiuni prevăzute sau nu pentru aceasta, pentru neprezentare?

Domnul Iurie Chirinciuc:

El este obligat să transmită, ce înseamnă dacă nu transmite? El este obligat. Dacă nu transmite, urmează celelalte ...

Doamna Liliana Palihovici:

Pentru nerespectarea legii, există sancțiuni, sigur că. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Sorocean,

Mai aveți și a doua întrebare?

Domnul Victor Sorocean:

Care sancțiuni? Nu-i clar scris aici. Ce va fi, dacă nu va transmite?

Domnul Iurie Chirinciuc:

Deci noi nu modificăm legea-cadru, noi aducem doar în concordanță aceste două legi, să fie clar.

Noi nu venim cu penalizări, cu alte chestii în caz dacă nu se respectă.

Domnul Victor Sorocean:

Pentru mine nu-i clar.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Ghimpu.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc.

Domnilor colegi,

Dacă nu transmite, nu poate construi. Nu vi-i clar, că el trebuie să primească? V-a explicat domnul ex-ministru Răducan.

Dacă nu transmite, el nu poate construi. Și gata, el se duce acolo nu doar pentru ca să anunțe, dar să ia și cartea de acolo, ca să poată construi. Asta-i una.

Doi. Eu cred că, în genere, noi trebuie să facem o reformă totală în problema aceasta.

Răspunde de construcție acel care eliberează autorizația. Și această inspecție trebuie să treacă la primărie.

Fiindcă aici avem numai cuib de blocare de construcție și de corupție.

Domnilor deputați,

Știți foarte bine din practică: răspunde pentru construcția obiectului persoana juridică, care eliberează autorizația. Și aceasta este primarul ales și de la primar se cere.

Și de aceea, cred că, în viitor trebuie să ne gândim, cum să ajustăm aceste două legi sau să fie una așa încât... și unde va fi. Va fi o agenție poate aparte, dar eu cred că la primărie.

Dar acum, vă rog, supuneți votului, fiindcă proiectul este foarte bun.

Nu-i legislație bună atunci, când două legi se bat cap în cap.

Și-i corect aici. El nu poate, domnule Bolea, să nu anunțe, fiindcă nu poate construi mai departe. Se duce să ia cartea.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Răducan,

Ați vrut să completați? Nu.

Domnul Bolea sau domnul Sorocean?

Domnul Sorocean.

Domnul Victor Sorocean:

Vă mulțumesc.

Domnul Ghimpu,

Eu nu degeaba am întrebat despre ceea ce va fi dacă nu va fi prezentată informația în Inspecția de autorizație.

Sute de cazuri sînt, mai ales în Chișinău, de construcții neautorizate.

Despre ce vorbim noi acum? Sancțiuni, legea nu schimbăm, va fi tot normal, implicăm nu știu ce. Cum va fi mai departe?

... Sînt faptele concrete. Construcții neautorizate.

Și care sancțiuni, ce se face? Cine interzice, cine intervine cu sancțiuni?

Nimeni.

Doamna Liliana Palihovici:

Demolarea.

Domnule autor,

Aveți ceva aici de completat? (*Voci nedeslușite din sală.*)

Domnul Iurie Chirinciuc:

Nu, nu.

Doamna Liliana Palihovici:

Da, toți autorii au dreptul să vorbească.

Domnul Ghimpu.

Domnul Mihai Ghimpu:

Domnilor deputați,

E adevărat, există această problemă – construcții neautorizate.

De aceea și ele nu se rezolvă, fiindcă cel care eliberează autorizația, n-are dreptul să demoleze construcțiile autorizate, dacă ridică un etaj, două sau trei sau a început în genere.

De aceea vă spun că, mă scuzați de expresie, îi cuvînt rusesc și eu stimez limba rusă, că-i foarte puternică în exprimare. Îi „bardac”, haos, da. (*Rîsete în sală.*)

„Bardac” la socialiști, nu la democrați.

Nu, dacă vă grăbiți să aplaudați.

De aceea votăm această modificare și pe viitor trebuie să ne asumăm, înc-o dată repet, o să avem construcții neautorizate, o să avem încălcări atît timp, cît decide acel care nu eliberează autorizația, cum ar fi Inspekția de Stat în Construcții, dar nu cel care eliberează autorizația. Eu eliberez autorizația, eu trebuie să răspund. Eu n-am mecanisme. Deci primăria eliberează autorizația, dar acela acolo trăiește ilegal, iar el nu poate face nimic, nici amenda, nici opri construcția, fiindcă aceasta ține de inspekție.

Așa-i, domnul Răducan? Așa-i.

De aceea toți ne gîndim foarte bine ca să oprim această ilegalitate, cu atît mai mult că lumea cere de la primar, dar primarul nu are nici o pîrghie, indiferent e Chișinău, Tiraspol, Tighina sau Cahul.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Înregistrat, domnul Ghimpu.

Domnul Casian.

Domnul Ion Casian:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Eu vin să spulber temerea dumneavoastră referitor la aceea că nu există răspundere. Răspundere există la articolul 177 al Codului contravențional pentru neînregistrarea autorizației de construcție.

De aceea, avînd în vedere că sînt aceste două legi care se bat cap în cap, noi sîntem obligați să aducem în concordanță cu ultima lege care a fost adoptată. De aceea, în calitate de autor, eu solicit susținerea propunerii și proiectului care este înaintat.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Și eu vă mulțumesc.

Dar dumneavoastră ați avut deja, domnul Sorocean, două intervenții. (*Rumoare în sală.*)

Precizare, domnul Sorocean.

Domnul Victor Sorocean:

Este vorba acum... citiți foarte atent ce-i scris aici. Nu înregistrarea autorizației, dar pentru informație. Aceasta-i cu tot altceva. Și sancțiuni nu pot fi implementate că este vorba de informație... Inspecția de Stat în Construcții, dar nu înregistrarea autorizației. (*Rumoare în sală.*)

Ascultați-mă. Eu vorbesc acum de sancțiuni. (*Rumoare în sală.*)

Eu vorbesc acum de sancțiuni. Ele se prevăd în cazul dacă nu este înregistrat, dar aici e scris pentru informație.

E altceva.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Cobzac.

Domnul Grigore Cobzac:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Ani buni, mulți ani am profesat în domeniu, mi-am hrănit familia din activitatea aceasta și chiar doresc să mă expun. Este o problemă astăzi în construcție – birocratizarea excesivă.

Bine, o birocratie sănătoasă este necesară în orice domeniu, dar nu numai una excesivă. Pot să vă spun, în cunoștință de cauză, că acest proiect de lege vine numai să îmbunătățească situația în domeniu și nicidecum nu dăunează însuși procesului în construcție.

Eu personal îl susțin. Îndemn și fracțiunea mea să voteze acest proiect de lege.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Bolea,

Ați avut deja două întrebări. (*Rumoare în sală.*)

Da ce replică ați avut? (*Rumoare în sală.*)

Eu nu am auzit numele dumneavoastră, domnul Bolea.

Vă rog, replică, dacă ziceți că v-a vizat. Eu nu am auzit.

Domnul Vasile Bolea:

Domnul Ghimpu,

Dumneavoastră trebuie să cunoașteți sau nepotul dumneavoastră trebuie să vă aducă la cunoștință că la primăria municipiului Chișinău există o direcție care se numește Direcția autorizare și disciplină în construcții. Anume ei trebuie să se ocupe inclusiv cu monitorizarea situației din partea emitentului, ceea ce se întâmplă la șantierele unde a fost eliberată autorizația de construire.

Iar ceea ce spuneți, că nu poate să construiască fără autorizație, vă aduc aminte că la Ginta Latină două stadioane, aproape 4 hectare de pământ, se construiește Eldorado-Terra 2 nu știu ce ș.a.m.d., fără autorizație de construire și aceasta datorită faptului și haosului, și „bardacului” care l-a instituit nepotul dumneavoastră în primărie.

Mulțumim.

Doamna Liliana Palihovici:

Eu vă îndemn să încheiem aici toate bătăliile electorale. Am trecut de alegeri. (*Rumoare în sală.*)

O clipă, domnul Ghimpu.

Domnul Bolea,

Eu am făcut excepție și v-am dat voie să vorbiți. Nu ați fost vizat.

Acum sînt obligată, că după ce ați spus numele domnului Ghimpu sînt obligată să-i dau dreptul la replică.

Domnul Ghimpu,

Dreptul la replică.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc.

Domnul Bolea,

Slavă Domnului că Dorin mi-e nepot și nu dumneata. Asta-i una.

Doi. (*Rumoare în sală.*) Mănîncă și degeaba. Nici un folos.

Doi. Există, cu adevărat, la Primărie Direcția autorizare și disciplină în construcții, dar ea eliberează, dar nu poate face nimic, fiindcă nu are drepturi pentru a-l pedepsi pe cel care încalcă autorizația care a eliberat-o.

Despre aceasta vorbim noi de jumătate de oră și la voi nu intră ca-n harbuz nimic absolut, nu înțelegeți lucrul acesta.

Asta-i cu totul altceva. Mecanismul nu-i prevăzut aici. Mecanismul e altul, care v-a spus domnul Răducan. Noi, cu adevărat, avem această problemă în

construcție și aici, dacă sîntem oameni de stat, trebuie să înțelegem că e necesar să facem ordine și ordinea vine, în primul rînd, depinde ce lege avem.

Legea e proastă, haideți s-o corectăm azi și pe viitor să mai vedem. Dar ce ține de nepoți, dă Doamne să ai tu nepoți cum îi am eu.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Stimați deputați,

Alte întrebări pe marginea acestui proiect nu sînt.

Vreau să invit Comisia economie, buget și finanțe, domnul Creangă, să citească raportul pe marginea acestui proiect.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr.721 privind calitatea în construcții, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați și comunică următoarele.

Prezentul proiect de lege are drept scop excluderea neconcordanțelor dintre prevederile Legii nr.721 privind calitatea în construcții și prevederile Legii nr.163 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, în partea ce ține de înregistrarea autorizației de construcție.

Astfel, potrivit articolului 12 alineatul (10) și articolului 21 din Legea nr.163, emitentul (primăriile municipiilor, orașelor, comunelor și satelor, președinții de raioane) este obligat, în cel mult 3 zile lucrătoare, să transmită o copie a autorizației de construcție la Inspecția de Stat în Construcții pentru informare.

Totodată, potrivit articolului 21 alineatul (3) din Legea nr.721, fără înregistrarea autorizației de construcție la Inspecția de Stat în Construcții, se interzice executarea de lucrări la construcțiile menționate la articolul 2 alineatul (1), și anume construcțiile de orice categorie și instalațiile aferente acestora, indiferent de tipul de proprietate sau destinație, precum și lucrărilor de modernizare, modificare, transformare, consolidare și de reparații ale acestora.

Din prevederile sus-menționate reiese că prin Legea nr.163, în redacția Legii nr.86 din 2013, a fost exclusă obligativitatea înregistrării autorizației de construcții, pe cînd în Legea nr.721 prevede obligativitatea înregistrării autorizației în construcții.

Proiectul de lege în cauză a fost examinat și avizat pozitiv de către Guvernul Republicii Moldova prin Hotărîrea nr.332 din 04.06.2015.

Suplimentar, comisia propune pentru lectura a doua comasarea proiectului de Lege nr.140 privind modificarea Legii nr.721 din 02.02.96 privind calitatea în construcții cu proiectul de Lege privind modificarea și completarea unor acte legislative, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, și anume proiectul nr.21.

Ambele proiecte conțin propuneri de modificare la același articol din Legea nr.721, adică propuneri similare.

Reieșind din cele expuse, Comisia economie, buget și finanțe, cu majoritatea voturilor, propune proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative spre examinare și aprobare în primă lectură, cu comasarea pentru lectura a doua cu proiectul de Lege nr.21.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Și eu vă mulțumesc.

Întrebări nu sînt.

Stimați colegi,

Supun votului proiectul de Lege privind modificarea Legii nr.721 din 2 februarie 1996 privind calitatea în construcții înregistrat cu nr.140, în prima lectură, cu comasarea lui în lectura a doua cu proiectul nr.21 din 24 ianuarie 2014.

Cine este pentru, vă rog votați.

Vă rog să anunțați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

...zero voturi.

Doamna Liliana Palihovici:

Sectorul nr.1 îi zero sau e un vot? Un vot.

Sectorul nr.2? (*Rumoare în sală.*)

Sectorul nr.2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.2 – 14.

Doamna Liliana Palihovici:

Sectorul nr.3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.3 – 21.

Doamna Liliana Palihovici:

36 de voturi. Nu a trecut.

Nu văd motive de aplauze, domnule Bolea, aici. Cetățeanul, pînă la sfîrșit, nu are de cîștigat din aplauzele dumneavoastră.

Următorul proiect pentru ordinea de zi este proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, înregistrat cu nr.21 din 24 ianuarie 2014, lectura a doua.

Domnul Creangă,

Vă rog.

Domnul Creangă.

Pînă domnul Creangă va citi raportul, domnul Brega, de procedură.

Domnul Gheorghe Brega:

Mulțumesc.

Dacă numărăm prezența în sală, voturile sînt acumulate. În schimb, față de ceea ce s-a înregistrat dimineață, desigur că nu. Dar acei prezenți în sală, voturile sînt acumulate majoritatea.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Brega,

Dacă fracțiunea dumneavoastră va cere să numărăm prezența în sală, eu pot să o fac mai tîrziu, dar...

Domnule Creangă,

Vă rog, citiți.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat în lectura a doua proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, și raportează următoarele.

Amendamentele, propunerile și obiecțiile parvenite din partea deputaților în Parlament, comisiilor permanente de specialitate, Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului sînt reflectate în sinteza rezultatelor examinării lor și în proiectul de lege redactat care sînt părți integrante ale raportului comisiei.

Totodată, potrivit articolului 56 alineatul (4) și articolul 64 din Regulamentul Parlamentului, pentru lectura a doua, comisia a decis ca proiectul de lege să fie comasat cu proiectul de Lege nr.140 pentru modificarea Legii privind calitatea în construcții nr.721, primul fiind proiectul de bază, deoarece ambele proiecte conțin propuneri de modificare ale aceluiași articol din Legea nr.721.

În urma dezbaterilor, Comisia economie, buget și finanțe propune examinarea și adoptarea proiectului de lege redactat în a doua lectură și în lectură finală.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Streleț.

Domnul Valeriu Streleț:

Doamnă Președinte al ședinței,

Din numele Frațiunii, noi solicităm că după ce se vor finaliza dezbaterile pe acest proiect, procedura de vot să fie amânată, avînd în vedere și contextul că proiectul anterior care urma să fie comasat cu nr.21 nu a fost votat în primă lectură. De aceea procedura de vot urmează să fie amânată pe acest proiect. Este solicitarea frațiunii.

Doamna Liliana Palihovici:

Înregistrat.

Domnul Munteanu.

Domnul Valeriu Munteanu:

Doamna Președinte,

În același sens. Avînd în vedere că s-a supus la vot în momentul în care mai mulți colegi erau ieșiți din sală, dar voință există, solicităm ca să fie anulat votul pe proiectul nr.140 și resupus votului.

Mulțumesc.

Există disponibilitate și toată lumea înțelege că este un proiect care trebuie să fie votat. Nu înțeleg de ce socialiștii și comuniștii blochează drumul cetățenilor către o cale mai ușoară în construcții.

Solicităm tuturor colegilor deputați din Frațiunile PL, PLDM și PD să vină în sală pentru a susține acest proiect.

Mulțumesc.

Și, inclusiv, pentru a susține anularea votului.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Eu am să supun votului propunerea Frațiunii Partidului Liberal de anulare a votului.

Domnul Reidman.

Domnul Oleg Reidman:

În calitate de replică.

Domnule Munteanu...

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Reidman,

Nu ați fost vizat.

Domnul Oleg Reidman:

Da? Comuniștii, din partea comuniștilor.

Doamna Liliana Palihovici:

Atunci, în numele fracțiunii.

Vă rog.

Domnul Oleg Reidman:

Da. Da.

Domnule Munteanu,

Din partea Frapecțiunii, fracpecțiunea a fost vizată. Noi nu blocăm aceasta. Мы сказали, что нужно определиться в комиссии какой закон менять. Интенция хорошая, правильная: привести в соответствие два закона. Ну почему нужно менять именно этот закон, а не 163-й закон? Вот вопрос в чем. Где правильнее? Поэтому мы ничего не блокировали. Пожалуйста, объясните почему, приведите авторов к нам и расскажите почему. (*Rumoare în sală.*) Это Борис не прав, а я прав. (*Rumoare în sală.*)

Не, коллеги, давайте объясните почему. Нас уверяли на комиссии, domnul Chirinciu от авторов говорил, а том, что нужно менять этот закон для приведения его в соответствие, но почему этот, а не тот, чтобы оба закона были в соответствия. (*Rumoare în sală.*) В том тоже предусмотрено информирование, а в этом предусмотрено регистрация. Так какой из них менять? Вот вопрос о чем. И почему, технически? (*Rumoare în sală.*)

Doamna Liliana Palihovici:

Înregistrat, domnule Reidman.

Domnule Bolea.

Din partea fracpecțiunii?

Vă rog.

Domnul Vasile Bolea:

Da, din partea fracpecțiunii către acei care au înaintat acest proiect.

A spus un antevorbitor că îi „bardac” în domeniul construcpecțiilor. Vreau să spun că îi „bardac” în domeniul construcpecțiilor la nivelul municipiului Chișinău.

Și eu cred că această inipecțiativă a fost propusă de... stă domnul de la „Dansicons” special pentru a aranja unele chestii pentru compania sa.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Bolea...

Domnul Vasile Bolea:

De aceea noi, într-adevăr, vrem să facem regulă în acest domeniu. Iar ceea ce s-a vorbit că, în primul rând, trebuie să vedem unde și la care lege trebuie să aducem claritate, după părerea mea, la Legea nr.163 privind autorizarea executării lucrărilor de construcpecție și nu la Legea privind calitatea în construcpecții. Trebuie să fie o obligativitate privind înregistrarea la Inspectia de Stat în Construcpecții...

Doamna Liliana Palihovici:

Pe marginea proiectului care a fost votat nr.140, ați avut posibilitatea să vă înscrieți cu luare de cuvânt, să spuneți toate aceste lucruri.

Domnule Bolea,

V-ați epuizat timpul. (*Rumoare în sală.*)

Care replică?

Domnule Ghimpu,

Nume nu a fost... vă rog să... (*Rumoare în sală.*) Ați spus Partidul Comuniștilor și el a vorbit în numele fracțiunii. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Ghimpu.

Domnul Mihai Ghimpu:

Nu mult, o secundă.

Îmi pare că ați schimbat ordinea pe regulă de acum. Ocupați-vă de ordine cu mătura în oraș, domnule Bolea, și nu mai da lecții aici, te rog eu, ce îi la Primărie. Dacă erați voi, apoi nu avea să fie nici Primăria, nici Chișinău și nici capitala. Și cu aceasta s-a terminat.

Și nu îi mai oferiți dreptul la replică. Dreptul... replică la replică nu se oferă cuvântul.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Nu vom face aici concurs cine mai tare vrea să facă ordine, nici în municipiu, nici în Chișinău.

De aceea, domnule Creangă,

Vă mulțumesc că ați citit raportul.

Vă rog să luați loc.

Domnul Ștefan Creangă:

O clipă.

Doamnă Președinte,

Eu vreau doar aici pentru concretizare să aduc la cunoștință colegilor despre aprecierea în care lege facem modificările.

Modificările... comisia a stabilit în care lege facem modificările și excludem din nr.721, atât în raportul... în primul raport, cât și pentru raportul al doilea. Nu mai este necesar de întors înapoi ca să reexamineze comisia, stimați colegi. Este poziția comisiei, votăm sau nu votăm. (*Rumoare în sală.*)

Nu este adevărat, domnule Bolea. Eu vreau să vă informez că în cadrul comisiei s-a pus în discuție proiectul de lege care exclude din nr.721 obligativitatea de autorizare, de a înregistra autorizația.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Creangă,

Doar o clipă.

Toți deputații rog să rămână în sală, fiindcă acuși vom face... vom anunța prezența pe sectoare.

Domnul Ștefan Creangă:

Nu contează că nu a trecut în plen. Problema este... ascultați-mă, vă rog, pe mine. Problema este de poziția comisiei, că aici s-a invocat că nu este poziția comisiei. Poziția comisiei este foarte clară de a exclude din nr.721 obligativitatea de înregistrare. Acum se supune votului.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Și eu vă mulțumesc, domnilor deputați, pentru implicarea activă în dezbaterile proiectului.

Vreau să rog numărătorii pe sectoare să anunțe prezența în sală.

Vă rog.

N u m ă r ă t o r i i:

– 19.

Doamna Liliana Palihovici:

Sectorul nr.1?

N u m ă r ă t o r i i:

– 19.

Doamna Liliana Palihovici:

Sectorul nr.1 – 19.

Sectorul nr.2?

Sectorul nr.2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.2 – 30.

Doamna Liliana Palihovici:

Sectorul nr.3?

N u m ă r ă t o r i i:

– 21.

Doamna Liliana Palihovici:

Douăzeci și...

N u m ă r ă t o r i i:

– 22.

Doamna Liliana Palihovici:

– 22.

În sală sînt 71 de deputați.

Supun votului anularea votului pe proiectul nr.140, propunere făcută de Frațiunea Partidului Liberal.

Sîntem în procedură de vot, nu ofer cuvîntul nimănu.

Cine este pentru anularea votului, vă rog votați.

Vă rog, anunțați rezultatele votului pe sectoare.

Sectorul nr.1?

N u m ă r ă t o r i i:

– 1 vot.

Doamna Liliana Palihovici:

Sectorul nr.2?

N u m ă r ă t o r i i:

– 19.

Doamna Liliana Palihovici:

Sectorul nr.3?

N u m ă r ă t o r i i:

– 22.

Doamna Liliana Palihovici:

42 de voturi. Pentru ca să anulăm votul trebuiau 40 de voturi, că eram în sală... a-a-a, nu, mai puțin, că eram în sală 71. Da. Votul pe proiectul nr.140 a fost anulat.

Și propunerea a fost să-l resupunem votului. Așa am înțeles, Frațiunea Partidului Liberal? Și Frațiunea Partidului Liberal Democrat a propus lucrul acesta.

Deci în sală sîntem 71 de deputați. Trebuie să avem nu mai puțin de 36 de voturi ca proiectul nr.140 să treacă în lectura a doua.

Nu am ... În lectura întîi. În lectura întîi, domnule Dodon. În lectura întîi nr.140.

Domnul Bolea,

De procedură.

Domnul Vasile Bolea:

Doamnă Președinte,

Regulamentul Parlamentului articolul 72: „Proiectele de lege și hotărîri se consideră respinse dacă la votarea în ansamblu nu s-a obținut majoritatea respectivă de voturi arătată în articolul 87 alineatul (1)”. Articolul 87 alineatul (1):

„Legile, hotărârile și actele se adoptă de către Parlament cu votul majorității după cum urmează, pentru legile organice – 51 de voturi.”

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Bolea ...

Domnul Vasile Bolea:

Luați, vă rog, în considerare.

Doamna Liliana Palihovici:

Acesta e proiect de lege în primă lectură și se votează ...

Domnul Vasile Bolea:

Să luați, vă rog, în considerare.

Doamna Liliana Palihovici:

... cu simpla majoritate.

Domnul Vasile Bolea:

Nu se votează cu simpla majoritate.

Doamna Liliana Palihovici:

Eu iau în considerare tot.

Domnul Vasile Bolea:

Aduceți alt articol. Citați-l, vă rog.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Bolea ...

Domnule Streleț,

De procedură?

Domnul Valeriu Streleț:

Da, de procedură, doamnă Președinte al ședinței.

Nu am în față Regulamentul Parlamentului, dar este exact stipulată și procedura de anulare a votului pe anumite proiecte la solicitarea unei fracțiuni...

Doamna Liliana Palihovici:

Regulamentul a fost respectat.

Domnul Valeriu Streleț:

... iar în cazul dat au solicitat două fracțiuni. Votul privind anularea votului precedent, în cazul în care au fost fixate anumite vicii de procedură, a fost perfect legal. De aceea revenim la votarea acestui proiect în primă lectură.

Doamna Liliana Palihovici:

Stimați colegi,

Vreau să vă spun tuturor că Regulamentul a fost respectat. La solicitarea a două fracțiuni eu revin la votul pe proiectul cu nr.140 în primă lectură.

Stimați deputați,

Vă rog să vă ocupați locurile. Deci cine este pentru susținerea proiectului de Lege nr.140 din 09.04.2015 privind modificarea Legii privind calitatea în construcții în primă lectură, vă rog votați.

Vă rog să anunțați rezultatele votului pe sectoare. Cu toate că este lectura întâi, să nu existe momente de contestare, vă rog să anunțați rezultatele pe sectoare.

Sectorul nr.1?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 1 vot.

Doamna Liliana Palihovici:

Sectorul nr.2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.2 – 12.

Sectorul nr.3 – 23.

Doamna Liliana Palihovici:

Exact numărul necesar, 36 de voturi. Proiectul a trecut în primă lectură. (*Rumoare în sală.*) Întrebați-i, nu mă întrebați pe mine.

Următorul proiect pe care îl vom dezbate este proiectul de Lege privind modificarea și completarea Legii cu privire la exercitarea profesiei de medic. Lectura a doua.

Comisia protecție socială, sănătate și familie, vă rog prezentați raportul. Numărul ... Eu am o ordine de zi comasată cu suplimentul și nu vă pot ... Numărul proiectului? 244, l-am anunțat. Scuzați. Proiectul nr.244 din 09.06.2015.

Doamna Oxana Domentii:

Deci e vorba de proiectul nr.244, dar comasat cu proiectul de Lege nr.67 din 13 martie 2015.

Deci Comisia protecție socială, sănătate și familie, reieșind din atribuțiile și competențele sale funcționale, a examinat în a doua lectură proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.264 din 27 octombrie 2005 cu privire la exercitarea profesiei de medic, comasat cu proiectul de Lege nr.67 din 13 martie 2015.

În urma dezbaterilor purtate pe marginea proiectului nominalizat, membrii comisiei menționează următoarele. Proiectul de lege are drept obiectiv definitivarea statutului juridic al medicului rezident, prin aducerea în concordanță a

Legii nr.264 cu privire la exercitarea profesiei de medic cu prevederile Codului educației, dar și cu alte acte normative.

După examinarea proiectului de lege în primă lectură, în comisie au parvenit avizele comisiilor parlamentare, Guvernului, Direcției generale juridice, precum și amendamentele deputaților. Toate propunerile au fost incluse în sinteza amendamentelor, anexă a prezentului raport și practic toate au fost acceptate.

Astfel, exercitarea profesiei de medic rezident include activități de pregătire profesională teoretică și practică, precum și acordarea asistenței medicale ghidate de către un coordonator al studiilor de rezidențiat sau alt medic specialist desemnat în volumul stabilit de către Guvern și în modul stabilit de către Guvern.

Totodată, responsabilitatea pentru calitatea actului medical exercitat de către medicul rezident o poartă atât coordonatorul studiilor de rezidențiat sau alt medic specialist desemnat, cât și medicul rezident, iarăși în conformitate cu actele normative aprobate de către Guvern.

Cu votul unanim, Comisia protecției sociale, sănătate și familie propune adoptarea în lectura a doua a proiectului de lege discutat.

Doamna Liliana Palihovici:

Întrebări către comisie nu sînt. Frațiunile sînt gata pentru a vota în lectura a doua acest proiect? Da.

Stimați deputați,

Vă rog să vă ocupați locurile în sală pentru votul în lectura a doua.

Cine este pentru susținerea proiectului nr.244 în lectura a doua, vă rog votați.

Rog să anunțați rezultatele pe sectoare.

Sectorul nr.1?

N u m ă r ă t o r i i:

– 19 voturi.

Doamna Liliana Palihovici:

Sectorul nr.2?

Vă rog conectați microfonul la sectorul nr.2.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.2 – 30.

Doamna Liliana Palihovici:

Sectorul nr.3?

N u m ă r ă t o r i i:

– 21.

Doamna Liliana Palihovici:

Cu votul al 70 de deputați, proiectul nr.244 a fost votat în lectura a doua.

Următorul proiect pe care îl dezbatem este proiectul de Lege nr.180 din 5 mai 2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, autor – Guvernul.

Invit directorul general al Agenției de Stat pentru Proprietate Intelectuală, doamna Bolocan.

Doamna Lilia Bolocan – *director general al Agenției de Stat pentru Proprietate Intelectuală:*

Mult stimată doamnă Președinte,

Onorați membri ai Parlamentului,

Acest proiect vizează modificări la patru legi: Legea privind protecția mărcilor, Legea privind protecția desenelor și modelelor industriale, Legea privind protecția soiurilor de plante și o mică modificare la Legea privind taxele de stat.

Se propune completarea cu alte semne utilizate deja în practică, dar care nu sînt enumerate în redacția actuală a legii, precum mărcile olfactive, tactile, sonore, hologramele sau semnele de poziționare.

De asemenea, țin să menționez că modificările și completările de bază sînt axate pe articole care reglementează motivele absolute și relative de refuz ale înregistrării mărcilor în sensul concretizării, redactării și completării acestor motive.

Altă modificare vizează primăriile ca organul care oferă dreptul de folosire a denumirilor administrativ-teritoriale în marcă. Actual nu este specificat cine este organul emitent de asemenea permisiune. Ținînd cont de situațiile reale, practica judiciară, de soluționarea litigiilor în domeniul proprietății intelectuale, dar și de solicitările mandatarilor autorizați în scopul excluderii cazurilor de înregistrare cu rea-credință a mărcilor, se propun modificări care reglementează și care oferă Agenției mai multe instrumente de preîntîmpinare a relei-credințe, aceasta fiind demonstrată, de fapt, în instanță.

Altă modificare se referă la Legea privind protecția soiurilor de plante și sînt modificări mai mult de ordin redacțional. În ceea ce privește modificarea Legii privind protecția desenelor și modelelor industriale intervenim cu modificare care vizează competența jurisdicțională. Și conform Codului de procedură civilă, competențele de soluționare a cauzelor în domeniul proprietății intelectuale sînt transferate către judecătoria sectorială, mai bine-zis în prima instanță este judecătoria sectorială.

Modificare la Legea taxei de stat. Apare o taxă nouă care se referă la posibilitatea obținerii de către operatorii economici a permisiunii de folosire a denumirii oficiale a statului în design.

Actual avem reglementată doar folosirea denumirii oficiale a statului în marcă, iar cuantumul taxei va fi de 2500 de lei, protecția fiind sau permisiunea fiind a fi eliberată pentru 5 ani.

La marcă protecția se eliberează... permisiunea se eliberează pentru 10 ani și, respectiv, taxa rămîne nemodificată – 5000 de lei.

Acestea sînt cele mai importante modificări vizate în acest proiect.

Solicit și rog suportul dumneavoastră.

Doamna Liliana Palihovici:

Vă mulțumesc, doamnă Bolocan.

Întrebări nu sînt.

Domnul Bolea.

O clipă. Domnul Bolea s-a răzgîndit și are o întrebare.

Vă rog, domnul Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

Cer scuze. Așa, o întrebare mai haioasă. Știm cu toții că anul trecut sau la începutul acestui an, fostul Prim-ministru din țara noastră a încercat să-și înregistreze un partid european, popular, nu știu mai cum și nu a putut s-o facă din cauza că foștii săi colegi au înregistrat deja aceste denumiri.

Spuneți, vă rog, aceste modificări la legislație vor permite domnului Leancă să-și înregistreze partidul popular-european sau nu?

Doamna Liliana Palihovici:

Doamna Bolocan, doar o clipă.

Eu vreau să știu dacă această întrebare are ceva în comun cu modelele industriale? Desenele și modelele industriale.

Doamna Lilia Bolocan:

Întrebarea dumneavoastră nu se referă la proiectul nostru, dar pot să vă recomand să vă uitați pe site, datele sînt publice și informați-vă, și o să fiți în cunoștință de cauză. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Liliana Palihovici:

Mulțumesc, doamnă Bolocan.

Alte întrebări, decît cea pe care a avut-o domnul Bolea, nu mai sînt.

Doamna Lilia Bolocan:

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Vă rog, luați loc.

Comisia economie, buget și finanțe, prezentați, vă rog, raportul.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, doamnă președinte.

Stimați colegi,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova și comunică următoarele.

Prezentul proiect a fost elaborat în scopul actualizării conținutului actelor legislative speciale în domeniul proprietății intelectuale, și anume: Legea privind protecția mărcilor, Legea privind protecția desenelor și modelelor industriale și Legea privind protecția soiurilor de plante, precum și îmbunătățirii procedurilor de înregistrare a obiectelor de proprietate intelectuală, ținând cont de practica aplicării acestora din momentul adoptării sale, inclusiv în temeiul propunerilor mandatarilor autorizați în proprietatea intelectuală.

Drept suport la elaborarea proiectelor de lege au servit Regulamentul Consiliului Europei privind desenele și modelele industriale a comunității nr.6/2002 din 12 decembrie 2001 și Regulamentul privind marca comunitară din 2009.

Prin elaborarea proiectului de lege în cauză, propun o serie de schimbări atât ca structură, cât și ca conținut la prevederile din actele legislative speciale în domeniul proprietății intelectuale, ce țin de noțiuni principale, semnele ce pot constitui mărci, motive absolute și relative de refuz, limitarea dreptului exclusiv, decăderea din drepturile asupra mărcii, motive absolute și relative de nulitate, examinarea opoziției, retragerea, limitarea și modificarea cererii de înregistrare a mărcii, contestarea deciziilor privind cererea de înregistrare a mărcilor, cererea de desemnare posterioară, aspecte de procedură privind depunerea cererii de înregistrare a desenelor și modelelor industriale și examinarea acestora, cât și concretizări și modificări de ordin redacțional.

Aceste propuneri vor conduce la o bună administrare a procedurilor de înregistrare a unor obiecte de proprietate intelectuală.

Propunerile din partea comisiilor permanente, Direcției generale juridice și amendamentele deputaților vor fi examinate în lectura a doua, iar îmbunătățirea părții textuale a legii vor fi luate în considerare la redacția finală a proiectului.

Reieșind din cele expuse, Comisia economie, buget și finanțe, cu majoritatea voturilor, propune proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative spre examinare Parlamentului și aprobarea în primă lectură.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Întrebări nu sînt.

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Supun votului în primă lectură proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, înregistrat cu nr.180 în 5 mai 2015.

Cine este pentru, vă rog votați.

Cu majoritatea voturilor deputaților prezenți în sală, proiectul nr.180 a fost votat în primă lectură.

Următorul proiect pe care îl supunem dezbaterii este proiectul de Lege privind ratificarea Acordului de finanțare adițională dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare în vederea realizării Proiectului

„Managementul dezastrelor și riscurilor climatice în Moldova”, proiect înregistrat cu nr.262 din 24 iunie 2015.

Prezintă viceministrul mediului, domnul Chirică. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Lazăr Chirică – viceministru al mediului:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați deputați,

Atenției dumneavoastră se propune proiectul Legii privind ratificarea Acordului de finanțare adițională de 2 milioane de dolari americani dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare în vederea realizării Proiectului „Managementul dezastrelor și riscurilor climatice în Moldova”.

Necesitatea finanțării adiționale este motivată de faptul că unele costuri evaluate la etapa de elaborare a proiectului au fost subestimate.

Dat fiind că sarcinile în cadrul celorlalte componente ale proiectului au fost în cea mai mare parte realizate, suma de 2 milioane de dolari americani, solicitată adițional, este necesară preponderent pentru finalizarea activităților în cadrul Serviciului Hidrometeorologic de Stat, și anume:

1. Modernizarea rețelei de observații meteorologice prin procurarea și punerea în funcțiune a 14 stații meteorologice automate și 35 de posturi meteorologice automate.

2. Modernizarea procesului de prelucrare a datelor meteorologice prin dezvoltarea sistemului informațional pentru vizualizarea, procesarea, editarea și producerea automatizată a datelor pentru elaborarea prognozelor de către Serviciul Hidrometeorologic de Stat.

Și 3. Procurarea echipamentului pentru măsurarea umidității solului.

Proiectul legii a fost avizat de ministerele de resort, Guvern și comisiile parlamentare și solicit susținerea proiectului.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Vă mulțumesc, domnule viceministru.

Întrebări?

Doamna Ivanov.

Doamna Violeta Ivanov:

Stimate domnule viceministru,

Vă rog foarte mult să răspundeți la următoarea întrebare: Parlamentul în 2010 a ratificat Acordul cu privire la creditul respectiv în mărime de 6,8 milioane.

Domnul Lazăr Chirică:

De 10.

Doamna Violeta Ivanov:

2010, da.

Domnul Lazăr Chirică:

De 10 milioane.

Doamna Violeta Ivanov:

Deci, proiectul prevedea 4 componente.

Componenta A. Este vorba de Serviciul Hidrometeorologic de Stat, subordonat Ministerului Mediului.

Componenta B. Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale.

Componenta C. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

Componenta D. Managementul deșeurilor.

Din nota informativă la proiectul dezbătut astăzi, vedem că banii prevăzuți pentru minister au fost cheltuiți de Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale.

Și acum dumneavoastră veniți, deci, solicitați încă 2 milioane pentru minister.

Spuneți, vă rog, de ce? Cine v-a permis ca să faceți aceste modificări și de ce ministerul nu a implementat proiectul respectiv? Nu ați avut capacitatea sau nu ați avut... care-i problema? De ce n-ați implementat proiectul?

Domnul Lazăr Chirică:

Doamnă deputat,

Vă mulțumesc foarte mult.

De fapt, nu este așa.

Componenta A, care prevedea Serviciul Hidrometeorologic de Stat, constituia 4 milioane 799 de mii 300 de dolari, componenta B – 2 milioane 625 de mii, componenta C – 1 milion 995 de mii 700 și componenta D – 580.

De fapt, la ziua de astăzi, pentru toate componentele s-au cheltuit sumele respective.

Doar de la bun început nu au fost luate în calcul și stațiile meteorologice despre care vorbesc și posturile meteorologice.

De fapt, eu am spus despre 35 de posturi meteorologice și 14 stații.

La fel și celelalte două puncte pe care deja le-am enunțat aici.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Doamnă Ivanov,

Mai aveți o concretizare?

Doamna Violeta Ivanov:

Da. Deci eu vă rog foarte mult să vă referiți la ceea ce s-a făcut. Bani din componenta A nu au fost cheltuiți. Dumneavoastră nu știu de ce i-ați alocat pentru componenta B, ceea ce ține de Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale.

Întrebarea mea a fost: de ce nu ați cheltuit banii preconizați în proiect ratificați de Parlamentul Republicii Moldova?

Acordul am în vedere ratificat.

Domnul Lazăr Chirică:

Într-adevăr, este o mică diferență, deoarece proiectul în componenta B a parcurs mai urgent și era necesar de a finaliza ceea ce deja s-a început.

Aceasta a fost, dar diferența este foarte mică.

Doamna Liliana Palihovici:

Alte întrebări nu sînt.

Vă mulțumesc, domnul Chirică.

Domnul Lazăr Chirică:

Și eu vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Și invit Comisia economie, buget și finanțe să ...

Nu, Comisia politică externă și integrare europeană – raportul și Comisia economie, buget și finanțe – coraportul.

Vă rog, Comisia politică externă și integrare europeană, domnul Corman.

Domnul Igor Corman:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte al ședinței.

Comisia are o singură propunere la acest proiect de lege. Întrucît articolul VIII, secțiunea 8.01. din condițiile generale, care reprezintă parte integrantă a acestui acord, prevede necesitatea de a notifica asociația despre îndeplinirea procedurilor interne de intrare în vigoare a Acordului, iar potrivit Legii privind tratatele internaționale Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene notifică celelalte părți contractante sau depozitarului ratificarea tratatului, comisia propune să mai introducem un articol nou cu nr.4 din acest proiect de lege, care va avea următorul conținut: „Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va notifica Asociația Internațională pentru Dezvoltare despre ratificarea acordului nominalizat”.

Deci aceasta este unica propunere.

În rest, propunem adoptarea acestui proiect în ambele lecturi.

Doamna Liliana Palihovici:

Mulțumesc.

Comisia economie, buget și finanțe.

Domnul Creangă,
Vă rog.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Urmare a dezbaterilor în cadrul comisiei asupra proiectului de lege, 5 deputați au votat pentru susținerea proiectului și 8 deputați s-au abținut. Deci decizia finală rămâne la latitudinea Parlamentului.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Vă rog să vă ocupați locurile în sală, pentru a trece la procedura de vot.

Cine este pentru susținerea proiectului de Lege nr.262 privind ratificarea Acordului de finanțare adițională dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare în vederea realizării Proiectului „Managementul dezastrelor și riscurilor climatice în Moldova” în primă lectură, vă rog votați.

Cu majoritatea voturilor, proiectul a fost votat în primă lectură.

Lectura a doua va urma la o altă ședință.

Următorul proiect pe care-l vom dezbate este Lege nr.261 din 24 iunie 2015 pentru ratificarea Protocolului despre aplicarea Acordului privind zona de comerț liber din 18 octombrie 2011 între Părțile acestuia și Republica Uzbekistan.

Vă rog, domnul Calmîc, prezentați proiectul.

Domnul Octavian Calmîc – viceministru al economiei:

Da. Stimată doamnă Președinte,

Stimați deputați,

Se propune spre examinare proiectul menționat. Vrem să... vreau să spun că odată cu semnarea Acordului privind zona de comerț liber din 18 octombrie 2011, partea uzbekă a făcut un șir de excepții care ulterior au fost fixate în protocolul care astăzi este supus ratificării. Aceste excepții țin de câteva elemente de bază.

În primul rând, Uzbekistanul nu este stat membru la Organizația Mondială a Comerțului, fapt care a suspendat aplicarea oricărei referințe din Acordul privind crearea zonei de comerț liber în cadrul CSI-ului vizavi de aplicarea acestei norme a OMC-ului pe teritoriul Uzbekistanului.

Doi. Au suspendat procedura de soluționare a litigiilor din cadrul Organizației Mondiale a Comerțului, avînd în vedere iarăși că nu dețin acest statut și se aplică acel sistem de soluționare a litigiilor care există în cadrul CSI-ului deci negocierile bilaterale și arbitrajul de la Moscova.

Și al treilea element distinct în acest protocol este că Uzbekistanul a solicitat să fie aplicate regulile de origine versiunea anului 1993 versus versiunea regulilor

de origine din 2010 care se aplică față de celelalte țări membre la această Comunitate a Statelor Independente.

Vrem să menționăm că acest protocol nu are impact financiar, nu are impact economic față de Republica Moldova, de aceea, avînd în vedere că este un protocol anexă la un tratat multilateral la care Republica Moldova este parte, rugăm susținerea acestei proceduri de ratificare.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Întrebări nu sînt.

Vă mulțumesc.

Invit comisia să prezinte raportul. Domnul Corman și domnul Creangă.

Domnul Igor Corman:

Comisia politică externă și integrare europeană nu are obiecții. Propunem ratificarea protocolului respectiv.

Doamna Liliana Palihovici:

Comisia economie, buget și finanțe, domnul Creangă.

Domnul Ștefan Creangă:

Comisia economie, buget și finanțe susține proiectul respectiv.

Doamna Liliana Palihovici:

Stimați colegi,

Supun votului în primă lectură proiectul de Lege pentru ratificarea Protocolului despre aplicarea Acordului privind zona de comerț liber din 18 octombrie 2011 între Părțile acestuia și Republica Uzbekistan, înregistrat cu nr.261.

Cine este pentru, vă rog votați.

Cu majoritatea voturilor proiectul a fost votat în primă lectură.

Comisiile au propus și lectura a doua.

Fracțiunile,

Acceptați astăzi lectura a doua? Da.

Deci cine este pentru susținerea proiectului nr.261 în lectura a doua, vă rog votați.

Vă rog, numărătorii, anunțați rezultatele votului pe sectoare.

Sectorul nr.1?

N u m ă r ă t o r i i:

– 16 voturi.

Doamna Liliana Palihovici:

– 16.

Sectorul nr.2?

Sectorul nr.2, numărător nu avem.

În sectorul nr.2 nu avem numărător.

Doamna Apolschii,

Vă rog numărați și anunțați dumneavoastră câți sînt în sectorul nr.2.

(Rumoare în sală.)

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.2 – 26.

Doamna Liliana Palihovici:

– 26.

Sectorul nr.3?

N u m ă r ă t o r i i:

– 21.

Doamna Liliana Palihovici:

– 21.

Cu votul al 63 de deputați, proiectul nr.261 a fost votat în lectura a doua.

Stimați colegi,

Anunț o pauză de 45 de minute. Pauză de prînz. Sau o oră? O oră.

Ne revedem la ora 14.00.

P A U Z Ă

*

* * *

D U P Ă P A U Z Ă

Doamna Liliana Palihovici:

Dragi colegi,

Continuăm ședința. Între timp, vor veni și restul colegilor.

Vă propun să începem dezbaterile pe proiecte. Proiectul... continuăm, să continuăm dezbaterile proiectelor incluse în ordinea de zi.

Domnule Bolea,

De procedură.

Domnul Vasile Bolea:

De procedură, doamnă Președinte.

Doamna Liliana Palihovici:

Da.

Domnul Vasile Bolea:

Haideți să vedem dacă este cvorum în sală.

Vă rog mult.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Bolea,

Exact când o să ajungem la momentul de vot eu am să fac evaluarea.

Domnul Vasile Bolea:

Eu am dreptul să cer...

Doamna Liliana Palihovici:

Aveți dreptul.

Domnul Vasile Bolea:

Doamnă Președinte,

Haideți să verificăm dacă avem cvorum în sală. Pentru ce să continuăm mai departe?

Doamna Liliana Palihovici:

Eu v-am propus să continuăm dezbaterile fără a vota. Dacă dumneavoastră insistați acum... (*Rumoare în sală.*) Pentru dezbateri se poate de dezbătut și fără cvorum. Am avut de atâtea ori dezbateri fără cvorum, dar vot nu se poate.

Anunțați, vă rog, prezența pe sectoare.

Sectorul nr.1?

N u m ă r ă t o r i i:

– 8.

Doamna Liliana Palihovici:

Poftim?

N u m ă r ă t o r i i:

– 8.

Doamna Liliana Palihovici:

Iată, domnule Bolea, trebuie să aveți grijă de sectorul dumneavoastră cîți sînt în sală. (*Rumoare în sală.*) Al meu sector îi tare prezent, dacă vedeți.

Sectorul nr.1 – 10.

Sectorul nr.2?

N u m ă r ă t o r i i:

– 22.

Doamna Liliana Palihovici:

Sectorul nr.2 – 22.

Sectorul nr.3?

N u m ă r ă t o r i i:

În sectorul meu – 10.

Doamna Liliana Palihovici:

Fiecare cu sectorul lui. Și, în total, în toate sectoarele sînt 44 de deputați.

(Rumoare în sală.)

Mai așteptăm. Văd că deputații tot vin cîte doi, cîte doi, cătinel, cătinel.

Iată, puteți să îl invitați și pe domnul Dodon să se întoarcă în sală, să avem cvorum.

Să facem anunț național: se caută deputații care lipsesc din sala de ședințe.

(Rumoare în sală.)

Avem și declarații, dar declarațiile vor fi la sfîrșitul ședinței, atunci cînd vom epuiza dezbaterile. *(Rumoare în sală.)*

Stimați colegi,

Continuăm ședința. Cvorumul este. Nu, vă rog să rămîneți în sală. Da, am să rog să anunțați prezența pe fiecare sector din nou.

Sectorul nr.1?

N u m ă r ă t o r i i:

– 13.

Doamna Liliana Palihovici:

– 13.

Sectorul nr.2?

N u m ă r ă t o r i i:

– 23.

Doamna Liliana Palihovici:

Sectorul nr.2 – 23.

Sectorul nr.3?

N u m ă r ă t o r i i:

– 19.

Doamna Liliana Palihovici:

55 de deputați în sală, continuăm ședința.

Următorul proiect pe care îl vom dezbate este proiectul de Hotărîre nr.247 din 12 iunie 2015 cu privire la Programul legislativ de transpunere a angajamentelor asumate în cadrul Acordului de Asociere între Republica Moldova,

pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte.

Vă rog, doamnă Cujbă, viceministru al afacerilor externe și integrării europene, prezentați proiectul.

Doamna Daniela Cujbă – *viceministru al afacerilor externe și integrării europene:*

Stimată doamnă Președinte,

Stimați deputați,

Prezint atenției dumneavoastră proiectul Hotărârii Parlamentului cu privire la Programul legislativ de transpunere a angajamentelor asumate în cadrul Acordului de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană. Proiectul Programului legislativ vine să coreleze agendele de activitate ale Guvernului și ale Parlamentului facilitând în acest sens adoptarea actelor legislative care vin să asigure realizarea angajamentelor asumate în cadrul Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană.

Proiectul Programului legislativ a fost elaborat în baza propunerilor prezentate de instituțiile vizate de implementare a Acordului.

Rog susținerea dumneavoastră în vederea aprobării Programului respectiv.

Doamna Liliana Palihovici:

Da. Vă mulțumesc.

Domnule Reșetnicov.

Vă rog.

Domnul Artur Reșetnicov:

Vă mulțumesc.

Doamnă ministru,

Un an în urmă, ați menționat și întreaga guvernare care a contribuit la ratificarea, semnarea acestui Acord că se vor întâmpla minuni, va trăi în bunăstare poporul Republicii Moldova și acum veniți cu acest plan. Și mie îmi pare că nu s-a schimbat nimic, ba mai mult veniți, pur și simplu, așa „для галочки” formal să raportați partenerilor europeni că iată, deja după un an, avem un plan și în timpul apropiat, peste vreo 5 ani, vom realiza acest plan. Și nu sînt, pur și simplu, constatări așa întâmplătoare, am examinat cu atenție planul respectiv și veniți cu mai multe propuneri de modificare a legislației și, în special, de adoptare a proiectelor noi de lege. Dar atunci cînd veniți și faceți referință la angajamentul care reiese din acest act internațional, atunci trebuie să expuneți ce vedeți prin acest proiect de lege?

Pentru că denumirea proiectului de lege nu înseamnă nimic, nu cunoaștem conținutul sau ce va fi modificat, sau ce va fi modernizat. Și aici mă refer, în primul rînd, la sistemul judiciar. În al doilea rînd, la procesele de luptă cu corupția, adică probleme foarte sensibile, Și ca, de exemplu, să încercați să-mi dovediți contrariul, aș vrea să vă întreb, iarăși din planul respectiv de realizare a Acordului

de Asociere, dumneavoastră propuneți Parlamentului, de exemplu, să voteze noua Lege privind Serviciul de Informații și Securitate.

Iată vă întreb: ce, în viziunea dumneavoastră, ca autor, ar trebui să conțină această nouă lege? Pentru că avem Serviciul de Informații și Securitate, avem legislația, inclusiv Legea privind Serviciul de Informații și Securitate actuală. Ce acolo nu este în corespundere cu angajamentele Acordului de Asociere?

Demult nu există KGB, numai în mințile unor național-socialiști există astfel de autoritate. (*Rumoare în sală.*) Este o frică, pentru că ei permanent invocă mîna Moscovei. Dacă ați găsit mîna Moscovei și în planul de realizare a angajamentului Acordului de Asociere, eu regret astfel de opinii ale dumneavoastră.

Deci, doamnă ministru, concret despre noul proiect de Lege privind Serviciul de Informații și Securitate, ce va conține această lege?

Doamna Daniela Cujbă:

Vă mulțumesc pentru întrebare, stimate domnule deputat.

Planul respectiv nu este un plan nou, el se bazează pe Planul național de implementare a Acordului de Asociere, care a fost aprobat de Guvern un an în urmă, chiar înaintea semnării Acordului de Asociere. Programul legislativ respectiv a fost elaborat la rugămintea Parlamentului Republicii Moldova și include legile selectate din Planul național de implementare a Acordului de Asociere, astfel încît să fie facilitată activitatea și coordonarea acțiunilor de implementare a Acordului de Asociere.

Fiecare dintre proiectele respective, incluse în Planul național și ulterior care se regăsesc în Programul legislativ, propus Parlamentului spre adoptare, au fost propuse de ministerele vizate, inclusiv proiectul de lege la care v-ați referit dumneavoastră. Utilitatea și necesitatea acestor legi, în general, este determinată de Acordul de Asociere, iar în particular va fi prezentat pentru discuții și dezbateri Parlamentului atunci cînd va veni proiectul de lege. Și, din nou, în cazul legii la care v-ați referit dumneavoastră, instituția responsabilă vă va prezenta și proiectul, și argumentarea necesității fie modificării, fie adoptării unui act nou.

Doamna Liliana Palihovici:

Da, domnule Reșetnicov, aveți dreptul la a doua întrebare.

Vă rog.

Domnul Artur Reșetnicov:

Mulțumesc.

Doamnă ministru,

Eu foarte bine pot citi nota informativă și dumneavoastră ați recitat încă o dată din nota informativă, care este alăturată proiectului cu care veniți. Și aceasta încă o dată dovedește că habar nu aveți ce fel de legi și ce trebuie de modificat în realizarea acestui Acord de Asociere. Aceasta dovedește că a fost semnat, a fost ratificat cu ochii închiși acest Acord de Asociere. Pentru că ce se ... Și ministerul care îl reprezentați este nu numai Ministerul Afacerilor Externe, dar și Integrării

Europene. Adică sînteți responsabilă de promovarea acestei politici, inclusiv în contextul realizării Acordului de Asociere.

Nu mi-ați răspuns ce va prevedea noua Lege privind Serviciul de Informații și Securitate. Bine, poate este un domeniu mai specific și ați făcut pasul la alți colegi, dar este o problemă încă mai sensibilă în societatea moldovenească, este lupta cu corupția. Și dumneavoastră prevedeați o serie de ajustări ale legislației pentru combaterea corupției, în special corupției la nivel înalt și v-aș întreba: concret ce propuneri sînt în acest plan pentru a elimina această corupție la nivel înalt?

Doamna Daniela Cujbă:

Stimate domnule deputat,

Programul respectiv nu își propune să vină cu o informație detaliată pentru fiecare domeniu de activitate vizat de Acordul de Asociere, ci doar să prezinte lista proiectelor de lege pe care Guvernul trebuie să le elaboreze în contextul implementării Acordului de Asociere pentru o perioadă determinată, și anume sesiunea de vară, toamnă-iarnă 2015, primăvară-vară 2016.

Doamna Liliana Palihovici:

El așa și se numește „Program legislativ” în general. (*Rumoare în sală.*)

Alte întrebări?

Domnul Brega.

Domnul Gheorghe Brega:

Mulțumesc.

Spuneți-mi, vă rog, noi acum discutăm proiectul nr.247 ceea ce se referă la energia atomică.

Nu discutăm acum proiectul de lege ce se referă la măsurarea energiei limbii, cînd vorbește în dodii, ambiguu și nelegat cu... proiectul de lege. Deci nu măsurăm energia limbii, cînd creierul nu-i conectat cu limba. Așa-i?

De aceea, haideți să... eu cred că ...

Domnule Reșetnicov,

Nu vă supărați, dar aici nu-i contrabanda, nu-i combaterea corupției, dar e contrabanda cu uraniul, aici se are în vedere, ceea ce se referă din Moscova cînd vin, contrabanda cu fel de fel de chestii atomice, cînd se iau și se duc peste hotare pe la noi prin țară. Iată la ce se referă, iată la ce pretinde Uniunea Europeană de la noi.

Mulțumesc. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Liliana Palihovici:

Deci să înțeleg că a fost o abatere de la subiect, dar una care a dat dreptul la replică. Și domnul Reșetnicov solicită dreptul la replică.

Domnul Artur Reșetnicov:

Deci întrebările care le-am adresat autorului și...

Domnule deputat,

Fiți foarte atent, pentru că după ce va fi aprobat acest plan de adoptare a anumitor proiecte de legi, același Guvern va veni în Parlament și va spune că trebuie să adoptăm cutare și cutare, pentru că voi ați votat-o și ați introdus-o în planul respectiv.

Acum dumneavoastră nu știți ce fel de proiecte..., dar dacă colegii habar nu au despre ce discută, atunci nici n-are sens să discutăm acest plan de acțiuni.
(Rumoare în sală.)

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Munteanu Valeriu,

Vă rog, adresați întrebări.

Domnul Valeriu Munteanu:

Știți, de la Crăciun încoace, de când Partidul Comuniștilor a fost cooptat, într-un fel, la guvernare, unii sau mai mulți au încercat să ne convingă că comuniștii nu mai sînt acei care au fost, că ei s-au reformat, s-au lecuیت de fobia pe care o au față de Uniunea Europeană și de tot ceea ce emană din această parte, dar după pledoaria plină de patos și fără conținut a domnului Reșetnicov, mi-am dat seama că anumite lucruri nu poți să le lecuiești niciodată, indiferent că folosești operații sau paliative.

Este obligația noastră și este drumul nostru al Republicii Moldova, crucea pe care noi ne-am asumat-o. Fie mergem către Uniunea Europeană și ne asumăm noi, Parlamentul Republicii Moldova, toate reformele pe care trebuie să le facem, fie încă 20 de ani o să ne bălăcim aici între vest și est și n-o să știm foarte exact ce trebuie să facem.

Fracțiunea Partidului Liberal solicită să fie aplicat articolul 108, să fie întrerupte discuțiile pe acest subiect extrem de important, pentru că toată lumea înțelege foarte exact că aici se face doar populism din centru, din sectorul nr.2 și, de aceea, să fie supus la vot.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Da, domnul Munteanu.

În listă mai am doar o persoană înscrisă, insistați să supun la vot sau...

Doamna Ivanov. *(Rîsete în sală.)*

Doamna Violeta Ivanov:

Vă mulțumesc mult.

Stimată doamnă viceministru,

Am analizat atent acest program și văd foarte multe propuneri care vin de la Ministerul Mediului.

Eu știu, cantitativ parcă sînt destul de multe, dar referitor la calitate lasă de dorit.

Urma ca aceste propuneri măcar să fie în incinta ministerului, eu știu, analizate, o sinteză oarecare, deoarece la unul și același proiect vin, probabil, din diferite direcții, unul propune să fie în 2015, altul în 2016, dar asta este redacțional.

Văd aici o propunere, pînă în 2016, Legea cu privire la calitatea apei. Vreau să spun că ea a intrat în vigoare deja anul trecut, proiect elaborat din bani europeni în septembrie 2014. Adică, nu știu, care este necesitatea.

Alt proiect de Lege cu privire la accesul la informație, în comisia, unde eu am fost președinte, Comisia mediu și schimbări climatice, unde fac parte deputați din toate fracțiunile acest proiect a fost respins, cu votul unanim.

Acum o întrebare, care chiar m-a șocat. Deci la pagina 52, la poziția 133 se propune modificarea Legii privind plata pentru poluarea mediului, și anume excluderea mecanismului de achitare a plăților pentru mărfurile importate care, în procesul utilizării, cauzează poluarea mediului prin transferul în posturile vamale.

Stimați colegi,

Pînă în 2007, într-adevăr, am avut inspectori în posturile vamale și venitul fondurilor constituia pînă la 40 de milioane.

După ce am înlocuit inspectorii cu cîteva calculatoare și am intrat în rețeaua respectivă, veniturile au crescut considerabil de la 40 de milioane pînă la 250 de milioane.

Vă rog foarte mult să-mi spuneți, de ce Directive al Uniunii Europene este vorba, cînd se vorbește? Ce-i cu propunerile acestea?

Nici într-o Directivă a Uniunii Europene n-o să găsiți așa ceva.

Doamna Daniela Cujbă:

Stimată doamnă deputat,

Vă mulțumesc pentru întrebare.

În procesul de avizare a programului legislativ au fost operate mai multe ajustări, inclusiv avînd în vedere discuțiile în comisie, dar și noile proiecte de legi, aprobate între timp de către Parlament, fiind luate în considerare propunerile comisiilor prezentate în cadrul dezbaterilor.

Referitor la cel de-al doilea aspect al întrebării dumneavoastră, cel mai probabil, proiectul respectiv vizează eliminarea taxei ecologice care contravine prevederilor Acordului de Asociere, dar sînt sigură că mai multe detalii va expune Ministerul Mediului în momentul prezentării proiectului de lege pentru discuții în Parlament și atunci se va decide dacă conținutul respectiv este acceptat sau nu de către Parlament.

Doamna Liliana Palihovici:

Doamna Ivanov,

În continuare.

Doamna Violeta Ivanov:

Vă rog mult, să luați act că nu există așa clauză în Acordul de Asociere.
Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Alte întrebări nu sînt.

Vă mulțumesc, doamnă Cujbă.

Domnul Corman,

Vă rog, prezentați raportul comisiei. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Igor Corman:

Domnilor deputați,

Stimați colegi,

Cam cum a început ședința Parlamentului în această după-amiază, cam tot așa, în chinuri grele, s-a născut și acest program legislativ.

Eu o să fac o remarcă totuși, doamnă viceministru, deci acest program nu a fost elaborat la rugămintea Parlamentului, ci la solicitarea expresă a Parlamentului, fiindcă, probabil, încă prin luna februarie noi ar fi trebuit să discutăm acest lucru.

Sîntem la jumătatea anului 2015, a trecut jumătate de an, dar aceasta este situația pe care n-o comentez, nu-mi permite Regulamentul în calitate de președinte al comisiei, poate mă înscriu cu o luare de cuvînt.

Dar, în principiu, mai bine mai tîrziu, decît niciodată și facem măcar ceea ce putem să facem, vă aduc la cunoștință următoarele.

Noi am dezbătut acest tabel voluminos în cadrul ședinței comisiei, au fost purtate consultări și cu autorii și am luat în considerare toate avizele care au fost prezentate de comisiile permanente ale Parlamentului. Comisia juridică, numiri și imunități, de asemenea, Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului și comisia a decis operarea unui șir de modificări și completări în textul proiectului de hotărîre.

Amendamentele de bază au drept scop concretizarea termenelor de transpunere a măsurilor legislative, de asemenea, desemnarea comisiilor permanente sesizate în fond pentru fiecare măsură legislativă din program și ajustarea conținutului programului la ultimele evoluții în procesul de implementare a acestui Plan național de acțiuni pentru anii 2014–2016.

Astfel, de exemplu, comisia a propus ca denumirea acestui program care figura anterior, avea, așa, un caracter mai vast, dar să cuprindă strict anii 2015 și 2016, urmînd ca, ulterior, să fie discutat și elaborat un alt program legislativ pentru anii 2017–2018.

De asemenea, am introdus această rubrică nouă unde sînt fixate foarte clar, aici s-a cooperat și cu Secretariatul Parlamentului, astfel încît să fie foarte clar care comisie parlamentară pentru care proiect de lege este responsabilă, s-au exclus toate măsurile care, deja, au fost îndeplinite, au fost realizate și, de asemenea, s-au introdus și unele măsuri, acțiuni noi, conform solicitărilor care au parvenit din

partea instituțiilor administrației publice centrale care sînt responsabile de implementarea Acordului de Asociere.

Deci noi toate aceste propuneri ale comisiilor permanente și ale Comisiei politice externe și integrare europeană le-am înmănușat într-un tabel de sinteză care îl aveți în anexă.

De asemenea, textul proiectului de hotărîre a fost revizuit în întregime, ținîndu-se cont de toate obiecțiile expuse, ele toate se regăsesc în anexa nr.2 la acest proiect de hotărîre. Și cu toate aceste obiecții care au fost, de fapt, în majoritatea lor acceptate de către Comisia politică externă și integrare europeană, noi venim cu un raport pozitiv.

Deci majoritatea membrilor comisiei au votat în favoarea adoptării acestui proiect de hotărîre.

Dacă sînt întrebări, vă rog.

Doamna Liliana Palihovici:

Da, domnul Munteanu.

Domnul Valeriu Munteanu:

Domnule Corman,

De dimineață și săptămîna trecută, și la Biroul permanent, Frațiunea Partidului Liberal a insistat fără rezultat ca săptămîna trecută sau în această săptămîna să fie organizate audieri parlamentare, la care Guvernul să raporteze gradul de implementare a Acordului de Asociere, avînd în vedere că sîntem la un an de la ratificarea în Parlament a acestui important document.

Argumentele care s-au invocat, din punctul nostru de vedere, al liberalilor, sînt... nu țin pentru că Parlamentul stabilește și Parlamentul verifică activitatea Guvernului și noi am fi putut să fim mai... nu să spun mai duri, dar mai exigenți cu Guvernul și am fi putut să solicităm raportare și la jumătate de an, și la 9 luni, și nu era nevoie să așteptăm un an din luna septembrie. Și eu cred că acest sentiment al nostru că totul o să fie OK, iată, ne-a adus în luna iulie că avem foarte și foarte mari probleme la nivelul de implementare.

De aceea solicitarea noastră respectuoasă, a Frațiunii Partidului Liberal, ca de pe platforma comisiei să monitorizați permanent acest proces, astfel încît probleme la acest nivel sau la acest capitol Republica Moldova să aibă cît mai puține.

Aceasta e modul frumos în care am putut să expun acest lucru.

Mulțumesc.

Domnul Igor Corman:

Da, domnule Munteanu,

Dar dumneavoastră nu puteți altfel decît foarte frumos să vă expuneți toate propunerile. Eu nu-mi amintesc altă experiență negativă din partea dumneavoastră.

Eu vreau să vă aduc la cunoștință că personal am propus încă în luna aprilie în cadrul comisiei, colegii sînt de față, am propus ca să organizăm pe platforma

comisiei audieri, mai întâi să vedem cu ce vrea să vină Guvernul, să mai venim și noi cu propunerile noastre, după care să discutăm acest program.

Bine. Avem situația politică pe care o avem. Sigur că mai întâi este nevoie să fie un aranjament politic foarte clar în acest Parlament și o majoritate foarte clară, care să știe încotro trebuie să meargă țara, și atunci cred că toate aceste subiecte, inclusiv de ordin procedural, indiferent pe platforma comisiei sau în cadrul plenului Parlamentului, vor avea o cu totul altă finalitate.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Munteanu,
A doua întrebare.

Domnul Valeriu Munteanu:

Domnule Corman,

Noi cunoaștem pornirile dumneavoastră și inițiativele în cadrul comisiei și mai știm foarte exact că au fost blocate de prezența comuniștilor în arcul guvernării.

Am văzut și astăzi care este poziția Partidului Comuniștilor legată de Acordul de Asociere. A fost vociferat, pot să spun acest cuvânt, de către... anume vociferat de către Artur Reșetnicov, un exponent al Partidului Comuniștilor, și de aceea cei care gîndesc și plămădesc astăzi coaliții să aibă în vedere acest lucru.

Mulțumesc.

Domnul Igor Corman:

Regret, stimată domnule Munteanu, că dumneavoastră nu sînteți membru al Comisiei politică externă și integrare europeană. Poate abordați subiectul în cadrul fracțiunii și reconsiderați repartitia deputaților pe comisii.

Doamna Liliana Palihovici:

După schimbul de amabilități aici, are dreptul la replică Frațiunea Partidului Comuniștilor.

Cine va vorbi?

Domnul Reșetnicov.

Domnul Artur Reșetnicov:

Iarăși vedem că din partea colegilor nu există o discuție de conținut pentru că programul legislativ este un program serios și atunci cînd se încearcă de a scoate careva dividende politice fără angajamente, pentru că Parlamentul este organ legislativ și în final, domnule deputat, ați făcut referință la apartenența politică. Prefer și sigur că este mai bine să fii comunist decît național-socialist.

Doamna Liliana Palihovici:

Alte întrebări nu aveți.

Domnul Igor Corman:

Stimați colegi,

Dar la comisie întrebări aveți? Dacă aveți. Dacă nu...

Doamna Liliana Palihovici:

Nu sînt întrebări către comisie.

Vă mulțumesc, domnule Corman.

Domnul Igor Corman:

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Comisia juridică, numiri și imunități.

Vă rog, doamna Apolschii, de pe loc. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Raisa Apolschii:

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Coraportul.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Cu lux de amănunte a fost expus raportul comisiei de bază.

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat acest plan și în rezultatul examinării proiectului de hotărîre membrii, cu majoritatea voturilor, au decis să propună Parlamentului spre examinare și adoptare proiectul de hotărîre.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Deci întrebări nu sînt.

Vă mulțumesc, doamna Apolschii.

Întreb: fracțiunile sînt gata pentru vot? Da.

Stimați colegi,

Supun votului proiectul de Hotărîre cu privire la Programul legislativ de transpunere a angajamentelor asumate în cadrul Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, proiect înregistrat cu nr.247 din 12 iunie 2015.

Cine este pentru susținerea proiectului dat, vă rog votați.

Cu majoritatea voturilor deputaților prezenți în sală.

Pentru ca domnul Bolea să nu aibă motive de contestare, am să rog să anunțați rezultatul votului pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Zero voturi. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Liliana Palihovici:

Sectorul nr.2? (*Rumoare în sală.*)

Sectorul nr.2? N-avem numărător.

Doamna Apolschii,

Dumneavoastră, vă rog anunțați.

A, domnul Răducan, vă rog anunțați.

Domnul Răducan,

Aveți microfonul dumneavoastră conectat. (*Rumoare în sală.*)

Sectorul nr.3,

Vă rog anunțați dumneavoastră și după care sectorul nr.2.

Sectorul nr.3,

Vă rog.

N u m ă r ă t o r i i:

– 19.

Doamna Liliana Palihovici:

– 19 sectorul...

N u m ă r ă t o r i i:

Și noi 10.

Doamna Liliana Palihovici:

...trei...

Și sectorul nr.2?

N u m ă r ă t o r i i:

– 11.

Doamna Liliana Palihovici:

– 11. Și, iată, din... 12.

31 de voturi. Proiectul a fost votat... (*Rumoare în sală.*) Proiectul de hotărâre. Nu-i primă lectură, este proiect de hotărâre.

Proiectul nr.247 a fost votat.

Domnul Bolea,

De procedură.

Domnul Vasile Bolea:

Sînt deputați care nu au participat la votare.

Au venit după ce...

Doamna Liliana Palihovici:

Cine anume?

Domnul Vasile Bolea:

Domnul Caraseni, bunăoară. Sînt și alți deputați. Haideți să-i numărăm pe toți ceilalți care au lipsit...

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Bolea,

Noi asta...

Domnul Vasile Bolea:

Așa, să presupunem că cineva a votat în locul altcuiva sau a participat... Ce avem aici fantome...

Doamna Liliana Palihovici:

Eu...

Domnul Vasile Bolea:

Doamnă Președinte.

Ca să-i luăm la ...

Doamna Liliana Palihovici:

Eu am...

Domnul Vasile Bolea:

... numărat pe toți sau cum.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Bolea,

Eu am numărători în sectoare, care mă anunță despre voturi.

Deci în sectorul dumneavoastră au fost zero voturi. 19 voturi au fost în sectorul nr.3 și din sectorul nr.2 am fost anunțată despre 12 voturi.

În total se fac 31. (*Rumoare în sală.*)

Domnule Bolea,

Să nu irosim timpul prețios.

Următorul proiect pe care-l vom dezbate astăzi este Raportul privind activitatea ANRE pentru anul 2013 și propunerea comisiei a fost ca raportorul să prezinte și pe 2014 ambele proiecte, odată ce vine la...

Sînteți de acord? Vă rog, domnule raportor, prezentați Raportul de activitate a ANRE pe anul 2013 și 2014, proiectele cu nr.718 și nr.952.

Domnul Sergiu Ciobanu – *director al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică:*

Stimată doamnă Președinte,
Stimați deputați,

Am rapoartele de activitate care conțin practic câte 100 de foi pentru fiecare an de activitate. O să fiu foarte succint și o să încerc să scot în evidență momentele-cheie din aceste rapoarte. O să mă refer în linii mari la 4 sau 5 capitole foarte importante. Este vorba de activitatea regulatorului din perspectiva elaborărilor celor acte regulatorii subordonate legii la calitatea celor servicii care sînt prestate, trei la reglementarea tarifară promovată de către instituția pe care am onoarea să o reprezint astăzi, activitatea de licențiere și cooperare internațională. Acestea sînt momentele-cheie la care voi veni în continuare cu detalii separate pentru fiecare din aceste activități.

O să scot un lucru în evidență că odată cu aderarea Moldovei la Tratatul Comunității Energetice în anul 2010, noi am fost nevoiți să venim cu un șir de amendamente la legile existente. Vorbesc de Legea cu privire la gazele naturale și Legea cu privire la energia electrică, care să vină să ajusteze aceste două legi la acele legi care sînt în vigoare în Uniunea Europeană. De aceea, practic anul 2013, anul 2014 au fost doi ani cruciali pentru a propune acele amendamente sau acel pachet legislativ pentru amendarea legilor de bază nr.123 și nr.124 cu privire la gazele naturale, împreună cu colegii de la Ministerul Economiei.

Totodată, vreau să vă spun că un rezultat al activității, inclusiv al agenției, unde noi am venit cu tot suportul, cu expertiza și cunoștințele este și proiectul de lege care îl aveți în Parlament și care a fost votat în primă lectură, proiectul de Lege privind promovarea utilizării energiei din sursele regenerabile.

O să scot în evidență și faptul că, avînd cadrul legal amendat cu pachetul energetic 2 aici, în Parlament, agenția a fost nevoită să elaboreze un șir de acte regulatorii subordonate acestor legi și, în special, o să mă refer aici la toate actele subordonate care au venit să le facă ca piața energetică, în special, piața energiei electrice să devină una liberă și să aibă acces orice consumator la orice furnizor care poate să-i ofere acest serviciu plătiind un tarif de distribuție.

De altfel, ca rezultat, de la 1 ianuarie anul 2015 avem liberalizată piața energiei electrice. Și, începînd cu 1 ianuarie 2016, urmează să avem o piață a gazelor naturale, de asemenea, liberalizată.

Totodată, în acest context, noi am elaborat actele regulatorii care permit cetățenilor sau consumatorilor să-și schimbe consumatorii sau să treacă de la un consumator la altul prin enunțarea acelor condiții care sînt și reguli care urmează să le întreprindă atît furnizorii, cît și consumatorii.

Vreau să spun că, odată cu apariția proiectului de la Ungheni, ne-am mișcat foarte rapid pentru a da posibilitate schimbării furnizorilor și la gazele naturale. Astfel, la gazele naturale și la energia electrică avem regulamentele aprobate cu tot ceea ce ține de schimbarea furnizorului pentru aceste servicii.

Totodată, în contextul liberalizării pieței energetice de la... în special a energiei electrice, de la 1 ianuarie 2015 a fost nevoie de un șir de reguli noi ceea ce

ține de regulile pieței, ceea ce ține de transparența în sector etc., care au fost cu brio aprobate în cadrul ședințelor publice care le-am petrecut.

Un moment tot important care aș vrea să-l scot în evidență este faptul calității acestor servicii. Aceasta este și o prioritate absolută a noastră din perspectiva protecției consumatorilor și din perspectiva că orice consumator trebuie să primească... atît timp cît achită un tarif, trebuie să primească un serviciu de calitate.

Vreau să vă spun că recent, cam jumătate de an în urmă, împreună cu colegii din Statele Unite și din România am început un program, practic, trilateral care, în curînd, o să se finalizeze cu o metodologie nouă sau un regulament care urmează să fie sau să stabilească acele reguli de calitate care trebuie să le îndeplinească fiecare furnizor în țară prestînd acest serviciu.

De aceea, vreau să vă spun că ultimii 3 ani, monitorizînd indicatorii aceștia tehnici de calitate, deși nu sîntem încă la nivelul care ne dorim, ei sînt în scădere treptată, adică anual, începînd cu ultimii 3 ani de zile.

Ceea ce ține de partea cu protecția consumatorilor, vreau să scot în evidență faptul că din anii 2013–2014 avem o diminuare a cererilor sau petițiilor din partea consumatorilor, ceea ce ne bucură, probabil, că un fapt că s-au... mai încep a dispărea problemele care le au consumatorii. Totodată, poate este datorită și faptului că consumatorii și-au crescut capacitățile din perspectiva că pot să se protejeze mai bine, știu drepturile, știu obligațiile furnizorilor.

Dar ca prioritate absolută este o viziune nouă, adică să venim cu o abordare pur nouă de a veni cu e-petiția, adică o chestie foarte novativă și nouă care urmează să fie aprobată.

Din perspectivă tarifară pot să vă spun, am discutat cu dumneavoastră pe platforma aceasta exact la aceeași oră, exact o săptămînă în urmă, la aceste subiecte cu cererile care erau pe rol.

Vreau să vă aduc la cunoștință că totuși deși cu pași foarte lenți se mișcă și proiectul de resurse regenerabile în Republica Moldova, chiar anul trecut și în 2013 au apărut 4, practic, 4 producători noi, deși volumele sînt neesențiale, dar ne bucură că vin investiții, lumea începe a înțelege ce înseamnă businessul cu regenerabile și, totodată, pînă la urmă, în timp, vorbim așa cum este, o să ne asigure și securitatea energetică, adică din perspectiva că o să avem produceri sau generări aici, pe loc.

Aici o să scot în evidență și faptul că în Parlament este și legea care urmează să fie aprobată în a doua lectură, care o să ne ușureze și nouă activitatea vizavi de acele tarife care sînt stabilite... sau o să facă o transparență și o claritate mai bună deci vizavi de acele tarife care sînt stabilite pentru regenerabile.

O să scot în evidență și faptul că activitatea licențierii, deși este una tehnică și de rutină pentru noi, implică un grad foarte înalt de muncă. Sînt foarte multe... foarte mulți operatori pe piața produselor petroliere din perspectiva stațiilor care le dețin, fie benzină, motorină și gaz, îs cam în jur la o mie.

Licențele se eliberează... adică în modul care este stabilit de lege. Și aici chiar am început de anul trecut implementarea unui mecanism foarte simplu, adică

la depunerea în baza declarației pe propria răspundere, la a 5-a zi agentul economic își ridică licențele pentru activitate, fie pentru piața energiei electrice, gazele naturale sau produsele petroliere.

O să scot în evidență un fapt că anul trecut dumneavoastră cu toții aici, în plen, ați votat noua Lege privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare. Aceasta este o funcție nouă pentru instituția care am onoarea să o reprezint astăzi aici.

În urma aprobării acestei legi s-au făcut și anumite amendamente la ea aici după aprobarea de anul trecut din primăvară. Vreau să vă spun că noi am elaborat un... dacă vreți, o foaie de parcurs acelor acte regulatorii care sînt subordonate acestei legi și care ne-au nimerit nouă în competență să le elaborăm.

Practic, din toate cele 6 acte care urmau să fie pentru... după această lege, practic, 4 deja au fost aprobate. Și vreau să vă spun că deja, practic, 3 sau 4 companii de apă și-au luat licențele de la noi.

Cooperarea internațională, un aspect, de asemenea, esențial. Avînd în vedere că sîntem parte a Tratatului Comunității Energetice, ne-am implicat plenar pentru colegii noștri, cel puțin, din regiune care au deja experiență de reglementare cu mult mai mare ca noi, să ne ajute cu tot suportul și cunoștințele care le au.

Vreau să vă spun că regulatorul în Republica Moldova, practic, a apărut de 4 ani de zile, regulator cu o structură independentă, apolitică și cu funcție de reglementare a sectorului de a stabili tarifele.

De aceea pe parcursul anului trecut, 2014, am stabilit un parteneriat destul de solid cu colegii noștri din Statele Unite, Asociația regulatorilor americani, unde au o experiență de mai mult de o sută de ani. Și sîntem în contact deplin pentru a veni permanent cu acele reglementări care le elaborăm să le vedem și opinia, adică a celor cu mai mare experiență.

Și sîntem într-o situație în care, probabil, că într-un timp foarte scurt vom veni și cu un set de amendamente la Legea cu privire la energetică care ne-ar permite mai mare activitate, mai multe atribuții, ceea ce ține de calitatea, protecția consumatorilor și alte elemente.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Întrebări către autorul rapoartelor? Nu sînt? Sînt.

Domnul Lipskii.

Domnul Oleg Lipskii:

Da. Mulțumesc frumos.

Întrebarea mea este următoarea: care este aportul ANRE la dezvoltarea energiei regenerabile? Cum influențează ANRE?

Domnul Sergiu Ciobanu:

Vreau să vă spun că noi sîntem instituția care aprobăm tarifele pentru aceste proiecte regenerabile. O să încep de la cadrul legal. Deci noi, împreună cu colegii

de la minister, tet-a-tet, am venit cu proiectul pe care îl aveți dumneavoastră pe masă și care l-ați aprobat în primă lectură.

Acum, în baza acestui regulament al acestei noi legi, noi o să fim nevoiți să emitem sau să adoptăm la o ședință a consiliului în jur de 3 acte subordonate acestei legi care să vină să facă transparență, să facă vizibilitate pentru potențialii investitori care vin cu tarifele care urmează să le aibă ei pentru fiecare tehnologie în parte unde urmează să investească. Și noi sîntem acei care... și licențele, și monitorizăm ca acele instalații care sînt de ultimă tehnologie corespund cerințelor și dacă tarifele care noi le stabilim și-i stimulăm pe ei sînt corecte și din perspectiva consumatorului.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Lipskii,

Vă rog, a doua întrebare.

Domnul Oleg Lipskii:

Da. Mulțumesc.

Dar puteți să ne dați exemple unde ați menționat despre 4 întreprinderi...

Domnul Sergiu Ciobanu:

Da. Eu vreau să vă... noi avem, probabil, că în ultimii... nu se cunoaște, probabil, că nu-i chestia aceasta foarte publică. Deci noi avem un parc eolian în orașul Ungheni, avem... pardon, solar. Avem un parc solar aici, în sectorul Buiucani în municipiul Chișinău.

Avem parc solar în regiunea pieței de la Gara de nord, avem două turbine în partea de nord a țării, nu-mi aduc aminte localitatea, două turbine eoliene pe vînt. Adică sînt proiecte mici, vorbim obiectiv cum este, adică persoanele investesc în măsura capacităților potențialului financiar, adică și potențialului de vînt care există. A, pardon, da, „Südzucker”, un proiect foarte mare. Apropo, e cel mai mare regenerat pe biomasa care o generează uzina, ei fac biogaz și fac energia electrică.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Lipskii,

Mai aveți concretizări?

Domnul Oleg Lipskii:

Nu. Mulțumesc.

Eu am înțeles aceasta. Dar eu am înțeles că este vorba de prelucrarea deșeurilor, dar noi vorbim de energia solară. Aceasta noi o știm.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Cobzac.

Domnul Grigore Cobzac:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Am și eu foarte multe întrebări, dar așa înțeleg că am dreptul la două. Ați vorbit despre energia regenerabilă nu puțin și frumos, domnule director, cred că și dumneavoastră sînteți un adept și cunoașteți că curba de sarcini, care este în prezent în Republica Moldova în sistemul energetic național, este o problemă și este o problemă foarte mare. Cum vedeți dumneavoastră cîtuși de puțin nivelarea acestei curbe de sarcini? Deoarece dacă facem comparație cu sistemul energetic din România, diferența dintre maximum și minimum, dumneavoastră o cunoașteți, este aproximativ 43%, la noi trece peste 200. Și aș vrea la concret să vă expuneți viziunea dumneavoastră, cum vedeți diferite tarife la diferite ore? Ceea ce ar putea să niveleze într-o măsură oarecare această curbă de sarcini foarte și foarte cu maxime și minime diferite.

Domnul Sergiu Ciobanu:

Vreau să spun că întrebarea este foarte actuală, deci foarte mult se discută. Eu am să vă spun opinia mea personală, adică să vorbim așa cum ... Eu sînt sceptic că noi, Moldova, o să devină cîndva, în primul rînd, un producător de energie electrică, vorbim obiectiv cum este. Eu nu cred că noi sîntem în situația, adică ... (*Rumoare în sală.*) Poftim? Eu sînt sceptic și nu sînt ... pentru situația actuală vorbim pe termen mediu, cel puțin, investițiile acestea au să creeze presiuni pe consumatori, ca s-o pornim de la aceasta, vrei sau nu vrei.

Doi. Conjunctura pieței pe care o avem la ziua de astăzi nouă nu ne permite să facem divizarea tarifelor, adică din perspectiva care spuneți dumneavoastră, sub nici o formă, absolut sub nici o formă. Deci odată, poate, cu conectarea la piața regională care urmează, adică proiectele mari de infrastructură poate o să ne permită să venim cu o altă abordare și cu o altă optică.

Chiar, cum spuneți dumneavoastră, România. România are o piață liberalizată, prețul se formează la piață, cu volumele care sînt ordonate de către cumpărători, cu totul absolut alt sistem și cu totul altă situație. Noi sîntem în altă piață și la un nivel așa foarte închis din perspectiva alternativelor de energie electrică de unde să putem procura și ca sistem, ca model de sistem, sînt două lucruri diferite.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Cobzac,

A doua întrebare.

Domnul Grigore Cobzac:

Da. Vă mulțumesc, domnule director.

Îmi retrag complimentele mele vizavi de calificarea dumneavoastră ca un adept al energiei regenerabile în Moldova. Mi le retrag, repet.

Și în legătură cu aceasta iarăși a doua întrebare. Fără energia de balansare în sistem desigur că noi nu putem avansa în acest domeniu. Iarăși, cum vedeți, nu este

în competența dumneavoastră exclusiv, dar cum vedeți dumneavoastră rezolvarea cu problema energiei de balansare? Inclusiv aici aș dori cumva să abordați și problema conexiunii sistemului energetic la sistemul energetic european, și construcțiile respective ale liniilor peste Prut.

Domnul Sergiu Ciobanu:

Eu sînt de acord. Eu vreau să spun că foarte mult noi sperăm că o să ajungem la ziua cînd o să vedem alternativa, adică din perspectiva balansării, ca să avem de unde avea energie electrică pentru balansarea sistemului nostru. Nu ține de competența noastră diversificarea, dar, pînă la urmă, diversificarea o să ne aducă beneficii pe care o să le obținem noi, că o să avem, pînă la urmă, tarife mai bune, adică pentru consumatori. Aceasta este toată logica.

Dar eu evidențiez, problemele care le-ați punctat, sînt, într-adevăr, foarte actuale și foarte acute. Haideți să vorbim sincer, noi vorbim de ... nu este problema de astăzi sau de ieri, avem probleme, practic, de la independență încoace, discutăm tot subiectele acestea.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Cobzac,
Aveți careva comentarii?

Domnul Grigore Cobzac:

Pentru informare, domnule director. În România energia de balansare este mai ieftină decît tariful. Într-o piață liberalizată unde noi am putea veni să procurăm această energie, ceea ce ar retrace, ar demola completamente argumentele celor care spun că, iată, energia de balansare este un impediment în promovarea ...

Domnul Sergiu Ciobanu:

Și apar interconexiunile.

Domnul Grigore Cobzac:

Bine. Eu sper că noi vom fi de o parte a baricadei în promovarea energiei regenerabile.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Ghilețchi.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimate domnule director,

Eu v-am adresat două interpelări în scris. Vă mulțumesc pentru răspunsul pe care mi l-ați oferit la interpelarea repetată.

Dar totuși aș vrea să insist la una din întrebări, pe care v-am adresat-o, pentru că nu am rămas pe deplin satisfăcut de răspunsul pe care mi l-ați oferit. Mă refer la acea discrepanță dintre fluctuația prețului de import al produselor petroliere și cel de comercializare cu amănuntul. Când acest preț crește pe piața internațională, el se reflectă foarte rapid în piața locală, când el descrește, acest lucru se întâmplă foarte lent sau chiar deloc. Întrebarea este: de ce totuși este această mare discrepanță? De ce agenții economici care importă produsele petroliere nu reflectă mult mai rapid această schimbare de prețuri?

Și tot în acest context, cum credeți că ar putea fi depistate, consider că există scheme de ascundere a unor cheltuieli sau de a micșora în mod artificial rata de rentabilitate a acestor întreprinderi? Cum ar putea ANRE să depisteze aceste lucruri, ca să avem totuși niște prețuri corelate cu prețurile de pe piețele internaționale când vorbim despre motorină și benzină?

Vă mulțumesc.

Domnul Sergiu Ciobanu:

Și eu vă mulțumesc, domnule deputat.

Chiar sincer intuiam că o să-mi adresați întrebarea aceasta din perspectiva acelor interpelări. Cu permisiunea dumneavoastră, fiind aici, la tribuna centrală a Parlamentului, chiar am luat și Regulamentul privind atribuțiile ANRE în domeniul produselor petroliere. Și dacă o să ne uităm aici, ANRE nu stabilește nici un preț la un produs petrolier. Adică noi putem să venim cu un comentariu din perspectiva că avem expertiză pe intern, adică să facem un comentariu din ce motiv se întâmplă, dar ANRE-ul nu are atribuții de a stabili prețurile la produsele petroliere. Aceasta este o chestie care vreau s-o scot în evidență.

Bineînțeles că funcția de bază pe care o avem, și nu ne-a luat-o nimeni pînă la ziua de astăzi, este de a controla sau de a face verificări la acești agenți economici cum formează prețurile conform metodologiei existente în vigoare.

Da, într-adevăr, vreau să spun că noi pe parcursul ... ca rezultat al anului trecut, în cinci luni de zile – șase luni de zile, de când am onoarea să fiu membru al Consiliului de administrare al Agenției, am efectuat foarte multe controale la anumiți ... la foarte mulți agenți economici și vreau să vă spun că la ziua de astăzi nu există agent economic pe piață care să nu aibă divizată contabilitatea din perspectiva formării sau metodologiei care este în vigoare.

Acum din perspectiva costurilor, cum ați scos dumneavoastră în evidență. Deci orice agent economic de pe piață, dacă este importator și angrosist, el pune în calcul doar acele costuri care sînt pentru import și angro, dacă e pentru amănunt acele costuri ... Vreau să vă spun că noi am emis, cel puțin, vreo treizeci și ceva de prescripții anul trecut și toți s-au conformat.

Doi. Într-adevăr, există subiectul, să spunem așa, cu elasticitatea pieței, adică din perspectiva acelor prețuri care sînt la plați, dar mai este și un lucru foarte banal, aici Parlamentul ar trebui să vină cu o decizie. Văd că sub președinția domnului Președinte al Parlamentului, a domnului Candu, acum au început discuțiile la acest subiect. Vreau să scot în evidență faptul. Am participat noi pe această platformă și

sper să se vină cu o formulă de abordare nouă. Sau, de altfel, noi, pur și simplu, sîntem sortiți din perspectiva că toate produsele petroliere sînt de import și-s în valută și sînt, spunem așa, în dependență de rata de schimb care, practic, doi factori importanți care nu sînt gestionați sau nu sînt controlați de către noi, vorbesc ca stat. Noi putem interveni doar în partea, care ați spus dumneavoastră, cu rentabilitatea.

Dar noi nu am întîlnit operatori care să depășească rentabilitatea obiectiv și sincer. Cei care... am făcut verificări și am stabilit că au arătat o rată de rentabilitate mai mică decît ea a fost în realitate, s-a făcut recalcul, am trimis documentele altor autorități pentru a face recalculele ca impozite la buget etc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Ghilețchi,

Mai aveți o întrebare? Vă rog.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc pentru acest răspuns.

Acum în continuare și cu aceasta, probabil, voi încheia.

Avînd în vedere că ați efectuat mai multe controale la acești agenți economici, cum credeți este vreo problemă în metodologia aprobată astăzi sau în competențele care vă revin? Dacă aveți nevoie de mai multe competențe, care ar fi acestea pentru a avea un control poate mai eficient și riguros?

Domnul Sergiu Ciobanu:

Unicul instrument care, în principiu, noi încercăm a-l aplica, adică, care-l avem de perspectiva... sînt prescripțiile pe care noi le dăm operatorilor. Legea spune expres că două prescripții primite și neexecutate duce la retragerea licenței.

Chiar anul trecut, scot în evidență ultimele 6 luni, noi am stabilit mai mulți agenți economi care au încălcat, am mers în instanța de judecată, adică pentru a retrage licențele. Vreau să menționez faptul că noi am cîștigat, am avut dreptate, dar este o procedură foarte anevoioasă, adică dacă îl stabilești că încalcă astăzi, îi retragi licența abia peste un an de zile, adică se primește că mergi toate 3 instanțe.

Doi. Unicul articol contravențional care ne-ar permite să-i atragem la răspundere – sancțiunea maximă prevede 10 mii de lei, adică achitarea în 72 de ore – 5 mii de lei.

Din perspectiva care ați scos-o în evidență, vreau să vă spun că, probabil, urmează să discutăm foarte serios amendamentele la Legea cu privire la energetică pentru competențe noi, pentru competența care ne-ar permite, și pentru moment, și pentru... sancțiunile să fie mai cu efect.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

Da. Înainte de a adresa întrebarea, vă rog mult, să mă înscrieți cu o luare de cuvânt la acest subiect.

Doamna Liliana Palihovici:

V-am înregistrat.

Domnul Bolea, continuați.

Domnul Vasile Bolea:

Domnul raportor,

Probabil, sînteți cel mai pesimist președinte care pînă acuma a venit cu rapoarte privind activitatea ANRE-ului.

Spuneți, vă rog, în ceva timp Parlamentul va decide să aprobe sau să nu aprobe rapoartele de activitate pentru 2013, 2014, să vă dea un calificativ referitor la activitatea ANRE-ului în acești doi ani.

Spuneți, vă rog, dumneavoastră personal, cum calificați activitatea ANRE-ului? Este satisfăcătoare, nesatisfăcătoare, bună, excelentă? Poate cu ceva rezerve, dacă pînă acum ați spus că sînteți pesimist referitor la unele abordări, sceptic.

Spuneți, vă rog, ce calificativ dumneavoastră ați da activității ANRE-ului?

Domnul Sergiu Ciobanu:

Domnule deputat,

Pentru informare. Avînd în vedere că în 2010 Parlamentul aici, în sala aceasta, a adoptat noua structură și noua lege pentru regulator, vreau să spun că, începînd cu anul 2010, această instituție e independentă din perspectiva atribuită cu funcție de stabilire a tarifelor. Și dumneavoastră, dacă nu greșesc, nu trebuie să luați nici un calificativ astăzi aici.

Raportul se prezintă Parlamentului pentru a se lua act. Aceasta este... poate să nu ia, da... perspectiva legală, deci.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Bolea,

Aveți a doua întrebare?

Domnul Vasile Bolea:

Pînă la urmă n-ați răspuns. Un calificativ din partea dumneavoastră. Am înțeles că...

Doamna Liliana Palihovici:

O autoapreciere.

Domnul Vasile Bolea:

O apreciere.

Domnul Sergiu Ciobanu:

Eu nu pot să-mi dau calitative.

Domnul Vasile Bolea:

Activității ANRE-ului, nu dumneavoastră. Activității ANRE-ului în ansamblu.

Domnul Sergiu Ciobanu:

Este cadrul legal cum noi activăm în baza legii, în baza actelor normative și aceasta este activitatea, noi facem munca zilnică, zi de zi, aceasta este munca care o depunem care o facem și ne place.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Untila.

Domnul Veaceslav Untila:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Eu am o întrebare privind Raportul pentru anul 2013. Dacă prețurile tranzitului gazului prin Republica Moldova intră în tarif sau nu intră?

Domnul Sergiu Ciobanu:

Poftim?

Domnul Veaceslav Untila:

Prețurile pentru tranzitul gazului pe teritoriul Republicii Moldova dacă intră în tarif? Prețul pentru tranzitul gazelor pe teritoriul Republicii Moldova dacă intră în tarif sau nu intră?

Și ca să nu mai adresez o întrebare: dacă nu intră, unde-s banii aceștia și care e volumul lor?

Adică noi tranzităm gazul prin Republica Moldova.

Domnul Sergiu Ciobanu:

Nu, puțin, nu-i vorba de prețul care... Deci este tranzitul pe teritoriul Republicii Moldova – 20 de miliarde, care pleacă în România, Turcia, Bulgaria. Din aceste 20 de miliarde, practic, Moldova consumă un miliard de metri cubi anual.

De unde? (*Rumoare în sală.*)

Un miliard de cuburi anual. Acuma, pentru volumul acesta care trece tranzit pe teritoriul Republicii Moldova și pleacă în Turcia, în Țările Baltice, compania primește din partea vânzătorului, adică „Gazprom”, bani pentru fiecare mie de metri cubi tranzitat.

Poftim?

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Untila.

Domnul Veaceslav Untila:

Intră în tariful prețului final sau nu?

Domnul Sergiu Ciobanu:

Nu, dar ca abordare, adică ...

Domnul Veaceslav Untila:

Nu ca abordare, adică, noi avem niște cheltuieli pentru plata gazelor în Republica Moldova. Avem importul gazelor, tot ce ține de infrastructură și se formează un preț.

Și noi avem o posibilitate ca prețul să-l diminuăm puțin, avînd plata pentru tranzit. Ea intră în costul final, intră în tarif sau nu intră?

Și dacă nu intră, unde se duc banii aceștia, unde se acumulează ei?

Domnul Sergiu Ciobanu:

Nu vă supărați, adică, eu ca profesionist, eu puțin altfel întrebarea. Deci există compania de transport care gestionează țevile acestea.

Bani... compania de transport are cheltuieli pentru a transporta 20 de miliarde de cuburi, indiferent care pleacă în Turcia, România, Bulgaria și ceea ce vine pe intern. Toate costurile companiei se împart la 20 de miliarde metri cubi și reiese tariful de transport.

Acuma banii aceștia, care spuneți dumneavoastră, îi primește compania de transport al gazului. Nu-i vorba, se includ în tarif sau nu, ea primește banii aceștia pentru fie ca serviciu, ca prestare de serviciu. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Untila,

A doua întrebare.

Domnul Sergiu Ciobanu:

„Transgaz”.

Domnul Veaceslav Untila:

Care este suma banilor aceștia? Și acestea sînt rețelele noastre, ale Republicii Moldova, rețele construite de noi, rețelele acestea dumneavoastră spuneți că cineva le gestionează și banii îi acumulează.

De ce banii aceștia nu intră în tarif, ca tariful să fie mai ieftin pentru consumatorul final?

Domnul Sergiu Ciobanu:

Nu vă supărați, noi n-avem nimic cu proprietatea. Este vorba de compania de transport al gazului, care primește banii ca prestare de serviciu.

Domnul Veaceslav Untila:

Bine, haideți mai departe să mergem. Cetățenii unei localități a unui centru raional construiesc rețele pentru gazificare din buzunarul consumatorului.

„Moldovagaz” ia rețelele astea la administrare. Se ieftinește prețul pentru cei care au construit aceste rețele sau el este egal cu al celor care n-au investit niciodată nici un ban în rețele?

Domnul Sergiu Ciobanu:

Aici, haideți să divizăm, dacă-mi permiteți.

Domnul Veaceslav Untila:

Haideți.

Domnul Sergiu Ciobanu:

Deci poate să fie formula când investitorul, cum îi spuneți dumneavoastră, indiferent: agent economic, cetățean simplu, merge și dă țeava în gestiune celui care furnizează și nu are costuri operaționale. Orice țeavă are nevoie și de costuri operaționale, adică sînt de mentenanță, cel puțin.

Acuma în situația în care cineva are în proprietate țeava, el poate să vină, să-și ia licență pentru distribuție și tot volumul de gaz care trece, în dependență de presiune, are și el câștig, dar acesta nu prezintă business când ai o țeavă un kilometru, doi, trei, asta nu...

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Untila,
Comentariu.

Domnul Veaceslav Untila:

Nu comentariu, vreau să aflu încă un lucru.

Vorbim de rețelele sud ale Republicii Moldova. Merge tranzitul de gaze prin Republica Moldova, rețelele de sud și este un consum al celor care consumă gaze la sudul Republicii Moldova.

Este contor care duce evidența gazelor care vin pe teritoriul Republicii Moldova sau acolo este o formulă matematică care se schimbă în funcție de cine vine la conducere la „Moldovagaz”?

Domnul Sergiu Ciobanu:

Nu vă supărați, nu este competența mea, dar haideți să divizăm. Există transportator ...

Domnul Veaceslav Untila:

Prețul e competența dumneavoastră?

Domnul Sergiu Ciobanu:

... există furnizor și distribuitor, sînt lucruri diferite absolut. Adică noi puțin discutăm... sau eu nu înțeleg întrebarea, nu vă supărați.

Domnul Veaceslav Untila:

Domnul Sergiu,

Pe mine mă interesează prețul final al consumatorului. Dumneavoastră formați prețul acesta.

Domnul Sergiu Ciobanu:

Da.

Domnul Veaceslav Untila:

El e din mai multe componente.

Domnul Sergiu Ciobanu:

Da.

Domnul Veaceslav Untila:

Pînă la urmă, noi vedem că lucrurile stau prost la acest...

Noi cu dumneavoastră o să ne întîlnim încă în cadrul comisiei cu „Moldovagaz” și toate lucrurile acestea. V-am adresat întrebările acestea, poate acum nu puteți să-mi spuneți ... gîndiți-vă că, oricum, ne vedem pînă în toamnă cu întrebarea asta.

Mulțumesc.

Domnul Sergiu Ciobanu:

Și eu vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Brega.

Domnul Gheorghe Brega:

Mulțumesc.

Domnule director,

Deci problemă... eu o să dezvolt ideea domnului Ghilețchi. Problema constă în faptul că atunci cînd se depreciază leul față de euro și dolar, prețurile repede cresc, iar cînd se apreciază leul față de euro și dolar, prețurile nu scad.

Aruncînd toate ambițiile politice, toate fracțiunile din Comisia noastră protecție socială, sănătate și familie, deci noi am elaborat nu demult și am votat un proiect de lege.

În cazul în care leul se depreciază cu 5% la... cu 5% față de euro și dolar deci, într-adevăr, importatorii, producătorii, distribuitorii au dreptul să solicite mărirea prețului. Iar în cazul în care leul se apreciază cel puțin cu 3%, ei sînt obligați de acum, automat Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale reduce prețul medicamentului.

Cum credeți, nu e cazul fix aceeași să faceți și la petrol, și la benzină, și la motorină? Se depreciază leul, poftim, aveți dreptul să măriți. Se apreciază leul deci automat agenția sau Ministerul Economiei, nu știu cine, imediat să scadă prețul, fără ca să așteptăm să solicite. Că ei n-o să vină să solicite „scădeți prețul”. Că dacă și-l reduc, ei îl reduc nu conform legislației, dar cu 20 la sută decît real. Iată aici vreau să vă ... nu e cazul.

Mulțumesc.

Domnul Sergiu Ciobanu:

Da. Și eu vă mulțumesc de întrebare.

O să reiterez. Am aici Regulamentul. Noi nu stabilim prețurile la produsele petroliere. Unu la mîină.

Doi. Noi nu stabilim. Noi doar primim ca procedură niște notificări în care spun că, uite, începînd cu data cutare compania cutare o să diminueze sau o să majoreze prețul și un calcul. Aceasta este tot ... Doar aceasta este procedura.

Acum vreau să vă spun că, din păcate, noi nu sîntem atribuiți conform Constituției cu inițiativă legislativă.

Dumneavoastră sînteți deputat în Parlamentul Republicii Moldova, aveți toată inițiativa să veniți cu proiecte, cu amendamente la lege, cu discuții. Adică asta-i.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Filat. (*Rumoare în sală.*)

O clipă, domnule Brega, am să vă dau după.

Domnul Filat,

Vă rog, aveți microfonul.

Domnul Vladimir Filat:

Dar nu a finalizat domnul Brega.

Domnul Brega,

Gata? Da.

Mulțumesc.

Director general, da, președinte?

Domnul Sergiu Ciobanu:

Director simplu.

Domnul Vladimir Filat:

Director simplu. Vedeți, n-ați nimerit nici dumneavoastră, nici eu la nivel de titulatură.

Eu am o întrebare simplă, care, de altfel, a tot fost discutată în țara noastră dintotdeauna. Contorul care măsoară volumul de gaze pe care noi le consumăm și care tranzitează Republica Moldova unde se află?

Domnul Sergiu Ciobanu:

La hotar cu...

Domnul Vladimir Filat:

Eu nu mă pricep la...

Domnul Sergiu Ciobanu:

Nu, nu, nu, eu zic la hotar cu Ucraina, cu Transnistria. (*Rumoare în sală.*)

Nu știu. Eu sincer n-o să vă dau toate detaliile cu nodurile, domnule Președinte, și câte sînt ...

Domnul Vladimir Filat:

Eu nu am adresat întîmplător această întrebare, fiindcă nu ține doar de competența ANRE-ului. Este o problemă generală a noastră, a Republicii Moldova, care vizează securitatea energetică. O dată.

Și doi. Vizează, pe de altă parte, în modul cel mai direct, instituția pe care o conduceți, pentru că formarea tarifului trebuie să aibă la bază toate elementele de calcul.

Și în continuarea întrebării pe care a adresat-o domnul Untila, le fel este o discuție mai veche, căreia trebuie să-i punem punct.

Noi avem rețele de distribuție în Republica Moldova, în mod special în localitățile rurale, dar și la nivel de proiecte intercomunitare, care valorează foarte mulți bani. La baza investițiilor au stat banii publici, dar și investiții private, în mod special ale oamenilor care au contribuit, consumatori pînă la urmă fiind, la finalizarea acestei infrastructuri.

Infrastructură care nu ar fi corect să spunem că a fost acaparată de „Moldovagaz”, dar care, și lucrul acesta este evident, este utilizat gratuit de către „Moldovagaz” pentru a vinde servicii, în cazul dat a vinde gaz natural.

Și în concluzie, eu cred că acest lucru iarăși ține de competența Guvernului. Noi am avut multe discuții la acest subiect, n-am avut pînă la urmă decizia finală, fiindcă ori „Moldovagaz” plătește pentru utilizarea acestor rețele, ori aceste active sînt formalizate și vine ca aport la capitalul social la „Moldovagaz” pentru ca să fie formalizat acest coraport de proprietate.

Iar ceea ce ține de formarea tarifului final ca și întrebare, dar, totodată, cred că ca și constatare, eu cred că noi o dată avem să modificăm legislația ca agenția pe care o conduceți să nu fie doar una care constată informările pe care vi le prezintă,

fie că este vorba de comercianții de produse petroliere sau de energie electrică, sau mai știu eu, de... nu mai știu eu, dar de gaz natural.

Și doi. Politica tarifară sau sistemul de formare a tarifelor categoric trebuie să fie revăzut.

Și, domnule director, lucrurile acestea trebuie să aibă la bază și inițiativă din partea instituției pe care o conduceți.

În Parlament s-a discutat foarte mult despre salariile existente ale celor care muncesc în agenție, despre așteptările pe care le are cetățeanul de la formarea prețurilor. De aceea, dincolo de partea de constatare și de anunțuri făcute „se majorează”, mai puțin am auzit „se micșorează”, trebuie să veniți cu inițiativă pentru ca să avem o formulă clară, principii clare de formare a prețurilor și de acceptare a acestor prețuri.

Mulțumesc.

Iar vizavi de măsurarea volumului, și foarte important, și a calității gazului care vine în Republica Moldova, aș avea o sugestie, să vă informați și pentru viitor să aveți în vedere că și aceste cifre tot stau la baza formării tarifului.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Da, vă rog.

Domnul Sergiu Ciobanu:

Dacă îmi permiteți.

Mulțumesc frumos.

Vreau să vă comunic și vă rog susținerea. Deci chiar ieri am discutat cu colegii de la Ministerul Economiei, urmează în Parlament să vină în curînd Legea nouă cu privire la energia electrică și gazele naturale și vreau să vă spun din activitatea care am ... noi și Legea cu privire la energetică, legea de bază instituțională a noastră este una deja învechită, din anul 1997 și am vrut susținerea dumneavoastră pentru ca să venim la pachet, adică și Legea cu privire la energetică aici, în Parlament.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Brega,

Vă rog, continuați.

Îmi cer scuze că...

Domnul Gheorghe Brega:

Mulțumesc.

Da, eu am înțeles. Dar problema care-i, eu am avut o mică precizare. Din răspunsul dumneavoastră, domnule director, prima ați spus că voi sînteți parlamentari, veniți cu proiecte de legi.

Și a doua. Ați spus că agentul economic numai ne informează că mărim prețurile. Domnul Filat de acum și-o spus, o... Fix aceeași am vrut să vă spun.

Dumneavoastră, împreună cu Ministerul Economiei, veniți cu un proiect de lege clar, unde... și, într-adevăr, dumneavoastră ori răspundeți, ori nu răspundeți.

Că în așa caz reiese că nimeni nu răspunde, agenții economici ce doresc aceea fac. Și atunci o să avem prețuri normale.

Mulțumesc.

Domnul Sergiu Ciobanu:

Apropo, ieri... agenții economici ne-au informat că a scăzut prețul la gaz metan.

Doamna Liliana Palihovici:

Alte întrebări nu sînt.

Vă mulțumesc.

Domnul Sergiu Ciobanu:

Și eu vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Și rog Comisia economie, buget și finanțe să prezinte raportul comisiei pe proiectul nr.718 și pe marginea proiectului nr.952.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Eu aș avea o rugăminte foarte mare la dumneavoastră. Toți împreună am primit rapoartele în format scris. Nu cred că este cazul să dau citire acum rapoartelor. Însă vreau să menționez două lucruri.

În partea ce ține de Raportul pentru 2013, dau citire doar la final, că Comisia economie, buget și finanțe, cu majoritatea voturilor, a luat act de Raportul pentru activitatea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru 2013 și îl propune Parlamentului spre dezbatere, precum și adoptarea proiectului de Hotărîre cu privire la Raportul privind activitatea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru anul 2013, parte integrantă a prezentului raport.

Respectiv, proiectul de hotărîre dumneavoastră îl aveți, este format din două articole.

Se ia act de Raportul privind activitatea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru anul 2013.

Și al doilea articol prevede că prezenta hotărîre intră în vigoare la momentul adoptării.

Aceasta este privind Raportul pentru 2013.

Pentru 2014, reieșind din faptul că a fost un... o prezentare comună, așa era gândit de la bun început, am făcut un raport mult mai amplu, care îl aveți și dumneavoastră și, respectiv, am venit cu un proiect de hotărîre cu anumite propuneri.

La final, pentru îmbunătățirea proiectului de hotărâre, Comisia economie, buget și finanțe a propus de a susține două amendamente înaintate de către deputatul Iurie Chirinciuc. Și, respectiv, cu toate propunerile și dezbaterile din cadrul comisiei propune în adresa dumneavoastră, în atenția dumneavoastră pentru aprobare a proiectului de hotărâre și, respectiv, a raportului Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru anul 2014 care este parte integrantă a acestui raport... proiectul de hotărâre.

Vă mulțumesc.

Dacă sînt întrebări.

Doamna Liliana Palihovici:

Doamnă Postoico,

Vă rog.

Doamna Maria Postoico:

Da. Vă mulțumesc.

Domnule președinte al comisiei,

Vă rog atrageți atenție la articolul 4 din proiectul de hotărâre și dați-l citire ca, totuși, să ne apreciem cine trebuie să ducă răspundere și cine să prezinte acea informație.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc foarte mult.

E foarte bună observație. Într-adevăr, aici redacțional urmează să mai lucrăm la articolul respectiv, unde vom indica exact că Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, în termen de două luni, va prezenta Comisiei economie, buget și finanțe informația privind cazurile de încălcare a legislației în vigoare depistate în 2014 din partea agenților economici, aici trebuie redacțional să introducem, precum și măsurile întreprinse în vederea înlăturării lor.

Totuși, pentru acest articol a fost... în urma constatărilor efectuate în activitatea ANRE, precum că în cadrul efectuării controalelor s-au depistat anumite încălcări la agenții economici, însă anumiți agenți economici nu întreprind măsuri pentru înlăturare.

Totodată, vreau să menționez că în cadrul dezbaterilor s-a constatat că anumite încălcări pe segmentul din domeniul energetic țin și de Inspectoratul Energetic de Stat, care, de asemenea, constată anumite încălcări, însă nu ține de competența agenției pentru a lua măsuri.

Reieșind din informația constatată în Raportul ANRE, am decis a propune ca ANRE să ne prezinte sistematic, să sistematizeze toată informația, să facem o delimitare foarte clară, ca, ulterior, să facem modificarea legislației în vigoare așa cum a și propus domnul director să delimităm foarte clar poziția.

Vă mulțumesc pentru sugestie.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Chirinciuc.

Domnul Iurie Chirinciuc:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte.

Eu am venit în comisie cu mai multe amendamente. O parte din ele au fost acceptate, o altă parte – nu. Dar, ținând cont că mai mulți deputați astăzi s-au expus în plenul Parlamentului referitor la transparența formării prețurilor la energia electrică și la produsele petroliere, vreau și țin mult să... și insist asupra următorului amendament.

„Întru asigurarea îndeplinirii prevederilor punctului 9 litera i) al Hotărârii Parlamentului nr.238 din 26.10.2012 conform căreia ANRE supraveghează respectarea principiului „eficiență maximă la costuri minime” de către întreprinderile din sectorul energetic la calculul tarifelor pentru activitățile reglementate și prezentarea spre aprobare a acestora, pe parcursul anului 2015 ANRE va iniția controlul activităților reglementate la întreprinderile: „Union Fenosa”, „Gas Natural Fenosa”, „RED Nord”, „RED Nord-Vest”, „Moldovagaz”, cu participarea reprezentanților ONG de profil, ai societății civile și reprezentanții Inspectoratului Energetic de Stat.

Iar conform articolului 14 al Legii nr.124 din 23 decembrie 2009 cu privire la energia electrică, după finalizarea acestui control, ANRE va organiza dezbateri publice în cadrul cărora va prezenta rapoartele controalelor eficiente.”

În aceste circumstanțe introducerea acestui articol în proiectul de Hotărâre cu privire la raportul ANRE ar permite o mai mare claritate în ceea ce privește tarifele și modul în care costurile agenților reglementați se regăsesc în tarife.

Și insist ca acest amendament să fie supus la vot.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule deputat,

Eu am doar o întrebare de concretizare, fiindcă noi avem pentru aceste rapoarte două proiecte de hotărâri, avem pe 2013 și 2014. Amendamentul dumneavoastră...

Domnul Iurie Chirinciuc:

Acest amendament este la hotărârea...

Doamna Liliana Palihovici:

Nr.272.

Domnul Iurie Chirinciuc:

... nr.272.

Doamna Liliana Palihovici:

OK.

Domnule Creangă,
Dacă aveți ceva de...

Domnul Ștefan Creangă:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte.
Mulțumesc, domnule Chirinciuc.

Vreau să aduc la cunoștință onoratului plen că acest amendament a fost examinat în comisie. Noi am discutat aprins la problema dată, însă am constatat că nu ține de competența Parlamentului de a arăta exact agenții economici la care trebuie de făcut controalele, așa cum prevede amendamentul propus.

Totodată, nu cred că este de competența noastră să intervenim în activitatea unei autorități independente. Și eu aici aș solicita suportul domnului director cu argumentare suplimentară.

Domnul Iurie Chirinciuc:

Domnule președinte,

La comisie am venit cu inițiativa să fie organizat un audit. Ați spus că auditul nu este în competența ANRE, însă dacă luăm regulamentul ANRE, controlul este în competența ANRE și este obligat să facă controlul ANRE și să vină cu un raport chiar public în fața Parlamentului. De aceea am modificat, în loc de audit am înlocuit cu „va iniția controlul activităților întreprinderilor respective”.

Domnul Ștefan Creangă:

Vă mulțumesc.

În primul și în primul rând, stimate domnule Chirinciuc, eu am expus poziția comisiei care a fost votată în comisie, eu nu pot să îmi permit să-mi depășesc atribuțiile, din numele comisiei să mă expun la noul amendament.

În momentul în care dumneavoastră insistați pe noua formulare a acestui amendament plenul poate să decidă.

Menționăm că controalele care le... eu spuneam despre faptul că Parlamentul nu este în drept să identifice exact denumirile întreprinderilor unde se efectuează controale. Este vorba despre activitatea independentă a ANRE unde-și face planul de activitate care este aprobat.

Ulterior, noi putem cere, într-adevăr, ca să vină să ne prezinte un raport în fața Parlamentului despre controalele efectuate anuale. Nu ne trebuie să arătăm cu degetul la o anumită întreprindere. Cu prezentarea raportului privind controalele anuale – da, eu sînt de acord, ca și deputat, pentru a invita, dar aceasta nu cred că este, nu face parte la momentul de față în proiectul de hotărîre care ne vizează pe raportul actual.

Ulterior, noi putem să facem o invitație din numele Comisiei economie, buget și finanțe, în care dumneavoastră faceți parte, împreună să solicităm. Dumneavoastră știți deschiderea comisiei pentru a face regulă pe segment.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Chirinciuc,

Aveți careva comentarii sau nu? Ori insistați să-l supunem votului?

Domnul Iurie Chirinciuc:

Deci eu insist și cred că este în interesul tuturor cetățenilor și tuturor deputaților să voteze acest amendament, pentru că va permite o transparență în formarea prețurilor pentru energia electrică.

Doamna Liliana Palihovici:

Îl voi supune votului atunci când vom vota... înainte de a vota proiectul Hotărârii nr.272.

Domnule Untila,

Întrebări.

Domnul Veaceslav Untila:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte.

Domnule președinte al comisiei,

Eu am încercat și prin intermediul ANRE să ies la prețul de... final care îl plătește consumatorul nostru. Sau vă adresez o întrebare, sau vă sugerez o idee s-o discutați în comisie.

În Ucraina se formează prețul în felul următor, adică încheie contract cu rușii pentru gaze, apoi se discută cât costă tranzitul gazelor prin Ucraina, se scade din acest preț și prețul acesta ajunge la consumator.

Dacă o să vă băgați în Republica Moldova, dispare, adică este prețul care noi îl negociem și mai departe merge pînă la consumator și se dublează, acolo ajung niște prețuri că îți crapă capacele.

De ce prețul tranzitului gazului prin Republica Moldova, prețurile acestea care ei ni le plătesc nouă pentru tranzitarea gazului în Republica Moldova nu merge pînă la prețul final ca să ajungă la consumator, ca să micșorăm prețul la gaze. Adică poate eu ceva nu explic normal, dar noi am putea să diminuăm povara de pe umerii consumatorilor, adică a cetățenilor noștri.

Mulțumesc.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule președinte Untila.

Sigur că noi ... Ideea dumneavoastră este foarte, foarte bună, este nevoie doar numai de o voință politică pentru modificare a legislației. Legea cu privire la gazele naturale trebuie s-o modificăm, unde să arătăm expres că prețul tranzitului, venitul din tranzitul la gaze, haideți corect să spunem, va fi inclus în suma totală pentru formarea prețului la gaze. Dar la momentul de față nu este așa reglementat.

De aceea, nu este posibil. Se include doar numai partea ce ține de consumul de un miliard, haideți să spunem corect, dar celelalte 19 miliarde se duc la întreprinderea transportatoare care le consumă după necesitate.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Untila,
A doua întrebare.

Domnul Veaceslav Untila:

Cu adevărat eu văd că dumneavoastră sînteți competent la acest capitol. Întreprinderea aceasta consumatoare ce-i cu dînsa pînă la urmă?

Domnul Ștefan Creangă:

Mie, domnule președinte Untila, îmi vine greu să vă dau un răspuns.

Domnul Veaceslav Untila:

Mulțumesc. OK.

Domnul Ștefan Creangă:

Pentru că nu m-am uitat pe raportul de activitate economico-financiară a acestei întreprinderi. Dar dacă ați ridicat întrebarea, cu siguranță am să solicit să ne uităm împreună la comisie cu colegii.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Brega.

Domnul Gheorghe Brega:

Mulțumesc.

Eu o mică precizare.

Domnule președinte,

Domnule Creangă,

Deci problema care-i, dumneavoastră ați spus că nu puteți acest amendament, deoarece sînt indicate firmele ș.a.m.d. Deci ascultați-mă pe mine, ele nu sînt indicate, sînt enumerate toate firmele care au tangență. La urma urmei nu vreți să fie enumerate, nu-i greu de exclus, dar sistemul trebuie verificat.

Ceea ce propune domnul Chirinciuc, el a enumerat, pur și simplu, firmele care au tangență. Le excludem, nu-i nici o problemă, dar trebuie de introdus în proiectul de hotărîre.

Mulțumesc.

Domnul Ștefan Creangă:

Vă mulțumesc, domnule deputat.

Eu am menționat că susțin în continuare ca ANRE să prezinte în fața plenului Parlamentului Raportul privind controalele efectuate și măsurile întreprinse. Sînt de acord. Însă la comisie noi aceasta nu am dezbătut, eu aceasta am vrut să prezint. Eu, ca deputat, susțin numai ca să excludem întreprinderile acestea, să nu le arătăm exact și poftim.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Valeriu Munteanu.

Domnul Valeriu Munteanu:

Domnule Creangă,

Am o întrebare pentru dumneavoastră în calitate de președinte al comisiei, dar și în calitate de fost viceministru al finanțelor. Știți foarte exact că în momentul în care îți aduce factura la plată trebuie să te asiguri că nu-i „fantomă” acolo, da? Exact același lucru l-am văzut și în această situație. Domnul director a anunțat că Republica Moldova nu controlează contorul pentru gaze sau mai exact el se află pe un teritoriu necontrolat de Republica Moldova, de aceea nu avem siguranța că datele care ne sînt prezentate spre plată sînt tocmai aceleași sau nu mai avem siguranța că nu mai există 20 de țări care se mai alimentează de acolo sau multe, multe alte scenarii care sînt în contrasens cu interesul cetățeanului Republicii Moldova și care, probabil, se reflecta negativ asupra consumului și, respectiv, prețului pe care îl plătește cetățeanul Republicii Moldova.

Vreau să vă întreb: dacă considerați că anume în această hotărîre a Parlamentului trebuie să includem responsabilizarea instituției și instituțiilor responsabile astfel încît această dilemă să fie rezolvată nu în ani, spuneam și cu altă ocazie exact pe aceeași temă, pe tema gazelor. Sînt în Parlament de 6 ani și aceste teme de obicei vine lumea se entuziasmează și foarte repede, după ce probabil vede anumite chestii se descurajează, dar haideti noi, Parlamentul Republicii Moldova, să recunoaștem că aceasta este nu o problemă, dar o problemă foarte mare și este în puterea noastră s-o rezolvăm, dacă există instituții și dacă noi le responsabilizăm, le punem termene și, respectiv, termene de raportare.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule deputat.

Vreau să menționez primul aspect, că problema invocată de dumneavoastră nu face parte din componenta proiectului de hotărîre. Dacă ne uităm pe responsabilizarea Guvernului... pe responsabilitățile Guvernului și ANRE, putem face o delimitare că Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică nu are competența de a instala acel contor sau de a schimba contorul dintr-o parte în alta. Aceasta este nemijlocit competența Guvernului și în mod expres a Ministerului Economiei.

Este regretabil că de 6 ani, fiind în calitate de deputat, dumneavoastră n-ați avut o inițiativă, dacă vă doare inima pentru subiectul dat. Eu susțin ceea ce ați spus dumneavoastră și sînt de acord să facem o inițiativă legislativă, să obligăm Guvernul să facă regulă în partea ce ține de contoare.

Eu nu exclud totuși că există acele țevi suplimentare care le spuneți dumneavoastră, însă pentru aceasta există Procuratura Generală, pentru aceasta există Centrul Național Anticorupție și pentru aceasta există Serviciul de Informații și Securitate, care urmează să ne dea informația la acest subiect. Dacă

dumneavoastră considerați că o astfel de abordare este una binevenită, haideți să ne ocupăm de acest subiect.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Răducan.

A, scuzați.

Domnule Munteanu,

A doua întrebare.

Domnul Valeriu Munteanu:

Domnule președinte,

Mulțumesc foarte mult pentru deschidere. Eu vreau să vă asigur că mă doare sufletul pentru tot ceea ce se întâmplă în Republica Moldova. Și nu vreau să spun, că cineva spunea că a fost, pur și simplu, un fost Prim-ministru, eu nu vreau ca să spun că am fost timp de 6 ani doar un simplu deputat, dar chiar nu cunoșteam acest lucru. Și îmi pare acum o enormitate să aflu ... și vreau să vă spun că n-o să tolerăm în continuare acest lucru, să aflu că contorul de unde sînt luate datele pentru cetățenii Republicii Moldova nu este controlat de autoritățile noastre. Și aici se ridică multe și multe semne de întrebare și eu cred că multă lume trebuie să răspundă la aceste întrebări. Văd că unii șed cu ochii în jos.

Mulțumesc.

Cu adevărat nu este responsabilitatea ANRE-lui, este responsabilitatea noastră și a Guvernului, ANRE-ul doar execută acest lucru.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Răducan.

Domnul Marcel Răducan:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Din partea Frațiunii propun invocarea articolului 108.

Doamna Liliana Palihovici:

OK. Mai este domnul Cobzac doar cu o întrebare.

Domnul Ștefan Creangă:

Ultima întrebare. M-am obosit.

Doamna Liliana Palihovici:

Ultima ...

Domnule Răducan,

Insistați la vot sau oferim ultimului vorbitor?

Voce din sală:

La vot.

Doamna Liliana Palihovici:

Da, o fracțiune către altă fracțiune se adresează.

Domnule Cobzac,

Aveți dreptul să adresați întrebări.

Vă rog.

Domnul Grigore Cobzac:

O întrebare.

Da, vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Vă mulțumesc, domnule Răducan.

În continuarea temei ridicată de domnul președinte Filat, de domnul deputat Ciobanu.

Domnul Ștefan Creangă:

Munteanu.

Domnul Grigore Cobzac:

Munteanu. Ori eu ceva nu înțeleg, ori chiar sînt deplasate accentele. Noi am vorbit în cadrul acestei discuții că toate veniturile de la tranzitul gazelor se duc la „Moldovagaz”, așa-i?

Domnul Ștefan Creangă:

Nu, nu la „Moldovagaz” se duc, la „Transgaz”.

Domnul Grigore Cobzac:

La „Transgaz”. Fie „Transgaz”. De ce atunci „Transgaz” nu construiește acel contor despre care noi vorbim atîția ani? Normal că dacă toate veniturile de la exploatare ... aceasta este țeava, este rețeaua, așa-i? Contorul face parte din aceeași rețea. De ce dacă veniturile îi revin la un agent economic, iarăși noi, Guvernul, trebuie să construim acest contor, să-l transmitem pe gratis la „Transgaz”, care are venituri de la aceasta, și noi rămînem cu borta covrigului iarăși. Unde-i logica? Poate eu ceva nu înțeleg, poate ...

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule deputat.

Sugestia dumneavoastră este una fenomenală și cred că merită susținută, însă nu putem să abordăm în cazul proiectului de Hotărîre privind Raportul de activitate. Noi ne vom întoarce la problema dată în momentul cînd vom împuternici Guvernul, îi vom stabili exact ce indicații să dea Ministerului Economiei, de unde să identifice soluții financiare, să găsească bani, să le arătăm veniturile care vin la „Transgaz”, așa-denumita companie, care sînt veniturile.

Spuneam despre Raportul economico-financiar al întreprinderii că eu nu cunosc despre ce este vorba, pentru că nu face obiectul proiectului.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Alte întrebări nu mai sînt.

Vă mulțumesc, domnule Creangă.

Înainte de a trece la procedura de vot avem o luare de cuvînt.

Domnul Bolea.

Vă rog.

Vorbiți din partea Frațiunii sau deputatul? Nu, eu trebuie să știu, dacă sînteți în numele Frațiunii, atunci să vă dau alt timp. Din partea Frațiunii, domnule Bolea?

Domnul Vasile Bolea:

Din partea Frațiunii.

Doamna Liliana Palihovici:

Vorbiți.

Domnul Vasile Bolea:

Stimați colegi,

Astăzi a fost ascultat Raportul privind activitatea ANRE pentru 2013 și pentru anul 2014. Am auzit cum zi de zi ANRE a stat la straja intereselor cetățenilor și cum a anihilat atacurile monopolistilor de pe piața resurselor energetice. Însă în realitate cetățenii noștri simt că ANRE nici departe nu este aliatul consumatorului final în lupta cu monopolistii celor din domeniul energetic.

Vreau să revin la situația din anul 2014, aici cum s-a relatat și multe întrebări au fost adresate în ceea ce ține de stabilirea prețurilor pentru produsele petroliere.

Situația din 2014, anul în care prețul petrolului pe piața mondială scădea, iar în Moldova prețul carburanților rămînea același.

Numai în Moldova, cînd se ieftinește prețul petrolului pe piețele internaționale, la noi prețul rămîne același, deoarece totul este dirijat de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. Prețul la petrol tot scade, dar la noi nici vorbă de vreo schimbare a prețului. Oare cum este posibil acest lucru?

Totul este foarte simplu. ANRE-ul mereu a fost în cîrdășie cu acei magnați petrolieri, care sînt și la noi în Republica Moldova. (*Rumoare în sală.*)

Valeriu, tu trebuie să-i cunoști. Mihai Ghimpu, Parstar ș.a.m.d. Trebuie să-i cunoști pe ei inclusiv.

Cînd petroliștii operau scumpiri, ANRE-ul ieșea la o conferință de presă să anunțe că prețul este dictat de creșterea prețului petrolului pe piața internațională. Atunci cînd prețul petrolului pe piața internațională scădea, iarăși venea ANRE-ul

la o conferință de presă și spunea, justifica petroliștii că ei nu și-au vîndut stocurile procurate încă în anul precedent, în anul trecut.

În asemenea circumstanțe, apare o întrebare rezonabilă: ANRE-ul este pentru stat, ANRE-ul este pentru cetățeni sau este pentru magnații petrolieri? Și răspunsul la această întrebare este evident.

La ce bun avem nevoie de o astfel de agenție: directori și alți angajați cu salarii de 30, 40 de mii de lei pe lună? Nimeni nu se revoltă, toți sînt mulțumiți. Am impresia că fiecare moldovean are în grădină cîte o fîntînă, de unde izvorăște benzina.

Mergem mai departe. Acum, în acest an, se vorbește intens despre majorarea prețului pentru energia electrică. Și eu vă spun că acest preț la energia electrică va fi majorat și ANRE-ul va lua această decizie. Însă această decizie va fi luată exact după ce astăzi noi vom aproba bugetul ANRE-ului pentru anul 2015, un buget care este mai mare cu 20% față de 2014.

ANRE-ul urma să decidă micșorarea prețului final la gazele naturale în anul trecut, deoarece prețul la petrol era în scădere, iar în realitate prețurile au rămas la același nivel.

Aici am stabilit și am dedus un lucru interesant. Atunci cînd Parlamentul aproba, în anii precedenți, bugetul ANRE-ului, un buget în creștere substanțială, în acești ani ANRE-ul decidea majorarea la tarife. Și aici mă întreb: oare merită astăzi să aprobăm bugetul ANRE-ului pentru 2015 cu majorare?

Eu consider că nu.

Fracțiunea Partidului Socialiștilor consideră că activitatea ANRE-ului în acești ani – 2013, 2014 a fost una nesatisfăcătoare și noi considerăm că toți deputații aici, în Parlament, trebuie să decidem ce să facem cu această structură.

Consider că trebuie s-o reformăm substanțial, în așa mod ca ANRE-ul, într-adevăr, să devină un organism, o structură, într-adevăr, independentă care să lucreze, să activeze în beneficiul cetățenilor Republicii Moldova, dar nu al monopolisților din sfera energetică.

Mulțumim. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Liliana Palihovici:

Stimați colegi,

Nu mai avem alți deputați care să se fi înregistrat pentru luare de cuvînt pe marginea acestor două proiecte și, de aceea, vom trece la procedura de vot.

Supun votului proiectul Hotărîrii nr.271 cu privire la Raportul privind activitatea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru anul 2013.

Voi citi proiectul hotărîrii.

În temeiul articolului 128 ...

Domnul Brega, (*Rumoare în sală.*)

„În temeiul articolului 128 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797 din 2 aprilie 1996 și al articolului 4² din Legea nr. 1525 din 19 februarie 1998 cu privire la energetică,

Parlamentul adoptă prezenta hotărîre.

Articolul 1. – Se ia act de Raportul privind activitatea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru anul 2013.

Articolul 2. – Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării”.

La acest proiect sînt amendamente? Nu sînt.

Supun votului proiectul Hotărîrii nr.271.

Cine este pentru, vă rog votați. (*Voci nedeslușite din sală.*)

Eu am și în sectorul nr.1 aici, iată, stau deputați care ridică mîna.

Majoritatea celor prezenți.

Domnul Bolea are astăzi o sarcină – la fiecare proiect de hotărîre să ceară numărarea.

Eu o să rog numărătorii pe sectoare să anunțe cîți au votat din fiecare sector.

Vă rog, sectorul nr.1, domnul Lipskii.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 1.

Doamna Liliana Palihovici:

Sectorul nr. 2?

Domnilor deputați,

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 11.

Doamna Liliana Palihovici:

– 11.

Și sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 12.

Doamna Liliana Palihovici:

– 12.

Eu un lucru vreau să clarific pentru toți deputații: ori votați dumneavoastră, ori nu votați, acest proiect spune: „Se ia act”, Parlamentul deja a luat act.

Oameni buni,

Ați citit, ați dezbătut, luare de cuvînt ați avut. Ce facem cu acest raport?

Pur și simplu tehnic, ce se întîmplă mai departe, dacă voi nu votați? Ca să ia Parlamentul act, prin votul său, domnul Bolea, trebuie să votați. Iată aceasta-i toată povestea. Să votați, ca să putem spune că am luat act.

Domnul Bolea. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Vasile Bolea:

Doamnă Președinte,

A fost votat proiectul de hotărîre. Eu dau citire. Articolul 8..

Doamna Liliana Palihovici:

Nu a fost votat, nu a fost votat.

Domnul Vasile Bolea:

Procedura de vot s-a finalizat.

Doamna Liliana Palihovici:

Da.

Domnul Vasile Bolea:

Numărul este de 24 de voturi din 55...

Doamna Liliana Palihovici:

A fost supus votului, da. Da, 24.

Domnul Vasile Bolea:

...care sînt prezenți.

Doamna Liliana Palihovici:

Număr insuficient.

Domnul Vasile Bolea:

Numărul este insuficient.

Nu a trecut proiectul de hotărîre.

Haideți următorul.

Doamna Liliana Palihovici:

Întrebarea. Eu vreau să vă mai clarific un lucru: dacă vă amintiți, am mai avut așa situații, cînd un judecător care ajunsese la vîrsta de pensionare, trebuia tehnic de aprobat o hotărîre, ca omul să se ducă la pensie, să poată veni altul. *(Rumoare în sală.)*

Deci, nu, eu fac o comparație.

Votăm noi, nu votăm, acest raport se va duce în arhivă și într-un caz, și în altul.

Ar trebui să fie un vot al Parlamentului, că se ia act.

Noi nu apreciem pozitiv, negativ, se ia act. Am dezbătut acest raport.

Aici închei dezbaterile. Proiectul hotărîrii nu a fost susținut.

Următorul proiect, proiectul de Hotărîre nr.272 cu privire la Raportul privind activitatea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru anul 2014.

Eu nu-l voi citi. Toată lumea îl aveți, este un proiect complex și au fost amendamente.

Domnul Chirinciuc are un amendament pe care insistă să-l supun votului.

Îl supun votului, da, domnul Chirinciuc?

Cine este pentru susținerea amendamentului citit mai devreme de domnul Chirinciuc, vă rog votați. (*Rumoare în sală.*)

Număr insuficient de voturi pentru a amenda acest proiect de hotărâre.

Eu o să utilizez dreptul meu de președinte al ședinței și o să transfer votul pe acest proiect pentru o altă ședință.

Următorul proiect pe care îl vom dezbate este proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Codului muncii al Republicii Moldova, proiect înregistrat cu nr.253 la 17 iunie 2015.

Rog domnul viceministru al muncii, protecției sociale și familie Sergiu Sainciuc să prezinte proiectul.

Domnul Sergiu Sainciuc – *viceministrul al muncii, protecției sociale și familiei:*

Stimată doamnă Președinte al ședinței,

Stimați deputați,

Onorată asistență,

Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Codului muncii a fost elaborat de un grup de lucru format din reprezentanții Guvernului, Confederației Naționale a Sindicatelor, Confederației Naționale a Patronatului. Are drept scop perfecționarea legislației muncii în vigoare și aducerea acesteia în concordanță cu cerințele economiei de piață.

Printre cele mai relevante modificări și completări care se conțin în proiect sînt următoarele. Articolul 54 se completează cu două alineate noi, care au drept scop eliminarea cazurilor de încheiere neargumentată a contractului individual de muncă pe o durată determinată și asigurarea respectării drepturilor și intereselor legitime ale salariaților.

Concomitent, lista cazurilor de încheiere a contractului individual de muncă pe durată determinată, articolul 55 se completează cu 3 cazuri noi, și anume pentru perioada implementării unui proiect investițional sau a unui program de asistență tehnică și financiară, pentru efectuarea unor lucrări legate de majorarea volumului de producție sau de servicii prestate ale căror caracter temporar pînă la un an poate fi argumentat de angajator și cu persoanele care se angajează la unitățile create pentru o perioadă determinată.

Se propun completări la articolul 81 și un articol nou – 82¹, urmare a cărora contractul individual de muncă va putea fi desfăcut prin acordul scris al părților, ceea ce nu este posibil la momentul actual.

La articolul 60 se va prevedea expres că durata perioadei de probă pentru conducătorul unității, adjunctul și contabilul-șef va constitui 6 luni.

De asemenea, se majorează de la 15 pînă la 30 de zile calendaristice durata perioadei de probă pentru muncitorii necalificați, pentru a asigura verificarea efectivă a aptitudinilor profesionale ale acestora.

S-a simplificat procedura de demisie pentru conducătorul unității, adjunctul și contabilul-șef, prevăzut de articolul 85 alineatul (4), fapt ce va permite acestor persoane să demisioneze din funcție pe baze generale.

A fost concretizată și îmbunătățită norma articolului 86 referitoare la absența nemotivată de la serviciu, deoarece la momentul actual norma juridică este inaplicabilă.

A fost perfecționată norma referitoare la interzicerea concedierii fără acordul organului sindical.

S-a introdus un articol nou – 88¹, prin care detaliat se reglementează procedura de concediere în legătură cu transferarea la o altă unitate și care va asigura protejarea drepturilor și intereselor legitime ale salariaților în cazul transferării lor la o altă unitate.

S-a concretizat procedura de restabilire a salariatului la locul de muncă prin completarea articolului 89 cu alineatul (3) care prevede că imediat după ce a luat cunoștință cu hotărârea instanței de judecată privind restabilirea salariatului la locul de muncă, angajatorul este obligat să emită un ordin de restabilire pe care îl aduce la cunoștință salariatului, sub semnătură, în termen de 3 zile lucrătoare de la data emiterii.

Prin completarea cu alineatul (5) la articolul 111 se reglementează expres modul de recuperare a zilelor care au fost declarate de către Guvern ca fiind zile de odihnă.

A fost direcționată norma referitoare la dreptul angajatorului de a încheia contractul de ucenicie, articolul 216. Modificarea respectivă va permite încheierea contractului de ucenicie cu orice persoană care este în căutarea unui loc de muncă și care nu are o calificare profesională, și nu doar cu persoanele care au vârsta pînă la 30 de ani.

Stimați deputați,

Toate modificările și completările incluse în proiectul de lege sînt susținute de partenerii sociali, Guvern, patronate, sindicate. Au fost examinate la Comisia națională pentru consultări și negocieri colective, au fost susținute, asigură respectarea drepturilor și intereselor legitime ale salariaților și angajatorilor.

Reieșind din aceasta, rog susținerea proiectului dat.

Mulțumesc.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc.

Poftim, întrebări.

Domnul Ghilețchi.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Vă mulțumesc, domnule viceministru, pentru prezentarea acestui proiect de lege.

Evident, sînt o serie de modificări necesare. Dar am două întrebări pentru a clarifica cîteva lucruri. E vorba de punctul 20 din acest proiect de lege. Deci e vorba despre această...

Nu, îmi cer iertare, nu punctul 20, era vorba despre altul. Dar haideți să o iau pe cea care mi-am subliniat-o, ultimul punct, legat de garanțiile pentru copiii

invalidi. De ce aceste garanții sînt oferite din contul angajatorului, dacă noi vorbim despre garanții sociale? De ce aceste garanții nu sînt oferite din contul statului, deci punctul 34 articolul 252¹, dar din contul angajatorului?

Domnul Sergiu Sainciuc:

Da, mulțumesc.

De fapt, norma aceasta există la momentul actual în Codul muncii, este prevăzută în articolul 108 al Codului muncii, dar nu este locul ei acolo, fiindcă acolo este vorba despre alt lucru. De aceea, noi am propus ca Codul muncii să fie completat cu articolul 252 i este vorba despre faptul că o dată pe lună se acordă o zi liberă, cu menținerea salariului din contul angajatorului.

Deci în cazul de față persoana este angajată în cmpul muncii. Evident că cheltuielile trebuie suportate de către angajator. Norma este la momentul actual în articolul 108.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Domnul Ghilețchi,

Poftim.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, vă mulțumesc.

Eu înțeleg că ea este în vigoare, am văzut în nota informativă, dar nu mi se pare normal chiar i fiind în vigoare. Adică, la drept vorbind, dacă noi vrem să oferim niște garanții sociale, de ce punem aceste garanții pe umerii angajatorului?

Adică faptul că ați trecut-o dintr-un capitol în altul, e de înțeles. Dar mi se pare că trecnd-o în alt capitol era bine să revedeți i cine suportă aceste cheltuieli pentru aceste garanții sociale oferite unei familii sau unui angajat care are un copil invalid.

Domnul Sergiu Sainciuc:

Bine, dar în cazul de față, stimate domnule deputat, se referă doar la acordarea unei zile libere din contul angajatorului, cu menținerea salariului mediu, fiindcă statul, prin politicile sale care le promovează pentru protecție socială, are mai multe prghii care sînt oferite familiilor cu copii invalidi.

Și, apropo, Parlamentul în ultimii ani a majorat aceste indemnizații, alocații pentru a asigura o protecție mai bună pentru acești i părinți, i copii.

Vă mulțumesc.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Aveți precizări, domnul Ghilețchi?

Domnul Ghilețchi,

Poftim.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, eu mai am o întrebare, deși iarăși nu sînt convins sau satisfăcut de răspunsul care l-ați oferit.

Oricum, cînd faci o bunătate trebuie s-o faci din contul tău. O bunătate făcută din contul altuia nu-i bunătate, nu-i binefacere.

Acum, legat de prima întrebare. Uitați-vă la punctul 7, acolo este alineatul (5), este vorba de acel contract individual de muncă încheiat pe o perioadă determinată și sînt absolut justificate argumentele dumneavoastră. Sînt situații cînd un angajator impune un contract determinat pentru mă rog, a se eschiva de anumite garanții, dar formularea nu mi se pare una reușită.

Uitați-vă, contractul individual de muncă încheiat pe durată determinată în lipsa unor temeuri legale constatată de autoritatea administrativă. Întrebarea este următoarea: care e această autoritate administrativă și în ce mod ea va constata, pentru că și această constatare ar trebui să aibă o anumită putere juridică? Eventual un angajator ar avea dreptul, ar trebui să aibă dreptul să atace în instanță, dacă nu-i de acord cu această constatare.

De aceea, pentru precizare, vreau să știu care-i autoritatea administrativă care constată și în ce mod ea va constata că s-au încălcat aceste temeuri legale? Pentru prescripție sau în ce mod?

Domnul Sergiu Sainciuc:

Da, mulțumesc.

De fapt, după cum ați observat, sînt două alineate noi la articolul 54, ceea ce vrem prin aceste două alineate să eliminăm cazurile de încheiere neargumentată a contractelor individuale de muncă pe perioadă determinată, dar autoritatea administrativă, vedeți că mai departe după text este „care exercită controlul de stat asupra respectării actelor legislative și altor acte normative ce conțin norme ale dreptului muncii”.

În cazul de față este vorba despre Inspectoratul de Stat al Muncii și norma aceasta a fost concretizată reieșind din avizul pe care l-a prezentat Ministerul Justiției.

Vă mulțumesc.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Încă o întrebare.

Domnul Ghilețchi,

Poftim.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Acum doar pentru precizare. Adică nu știu dacă nu era cazul să menționați că e vorba de Inspectoratul de Stat al Muncii.

Și în al doilea rînd, totuși nu este suficient de clar cum va constata acest inspectorat lipsa unor temeuri legale. Adică necesitatea unei asemenea prevederi este absolut imperativă. Sînt de acord cu dumneavoastră, dar modul cum o facem,

cred că trebuie s-o facem în mod corect și echitabil vizavi de angajator. Ca el să poată, repet, fie apela în instanță, dacă nu-i de acord cu această constatare. Sau și această constatare trebuie făcută într-o modalitate clară pentru el.

Domnul Sergiu Sainciuc:

Da, mulțumesc.

De fapt, articolul 55 din Codul muncii prevede expres care sînt cazurile în care un angajator poate încheia un contract individual de muncă pe perioadă determinată. Deci aceasta este și baza juridică.

Evident, organul care controlează respectarea legislației muncii, Inspectoratul de Stat al Muncii va perfecta un proces-verbal de control. Acesta-i primul lucru care-l face. Și dacă este încălcată legislația muncii, nu se remediază situația, se perfectează și un proces-verbal de contravenție administrativă și în cazul de față evident că problema poate fi hotărîită și de instanța de judecată.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc, domnule ministru.

Poftim, domnule Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

Domnule ministru,

De principiu, proiectul respectiv este binevenit. Vreau să mă refer la punctul 18 din proiect, ceea ce ține de reducerea termenului de la 14 la 7 zile calendaristice, în cazul în care salariatul are dreptul să-și retragă cererea de demisie.

Aici o întrebare. Care a fost raționamentul reducerii acestui termen, deoarece știm cu toții, aceste 14 zile se dădeau nu angajatorului pentru a-și găsi un alt angajat, ci mai mult se dădeau angajatului pentru ca el, în cazul în care se schimbă situația, să aibă dreptul să-și retragă această cerere de demisie.

Domnul Sergiu Sainciuc:

Da. Mulțumesc.

De fapt, toate normele pe care le propunem să le modificăm sau să le completăm țin de practica aplicării sau de aplicarea în practică a normelor legislației muncii reieșind din 2003 cînd a fost aprobat Codul muncii și pus în aplicare începînd cu luna octombrie 2003.

Și, evident, că aceste propuneri au venit din partea sindicatelor, a patronatelor, din partea Guvernului, a altor ministere.

Evident, termenul de 14 zile a fost parcă un termen rezonabil...

Domnul Vasile Bolea:

Rezonabil.

Domnul Sergiu Sainciuc:

... unde salariatul putea să-și retragă cererea și în ziua a 13-a sau a 14-a.

Totuși, angajatorul trebuie să aibă... deci în cazul de față noi ce ne-am propus? Ne-am propus ca salariatul să-l responsabilizăm, ca el, dacă ia o decizie de demisie, el poate să o facă, de aceea și am introdus și un articol nou, „demisia prin acordul scris al părților prin care el poate să facă demisia chiar astăzi.” Ne-am înțeles și am demisionat.

Pentru angajator trebuie să facem și el să aibă o claritate, fiindcă persoana să nu aibă dreptul chiar... totuna... dar vedeți că noi, stimate domnule deputat, am lăsat 7 zile lucrătoare... calendaristice ca el să-și poată retrage cererea în perioada aceasta, să nu tergiverseze pînă la perioada de 14 zile.

Domnul Vasile Bolea:

Ca o precizare.

Domnule ministru,

Pur și simplu, la noi, în Republica Moldova, sînt foarte dese cazuri cînd salariații sînt impuși să demisioneze și atunci micșorarea acestui termen privind retragerea cererii de demisie eu cred că nu este în favoarea angajatului.

Dacă asemenea normă au propus acei de la sindicate, trebuie să vedem.

Domnul Sergiu Sainciuc:

Da. Mulțumesc.

De fapt, proiectul de lege în întregime... în grupul de lucru, după cum am menționat, au participat reprezentanții sindicatelor.

Mai departe, însuși proiectul de lege a fost examinat și susținut și de Consiliul Confederal al Sindicatelor din Republica Moldova. Deci orice normă care este inclusă aici este susținută de toate 3 părți. Noi alte norme la care nu am avut susținerea deplină dintr-o parte, deci, la momentul de față, se află în examinare în grupul de lucru care a fost creat de către Guvern.

Domnul Vasile Bolea:

Și a doua întrebare, dacă îmi permiteți.

La punctul 17, ceea ce ține de excluderea obligativității de a înștiința cu 10 zile salariatul care are contract pe o perioadă determinată, da, că cu dumnealui nu se va prelungi acest contract. Iarăși, care a fost raționamentul privind excluderea acestei obligativități de înștiințare?

Noi cunoaștem că acum, la moment, dacă nu... cu 10 zile, cel puțin, înainte nu anunți salariatul că nu va fi prelungit contractul, se prelungește, adică se consideră prelungit pe o perioadă nedeterminată.

În același timp, vedem în acest proiect că se dorește a se iniția o luptă, da, împotriva acelor angajatori care, nejustificat, semnează contracte cu angajații pe o perioadă determinată. Iar, în același timp, excludem aceste 10 zile privind notificarea. Care este logica, pur și simplu, nu am văzut...

Domnul Sergiu Sainciuc:

Da. Mulțumesc.

De fapt, contractul individual de muncă pe perioadă determinată expres prevede care este termenul de începere a contractului de muncă, de activitate și care este termenul de finalizare.

Într-al doilea rând, acest contract individual de muncă se perfectează în două exemplare, unul este la angajator, al doilea este la salariat.

Mai departe, dacă să vorbim de articolul 48 din Codul muncii, acest articol expres prevede că angajatorul la angajarea salariatului îi aduce la cunoștință toate clauzele contractului colectiv de muncă, contractului individual de muncă ș.a.m.d. De fapt, în cazul de față salariatul este informat când expiră contractul lui individual de muncă.

Și în cazul de față... mai este o situație: angajatorul nu a reușit să-l preavizeze în decurs de 10 zile, el se află în concediu de boală, în concediu de odihnă, pentru îngrijirea copilului ș.a.m.d. și deci în cazul de față ce facem cu el? Trebuie să așteptăm când el vine la serviciu ca să-l disponibilizăm, că nu l-am înștiințat.

Deci norma aceasta, în opinia noastră, a partenerilor sociali, o considerăm că este inutilă, fiindcă ați menționat foarte corect cealaltă normă, rămîne în Cod cealaltă normă că, dacă angajatorul sau salariatul nu au întreprins nici o măsură pentru a desface contractul, el automat devine pe perioadă nedeterminată.

Deci în opinia noastră, a mea personală, invers, norma aceasta îl favorizează pe salariat, fiindcă dacă nu va fi desfăcut contractul la termenul indicat în contract, eu o să am contract de muncă pe perioadă nedeterminată chiar a doua zi.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Aveți precizări, domnule Bolea?

Domnule Bolea,

Poftim.

Domnul Vasile Bolea:

În cazul respectiv va trebui din nou să fie perfectat un alt contract de muncă. Nu? Pe perioadă nedeterminată. Se prelungește mai departe?

Domnul Sergiu Sainciuc:

Nu. Acel contract care a fost la mine pe perioadă determinată deja din ziua a doua este pe perioadă nedeterminată absolut. Aceasta este.

Domnul Vasile Bolea:

E clar.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Clar.

Domnule Deliu,
Poftim.

Domnul Tudor Deliu:

Da, mulțumesc.

Domnule viceministru,

Deci am o primă întrebare cu referire la modificarea propusă la articolul 18 cu sintagma „și în municipii”. Dacă nu mă înșeală memoria, deci acest articol se referă la crearea comisiilor teritoriale pentru consultări și negocieri colective și, respectiv, încheierea convențiilor colective.

Mă interesează, fiindcă în actuala redacție dumneavoastră și argumentați în nota informativă că la momentul actual doar în unitățile administrativ-teritoriale de nivelul al doilea la care se atribuie raioanele, municipiile, municipiul Chișinău și Bălți, de ce ați omis aici UTA Găgăuzia, deoarece ea tot este unitate administrativ-teritorială de nivelul al doilea, iar municipiul Comrat este parte componentă a acestei unități administrativ-teritoriale. De ce atunci era necesar să introduceți „și în municipii” când există municipiul Chișinău și Bălți, iar Comratul este parte componentă a unității teritorial-autonome Găgăuzia?

Ori vă referiți la Tiraspol și Bender, deoarece în conformitate cu Legea privind organizarea administrativ-teritorială, în republică sînt doar 5 municipii: Chișinău, Bălți, Comrat, Bender și Tiraspol, care Comrat, încă o dată zic, este parte componentă a Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia. La ce v-ați referit când ați inclus „și în municipii”?

Domnul Sergiu Sainciuc:

Da. Mulțumesc.

Am vrut ca să fie incluse toate municipiile care sînt în Republica Moldova și să încheie convenții colective, și să prezinte pentru informare.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc.

Domnul Casian.

A-a-a, scuzați, domnul Deliu.

O precizare.

Domnul Tudor Deliu:

Da. Mai am o întrebare. Deci nu cu referire la acest proiect, fiindcă, într-adevăr, vreau și eu să zic că este un proiect care vine să rezolve unele probleme care există astăzi. Și mă bucură faptul că este o muncă colectivă unde au fost antrenați mai mulți factori nemijlocit implicați în acest proces, mă refer la Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, mă refer la Confederația Națională a Sindicatelor și, respectiv, Confederația Națională a Patronatului.

Dar o întrebare așa: Codul muncii a fost adoptat încă în anul 2003. Noi observăm astăzi că există foarte multe curențe și foarte multe lucruri care sînt

foarte greu... sau sînt foarte interpretative, să zicem așa. Nu credeți dumneavoastră că e timpul să venim cu o nouă redacție a Codului muncii care să reflecte, într-adevăr, relațiile de muncă care sînt astăzi în Republica Moldova?

Domnul Sergiu Sainciuc:

Da. Mulțumesc.

Din 2003 cînd a fost pus în aplicare Codul muncii, deci anual o dată pe an sau de două ori pe an unele sau alte norme au fost perfecționate, modificate. Evident că este un proces firesc, fiindcă raporturile de muncă sînt în permanentă modificare, schimbare.

Deci, în opinia mea personală, dar atunci în 2002-2003 am fost conducătorul grupului de lucru care a elaborat acest Cod al muncii care este în vigoare, deci... da, este în programul de activitate al Guvernului un punct prin care să fie elaborat un Cod al muncii, dar vreau să aduc la cunoștință că la aceste 38 de modificări și completări care le-am propus la acest proiect de lege am lucrat cu partenerii sociali aproape doi ani de zile.

Deci eu cred că nu va fi așa de ușor să elaborăm un nou Cod al muncii, fiindcă nu va fi... nu vor fi multe modificări și completări, din simplul motiv că Republica Moldova este parte la peste 40 de convenții ale Organizației Internaționale a Muncii privind standardele internaționale ale muncii, Carta europeană socială revizuită, deci practic toate instrumentele internaționale sînt ratificate.

Și în cazul de față să facem careva condiții foarte favorabile pentru angajatori pentru angajare și disponibilizare și neplata, de exemplu, a unor garanții și compensații, cred că nu o să meargă nimeni la aceasta. De aceea, dacă va fi creat acel grup de lucru, dacă se va lucra, dar va fi un proces foarte și foarte minuțios, greu, fiindcă, iarăși, va depinde de partenerii sociali cum să procedăm în continuare.

Dar grupul de lucru este creat în cadrul Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective. Noi permanent lucrăm, ori de cîte ori este necesar ne-am întîlnit împreună cu practicienii care aplică nemijlocit în practică prevederile Codului muncii.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Mulțumesc.

Domnule Casian,

Poftim.

Domnul Ion Casian:

Mulțumesc.

Domnule ministru,

Eu am citit atent iată punctul 23 din proiect care se referă la articolul 89 alineatul (2), propoziția a doua va avea următorul cuprins: „În cazul contestării de către salariat, membru de sindicat, a ordinului de concediere, instanța de judecată

va solicita acordul sau opinia consultativă a organizatorului sindical privind concedierea salariatului respectiv.”

Eu nu înțeleg logica, care este necesitatea de a obliga instanța să mai ceară o consultație, când potrivit Codului de procedură, potrivit legii, ea este independentă și imparțială, ea nu are nevoie de consultați? În cazul acesta dacă angajatorul nu a avut acordul sindicatului, deci instanța se va pronunța care este necesitatea?

Eu în cazul de față aș crede că se face o încercare de a crea o situație mai favorabilă angajatorului decât angajatului. Fiindcă motivația care o expuneți în nota informativă, că aceasta va împiedica accesul liber la justiție a ambilor, și a angajatorului, și a angajatului, nu este cam așa. Fiindcă în cazul de față angajatul se adresează în instanța de judecată și nu mai este necesitatea de a solicita opinia organului sindical, care nu a fost solicitată de angajator. Faptul că deseori angajatorul nu solicită această organizație, iarăși instanța se va pronunța, a comis o încălcare. Dar nu cred că este temei legal de a introduce o astfel de normă de a obliga instanța să aibă careva consultați în afara procedurii prevăzute de lege.

Mulțumesc.

Domnul Sergiu Sainciuc:

Da. Mulțumesc.

Foarte corect ați menționat. De fapt, norma actuală care este în Codul muncii alineatul (2) de la articolul 89 nu prevede, practic, examinarea în fond a cauzei. Instanța din start stabilește, persoana trebuie să fie examinată. Deci prin norma respectivă noi dăm posibilitate să fie un proces. Dar pentru lectura a doua putem să examinăm problema aceasta suplimentar.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Domnule Casian,

Încă aveți întrebări?

Domnul Ion Casian:

Mulțumesc.

Nu am.

Domnul Vladimir Vitiuc:

Doamnă Apolschii,

Poftim, vă rog.

Doamna Raisa Apolschii:

Vă mulțumesc.

Domnule ministru,

Eu am o întrebare cu referire la alineatul (3) din articolul 89, dar înainte de aceasta vreau să zic că îl susțin întru totul pe domnul Casian, pentru că norma asta este din start lipsită de temei și chiar trebuie revizuită. Chiar dacă ați avut ca idee altceva, dar citind-o se înțelege cu totul alta.

Deci vizavi de alineatul (3). Dumneavoastră în nota informativă indicați că această modificare sau această suplinire a articolului 89 urmărește scopul de a detalia procedura de restabilire a angajatorului în baza unei hotărâri a instanței judecătorești. Hotărârile instanțelor judecătorești cu privire la restabilirea în funcție scriu expres „se execută imediat”. Dumneavoastră mie mi se pare că aici deplasați sau îi dați câmp de manevră angajatorului să se eschiveze de la restabilirea imediată sau de la executarea hotărârii. Pentru că scrieți așa: „Imediat ce a luat cunoștință de hotărârea instanței de judecată privind restabilirea salariatului, angajatorul este obligat să emită ordin”. Angajatorul nu în toate cazurile este interesat să emită acest ordin și să-l restabilească de facto. Mie mi se pare că aici chiar nu ajutam cu nimic.

Dacă pornim de la nota informativă și indicați că s-a vrut detalizarea procedurii de restabilire, s-ar putea de scris că în baza hotărârii instanței, angajatorul emite ordinul și îl aduce la cunoștință sub semnătură. Aceasta aș înțelege în perioada de trei zile lucrătoare, așa cum indicați dumneavoastră. Dar aceasta este foarte periculos, că o să fie o normă foarte ... Pentru că a lua cunoștință înseamnă că să fie undeva indicat semnătura angajatorului că el cunoaște, dar nu întotdeauna ... știm noi care este atitudinea altădată.

Domnul Sergiu Sainciuc:

Da. Mulțumesc.

Noi anume din faptul că nu există o asemenea normă în cod am și propus ca articolul să fie completat cu alineatul (3). Și de aceea și am început acest alineat că imediat ce a luat cunoștință cu decizia trebuie să emită ordinul care îl aduce la cunoștință în decurs de trei zile.

Dar, doamnă președinte, pentru lectura a doua, dacă o să fie o concretizare a acestei norme, vom fi gata s-o examinăm.

Doamna Liliana Palihovici:

Doamnă Apolschii,

Mai aveți careva comentarii? Nu.

Domnul Munteanu.

Domnul Valeriu Munteanu:

Domnule ministru,

Poate unul dintre cele mai notorii articole din Codul munci, știu toți juriștii, este articolul 86 și anume litera h) „Motivele pentru concediere”. Personal am fost de zeci de ori în instanța de judecată cu acest articol, foarte comod angajatorului. „Concedierea pentru lipsa de la serviciu pentru patru ore” scria în textul vechi și textul actual pe care îl propuneți „Timp de patru ore consecutive, fără a ține cont de pauza de masă”.

Între timp, fiind în Parlament, știți, mi-am revăzut punctul de vedere, atunci eram jurist și apăram o parte sau alta. După părerea dumneavoastră, este suficient

acest articol dacă îl tratăm din interesul angajatului, nu al angajatorului sau este unul foarte dur?

Vreau să-mi spuneți dacă din acest punct de vedere știți și experiența europeană, nu doar estică, sovietică sau de alt gen? Cum arată cea europeană în acest sens?

Mulțumesc.

Domnul Sergiu Sainciuc:

Da. Mulțumesc.

Noi, de fapt, prin aceasta am vrut să concretizăm norma existentă, deoarece ea nu funcționează. Că textul „Mai mult de patru ore consecutive” nu poate fi la noi, fiindcă după patru ore de lucru urmează pauza de masă și evident că salariatul poate să lipsească de la serviciu patru ore, este pauza de masă, mai lipsește patru ore, evident că el poate să lipsească de la serviciu și o oră, și două, și trei și angajatorul are o posibilitate să-i aplice o sancțiune sau alta. Deci am vrut, pur și simplu, să concretizăm norma respectivă, ca norma, dacă va fi necesar, ea să funcționeze.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Munteanu,

Mai aveți vreo întrebare?

Domnul Valeriu Munteanu:

Era o precizare la același articol. În momentul în care este considerată una din cele mai dure norme pe care le are Codul muncii, dacă dumneavoastră ați avut sesizări, inclusiv considerați că trebuie păstrată această normă în forma în care este ea foarte dură sau trebuie totuși s-o îmblinzim în sensul protejării drepturilor angajatului?

Pentru că eu pot să vă aduc suficiente spețe când angajatorul îi organizează angajatului fel de fel de situații în care el este obligat să lipsească de la serviciu patru ore și după aceasta îl alungă, și după aceasta se judecă ani întregi că a fost, că i-a permis, că nu i-a permis, că s-a dus, că a fost cu voia lui, fără voia lui, independent de voința lui ș.a.m.d., dar la mijloc sînt familii, copii ș.a.m.d. Mai ales că noi sîntem o țară foarte politizată și femeile de serviciu se angajează pe criterii politice ș.a.m.d. Vreau să fiu sigur că această normă este în interesul angajatului și nu al angajatorului și nu este o bîtă pentru angajator.

Mulțumesc.

Domnul Sergiu Sainciuc:

Da. Mulțumesc.

De fapt, angajatul trebuie să respecte normele legislației muncii, timpul de a veni la serviciu, timpul de a pleca de la serviciu. Cineva poate vine la timp, se duce la timp, dar nu face nimic în decursul zilei. Sînt mai multe situații. Deci lucrul acesta l-am discutat foarte mult împreună cu partenerii sociali, împreună cu

sindicatelor, fiindcă este organul care de rînd cu Guvernul, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, apără interesele salariaților. Am discutat foarte mult, evident că nu este vorba despre un abuz din partea angajatorului, este vorba că norma la momentul actual nu lucrează.

Domnule deputat,

Pentru lectura a doua putem să examinăm suplimentar cu argumentele respective, ca să nu facem aici multă discuție.

Doamna Liliana Palihovici:

Vă mulțumesc, domnule Sainciuc.

Alte întrebări nu mai sînt în adresa dumneavoastră.

Și o invit pe doamna Domenti. Da, puteți și de pe loc, doamnă deputat, să prezentați raportul comisiei.

Doamna Oxana Domenti:

Da. Stimați colegi,

Am vrut doar să confirm faptul că în cadrul audierilor pe marginea acestui proiect noi am invitat și sindicatelor, și patronatele, care au confirmat faptul că au ajuns la un consens cu privire la acest proiect, că tot ceea ce scrie în acest proiect este rezultatul unei munci comune.

Noi am dezbătut proiectul în detaliu, fiecare articol, sigur că au fost întrebări și propuneri de precizare, dar totuși de concept, cu votul unanim al membrilor săi, Comisia protecție socială, sănătate și familie propune examinarea și aprobarea proiectului în primă lectură.

Doamna Liliana Palihovici:

Întrebări către comisie? Nu sînt.

Vă mulțumesc.

Următorul proiect pe ordinea de zi este proiectul de Hotărîre pentru ... (*Rumoare în sală.*) Următorul este proiectul de Hotărîre pentru aprobarea Raportului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2014. Proiect înregistrat cu nr.223 din 26 mai 2015.

O rog pe doamna președinte al Casei Naționale de Asigurări Sociale Maria Borta să prezinte raportul.

Doamna Maria Borta – președinte al Casei Naționale de Asigurări Sociale:

Mult stimată doamnă Președinte,

Stimați deputați,

Onorată asistență,

Permiteți-mi să prezint pentru examinare și aprobare proiectul de Hotărîre a Parlamentului pentru aprobarea Raportului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2014.

Conform datelor Raportului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat, anul 2014, indicii de bază ai bugetului față de prevederile anuale au fost realizați la nivel de 98,7% la „Venituri” și 97,9% la compartimentul „Cheltuieli”.

La compartimentul de „Venituri” au fost acumulate mijloace în sumă de 12 miliarde 28,8 de milioane de lei, cu o creștere de 1 miliard 438,9 de milioane de lei față de anul 2013, ca pondere în PIB veniturile au constituit 10,8 la sută.

Ponderea majoră 69,5% la sută în structura veniturilor o reprezintă contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii, la formarea bugetului asigurărilor sociale în anul de raportare au participat 862,1 de mii de persoane asigurate.

Contribuții de asigurări sociale s-au acumulat în sumă de 8 miliarde 362,6 de milioane de lei, ce reprezintă o executare a planului de 100%, cu o creștere de 606,4 de milioane de lei față de indicele înregistrat în 2013.

Transferurile de la bugetul de stat s-au finanțat în sumă de 3 miliarde 660,1 de milioane de lei, dintre care:

- 2 miliarde 492,2 de milioane de lei – pentru prestații sociale finanțate din bugetul de stat, dintre care 824,8 de milioane au fost destinate acordării suportului financiar unor beneficiari de pensii și alocații sociale;

- 46,6 de milioane de lei – pentru compensarea de tarife de asigurări sociale în sectorul agrar și compensarea sumelor anuale ale contribuțiilor de asigurări sociale;

- 1 miliard 121,5 de milioane de lei – pentru acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat.

Dobânzi și alte venituri – 6 milioane de lei.

„Cheltuieli totale” ale bugetului asigurărilor sociale de stat au constituit 12 miliarde 19,5 milioane de lei, cu executarea indicelui stabilit la nivelul 97,9. În comparație cu anul precedent, cheltuielile anului 2014 au crescut cu 1 miliard 303,2 de milioane de lei, ca pondere în PIB cheltuielile au fost 10,8 la sută.

Mijloacele respective au fost utilizate pentru asigurarea a 1 milion 340 de mii de persoane cu pensii, indemnizații, alocații și alte plăți sociale.

Din suma totală a cheltuielilor efective ale bugetului asigurărilor sociale de stat 79,4 la sută au constituit cheltuielile de asigurări sociale de stat și 20,6 la sută – cheltuielile de asistență socială cu finanțare din bugetul de stat.

Ponderea principală în cheltuielile finanțate din bugetul asigurărilor sociale a revenit cheltuielilor pentru pensii – 84,6 la sută. Acestea au constituit 8 miliarde 75,6 de milioane de lei sau 99,6 la sută din cheltuielile planificate. Față de anul precedent cheltuielile au fost mai mari cu 540 de milioane de lei.

La data de 1 ianuarie 2015, la evidență la Casa Națională se aflau 667 de mii de beneficiari de pensii, ponderea cea mai mare fiind deținută de beneficiarii de pensii pentru limită de vârstă – 76,1%.

Mărimea medie a pensiei pentru limită de vârstă la sfârșitul anului – 114,73, în creștere cu 6,2%.

Cheltuielile efectuate pentru plata indemnizațiilor de asigurări sociale au constituit 1 miliard 207,9 de milioane de lei, cu executarea planului de 90 la sută.

Din acestea, 546,6 de milioane de lei au fost destinate pentru indemnizația lunară pentru creșterea copilului pînă la vîrsta de 3 ani persoanelor asigurate.

La data de 01.01.2015, mărimea medie a indemnizației a constituit 1096 lei și a crescut cu 99 de lei față de anul precedent.

307,8 de milioane de lei – pentru indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă.

279,... milioane de lei – pentru plata indemnizațiilor de maternitate. Mărimea medie a indemnizației a constituit 15510.

30,4 de milioane de lei – pentru plata ajutorului de șomaj. Mărimea medie – 1112.

Pentru finanțarea recuperării sănătății prin tratament balneosanatorial au fost utilizate 25,2 de milioane de lei. Cheltuielile efective, destinate prestațiilor sociale cu finanțare din bugetul de stat au constituit 2 miliarde 471,8 de milioane de lei sau 96,6 la sută față de suma planificată.

Aceste mijloace au fost destinate pentru plata unor tipuri de pensii, compensații, indemnizații și ajutoare bănești: de ajutor social au beneficiat 31,6 de mii de familii, de ajutor pentru perioada rece – 79 de mii de familii, de suport financiar de stat au beneficiat 635,2 de mii de persoane, de indemnizații destinate familiilor cu copii – 52 de mii de copii, de alocații sociale – 56,3 de mii de persoane.

Toate tipurile de prestații sociale, stabilite beneficiarilor în decursul anului 2014, s-au plătit în termen și volume depline.

Anul bugetar 2014 a fost finalizat cu un excedent bugetar în sumă de 9,3 milioane.

Soldul total, înregistrat la contul Casei Naționale la 1 ianuarie 2015, a constituit 88,2 de milioane de lei, care a fost utilizat pentru asigurarea plății pensiilor în ianuarie 2015.

Descrierea detaliată a raportului dumneavoastră o dețineți.

Mulțumesc pentru atenție și rog suportul dumneavoastră.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Munteanu,

Vă rog, adresați întrebare.

Domnul Valeriu Munteanu:

Mulțumesc.

Doamnă director,

Vreau să-mi spuneți dacă cunoașteți, cu siguranță cunoașteți acest lucru, cîți pensionari am avut înregistrați anul trecut, care au fost pînă la vîrsta de 40 de ani, respectiv, pînă la 50 de ani și bărbații pînă la 60 de ani?

Sper c-am fost suficient de explicit, văd că vă uitați straniu la mine, ca Lenin la burjuazie.

Explic foarte clar: avem oameni care ies la pensie foarte devreme, pentru diferite categorii. De exemplu, polițiști, lucrători de la penitenciare ș.a.m.d.

Avem oameni, inclusiv, care ies sub 40 de ani. Sper c-am fost suficient de explicit? Era o întrebare foarte blîndă și foarte frumoasă.

Și vreau să-mi spuneți care este numărul acestor persoane și care este coeficientul comparativ cu alte țări europene, ca să vedem dacă există o tendință ca noi să ne raportăm la aceste tendințe europene sau totuși încă rămînem prizonieri ai preceptelor sovietice.

Mulțumesc.

Doamna Maria Borta:

Mulțumesc pentru întrebare, domnule deputat.

Este clară întrebarea, dar nu este adresată bugetului asigurărilor sociale de stat, deoarece categoria care dumneavoastră ați enunțat-o nu face parte din bugetul asigurărilor sociale. Nu sînt persoane asigurate.

Persoanele date fac parte din angajații Ministerului Afacerilor Interne, ministerelor de forță, care au legi speciale și nu participă la bugetul asigurărilor sociale.

Și nu cunosc numărul lor, pentru că noi gestionăm acele persoane și am numit 632 de mii, care sînt în sistemul de asigurări sociale obligatorii.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Munteanu,

Mai aveți o întrebare?

Domnul Valeriu Munteanu:

Mulțumesc.

Era precizare la aceeași întrebare.

Știu foarte exact că sînt încadrați în bugetele ministerelor sau, respectiv, instituțiilor respective, dar aveam impresia că sau... cel puțin, credeam că aveți datele centralizate pentru fiecare instituție separat.

Mulțumesc. Atunci o să obținem, în regim de lucru, răspunsurile de la fiecare instituție, pentru că există o tendință în acest sens, oamenii sînt pensionați cu de-a sila și scoși din sistem tocmai în momentul în care sînt numai buni să lucreze pentru Republica Moldova.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

În continuare, doamna deputat Lupu.

Doamna Lidia Lupu:

Care este suma nevalorificată, prevăzută pentru acordarea ajutorului social și care-i pricina?

Doamna Maria Borta:

Sumă nevalorificată pentru ajutorul social nu avem.

Dacă dumneavoastră vă referiți că a fost micșorat numărul de persoane care au fost planificați să beneficieze de ajutorul social în 2014, da, într-adevăr, au fost mai puțini, aceste persoane nu s-au încadrat în domeniu.

Doamna Liliana Palihovici:

Doamna Lupu.

Doamna Maria Borta:

Pricina nu pot să o enumer una concretă. Probabil s-au majorat veniturile, au fost modificări la indicatorii de a intra în ajutor, în sistemul de ajutor social. Politica în domeniu o duce ministerul și puteți veni cu o clarificare la dumnealor, cred că.

Doamna Liliana Palihovici:

Doamna Lupu,

Vă rog, a doua întrebare.

Doamna Lidia Lupu:

A doua întrebare. De vreo câțiva ani activează o nouă instituție în cadrul Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei așa-numită Inspekția Socială, care depistează sume enorme la calcularea necorectă a ajutorului social cât pe cerere falsă, atât și pe cereri incorecte.

Ce face instituția dumneavoastră pentru ameliorarea situației în acest domeniu și dacă instituția dumneavoastră este cointereseată pentru returnarea acestor sume și ce faceți pentru aceasta?

Doamna Maria Borta:

Instituția noastră desigur că este cointereseată pentru returnarea acestor sisteme, dar nu avem nici o influență în domeniu, pentru că ajutorul social este stabilit de către secțiile de asistență socială.

Prin Casa Națională se efectuează doar plățile în baza listelor prezentate de către asistența socială. Dar, din câte cunosc, sînt grupuri de lucru, se conlucrează cu Inspekția Socială pentru a identifica cazurile de fraude.

Doamna Liliana Palihovici:

Nu mai aveți concretizări.

Vă mulțumesc.

Nu mai sînt întrebări către raportor.

Doamna Maria Borta:

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Deci comisia, vă rog, prezentați raportul.

Doamna Oxana Domentii:

Deci Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat proiectul de Hotărâre a Parlamentului pentru aprobarea Raportului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2014, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.289 din 25 mai 2015.

Potrivit raportului, executarea bugetului asigurărilor sociale de stat la capitolul „Venituri” a fost realizat în mărime de 98,7 la sută, iar la „Cheltuieli” – 97,9 la sută. Comparativ cu anul 2013, au fost acumulate mai multe venituri cu 1 miliard 438 de milioane de lei sau cu circa 14%.

Ca pondere în PIB, veniturile BASS în anul 2014 au constituit 10,8 la sută, acest indice fiind, la fel, în creștere față de 2013 cu 0,3 puncte procentuale.

Ca pondere în veniturile totale ale bugetului asigurărilor sociale de stat sursele de bază de venituri se repartizează în felul următor: contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii în mărime de 69,52 la sută, cu o descreștere de 3,72 puncte procentuale în raport cu 2013, iar transferurile de la bugetul de stat – 30,43 la sută, cu o creștere de 3,72 de puncte procentuale.

Deci vedem o dependență tot mai mare a bugetului asigurărilor sociale de stat de bugetul de stat.

Suma restanțelor la plata contribuțiilor, penalităților și amenzilor, conform situației din 1 ianuarie 2015 a constituit 1 miliard 142 de milioane de lei, inclusiv 927 de milioane de lei – contribuții de asigurări sociale și 215 de milioane de lei – sancțiuni financiare, majorându-se acestea, comparativ cu situația din 1 ianuarie 2014, cu circa 177 de milioane de lei.

Totodată, din suma totală a restanței 878 de milioane de lei constituie contribuțiile calculate și declarate pentru luna decembrie 2014 cu termen de achitare până la 1 ianuarie 2015 și 143 de milioane de lei – datorii luate la evidență specială ca urmare a deciziilor organelor fiscale.

Transferurile de la bugetul de stat au constituit 3,6 miliarde de lei, mai mare comparativ cu anul 2013 cu 832 de milioane de lei.

Cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat au fost mai mari cu 12,2 la sută în raport cu 2013.

Cheltuielile efectuate pentru plata pensiilor de asigurări sociale au constituit circa 8 miliarde de lei, fiind în creștere față de anul 2013 cu 7,2 la sută.

Cheltuielile pentru plata indemnizațiilor de asigurări sociale au fost în creștere cu 3,9 la sută în raport cu 2013.

Cheltuielile efective pentru organizarea și funcționarea sistemului public de asigurări sociale au constituit 232 de milioane de lei, sau cu 8,2 la sută mai mult față de 2013.

Cheltuielile bugetului de stat pentru prestațiile sociale achitate prin intermediul bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2014 au constituit 2,4 miliarde de lei, ceea ce constituie cu 38,9 la sută mai mult față de cheltuielile anului 2013.

Această majorare a fost condiționată în special de majorarea indemnizațiilor viagere a sportivilor de performanță, susținerea financiară suplimentară a unor

beneficiari de pensii și de alocații sociale, dar și majorarea cuantumului alocațiilor lunare unor beneficiari de pensii stabilite în sistemul public de asigurări sociale, inclusiv a pensiilor și indemnizațiilor viagere ale judecătorilor, ale căror cheltuieli efective au crescut cu 8,9 milioane de lei sau cu 58,2 la sută la acest capitol față de 2013.

Membrii comisiei au abordat problema executării incomplete a compartimentului „Ajutoare bănești” care au fost realizate în mărime de doar 84,3 la sută față de planul precizat, în special în partea ce ține de plata ajutorului social 87,4 din mărimea planificată și plata pentru perioada rece a anului doar în mărime de 77,8% a fost realizată această plată, tendință remarcată și pe parcursul anului 2013, nivelul de realizare scăzând și mai mult în anul 2014.

Comisia a solicitat Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei o evaluare mai precisă pentru viitor a necesarului de mijloace destinate cheltuielilor efectuate din contul mijloacelor bugetului de stat, în special pentru ajutoare bănești pentru îmbunătățirea situației cu valorificarea lor și a propus, cu titlu de recomandare, întreprinderea măsurilor regulatorii și stimulatorii în vederea scoaterii din economia neformală a plăților salariale și, respectiv, creșterii veniturilor la sistemul asigurărilor sociale de stat, precum și mobilizarea eforturilor instituțiilor de stat pentru a spori în continuare valoarea tuturor prestațiilor sociale.

După dezbaterile proiectului în cadrul ședinței comisiei, cu majoritatea de voturi ale membrilor săi, proiectul în cauză se propune pentru aprobare în ședința de plen a Parlamentului.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Munteanu,

Vă rog, adresați întrebarea.

Domnul Valeriu Munteanu:

Doamnă Președinte al ședinței,

Mă adresez către dumneavoastră. În sală sînt doar 39 de purtători ai suveranității. În acest sens, în momentul în care continuăm ședința Parlamentului, va fi încălcată voința cetățenilor.

De aceea, solicităm să numărați deputații și, în consecință, să întrerupeți această ședință, dacă avem mai puțin de 51 de deputați.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule deputat...

Domnul Valeriu Munteanu:

Chiar și domnul Bolea, care ne tot numără, a renunțat la această ședință atît de lungă și ne-a părăsit înainte de timp.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule deputat...

Domnul Valeriu Munteanu:

Și m-am gândit ca să ...

Doamna Liliana Palihovici:

Am observat...

Domnul Valeriu Munteanu:

...rămână.

Doamna Liliana Palihovici:

Am observat și eu acest lucru, dar am permis doamnei președinte să citească raportul pînă la sfîrșit. Nu pot să întrerup vorbitorul în timp ce prezintă raportul.

Întrebări nu sînt în adresa comisiei. (*Rumoare în sală.*)

Și nici să supun votului acest proiect nu pot, fiindcă în sală nu este cvorum.

Deci dacă deputații se întorc în sală în două minute... (*Rumoare în sală.*) Cinci minute pauză. (*Rumoare în sală.*) Nu, că deputații, uitați-vă, sînt aici, dar nu sînt la locurile lor. Uitați-vă, și doamna Stratan, și doamna Ivanov îs aici.

Am să rog fracțiunile să-și adune în 5 minute deputații. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Diacov.

Domnul Dumitru Diacov:

Doamnă Președinte,

Eu cred că noi trebuie să fim realiști. O să fie destul de complicat. Mai bine mîine dimineață, la prima oră, supunem la vot toate proiectele de astăzi.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Diacov,

Ați cam întîrziat la ședință astăzi. (*Rîsete.*)

Domnul Dumitru Diacov:

A, mîine nu-i ședință, da.

La ședința următoare atunci. (*Rîsete.*)

Doamna Liliana Palihovici:

Eu rog fracțiunile, aveți 5 minute, oameni buni.

Stimați deputați,

O rugăminte. Avem invitați de la Guvern care au așteptat toată ziua ca să-și prezinte rapoartele. Vă rugăm...

Mă adresez către fracțiuni: invitați deputații în sală.

5 minute aveți la dispoziție.

P A U Z Ă

*

* * *

DUPĂ PAUZĂ

Doamna Liliana Palihovici:

Domnilor deputați,

Vă rog să vă ocupați locurile în sală.

Iar, numărătorii, să anunțe prezența pe sectoare.

Domnule Bolea,

Mai aduceți vreun deputat doi cu dumneavoastră. Da, vă rog. (*Rumoare în sală.*) Cît domnul Bolea a lipsit, domnul Munteanu a preluat inițiativa.

Domnilor deputați,

Vă rog să vă ocupați locurile în sală pentru a vedea dacă avem cvorum.

Sectorul nr.1,

Anunțați cîți sînt prezenți în sector.

N u m ă r ă t o r i i:

– 12.

Doamna Liliana Palihovici:

12.

Sectorul nr.2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.2 – 20.

Doamna Liliana Palihovici:

Sectorul nr.3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.3 – 16.

Doamna Liliana Palihovici:

48.

3 deputați...

Vă rog, invitați-i din birouri. (*Rumoare în sală.*) Încă doi – 50. Încă un deputat. Încă un deputat.

Domnule Știrbate,

Bine ați venit.

51. Continuăm ședința. (*Rumoare în sală.*) Continuăm ședința. (*Rumoare în sală.*)

Invit... următorul proiect în ordinea de zi... (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi,

... proiectul înregistrat cu nr.225 din 26 mai 2015, proiectul de Hotărîre pentru aprobarea Raportului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2014.

Doamnă Diana Grosu-Axenti, vicedirector general al companiei,
Vă rog prezentați raportul.

Doamna Diana Grosu-Axenti – *vicedirector general al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină:*

Stimată doamnă Președinte,

Stimați deputați,

Onorată asistență,

Permiteți-mi, în primul rând, să vă asigur că sînt foarte bucuroasă că am această onoare să vă prezint raportul, chiar dacă este mai aproape de ora 5.

Deci fondurile de asigurări obligatorii de asistență medicală pentru anul 2014 au fost aprobate la venituri în sumă de 4 miliarde 654 de milioane de lei și la cheltuieli în sumă de 4 miliarde 900 de milioane de lei cu deficit în sumă de 250 de milioane de lei, executarea fiind la nivel de 99,6% și la nivel de 95,4%, respectiv, ceea ce a permis diminuarea deficitului pînă la un nivel de doar 41 de milioane de lei.

În premieră în anul 2014 primul loc la acumulările în veniturile fondurilor revine primelor de asigurări obligatorii de asistență medicală în mărime procentuală și în sumă fixă în proporție de 52,1%, iar cota transferurilor de la bugetul de stat pentru categoriile de persoane asigurate de Guvern a constituit mai puțin de jumătate din venituri, și anume 46,9%.

Pe parcursul anului au fost transferate de la bugetul de stat 2 miliarde 175 de milioane de lei, prevederile anuale fiind îndeplinite în totalitate, înregistrînd o majorare de 1,9%.

Cît privește partea de cheltuieli ale fondurilor de asigurări obligatorii de asistență medicală menționăm că, în pofida faptului că cheltuielile fondurilor în valoare absolută se majorează de la an la an, concomitent se evidențiază o tendință stabilă de descreștere a cheltuielilor fondurilor în raport cu produsul intern brut, de la 5,1% în anul 2009 la 4,2% în anul 2013 și 2014 în comparație cu valoarea medie a cheltuielilor de stat pentru sănătate în țările Uniunii Europene de 7,32% din PIB.

Executarea cheltuielilor a fost în sumă de 4 miliarde 679 de milioane de lei pe primul loc cu o pondere de 94% situîndu-se fondul de bază. Circa jumătate din mijloacele acestui fond au fost utilizate pentru asistența medicală spitalicească, fiind contractate și efectuate circa 655 de mii de cazuri tratate, cu 70 de mii cazuri mai mult decît în anul precedent.

O atenție deosebită s-a acordat cazurilor tratate costisitoare cum ar fi cazurile de endoprotezare de șold – 1126 de cazuri și genunchi, cataractă – 3313, cardiochirurgie și infarct miocardic – 2325.

De asemenea, CNAM a acoperit cheltuielile pentru 19 cazuri de transplant, 10 de ficat și 9 de rinichi în sumă de 7,4 milioane de lei.

Au crescut și numărul de vizite acoperite de CNAM în cadrul îngrijirilor medicale la domiciliu de la 12 mii 376 pînă la 35 de mii, precum și numărul de solicitări de ambulanță de la 816 mii la 901 mii. Vizitele la medicul de familie – de la 9,5 milioane la 11 milioane, iar vizitele de ambulator au crescut cu 2 mii.

30,5% din mijloacele fondului de bază au fost alocate pentru asistența medicală primară, inclusiv medicamentele compensate, majorînd pentru anul 2014 veniturile... cheltuielile cu 15,6%, iar pentru medicamentele compensate s-au majorat cu 26%. Deci, în total, s-au prescris medicamente compensate în sumă de 205 de milioane de lei, fiind prescrise 3,4 milioane de rețete.

Cea mai mare pondere în cheltuielile pentru medicamentele compensate revine: maladiilor cardiovasculare și hipertensiunii arteriale, deci fiind compensată suma de 73 de milioane de lei, diabetului zaharat în sumă de 66 de milioane de lei și profilaxiei și tratamentului la copii de vîrsta de pînă la 5 ani în sumă de 30 de milioane de lei.

Cea mai mare creștere ca servicii în anul 2014 s-au înregistrat la serviciile medicale de înaltă performanță cu 34,6%.

În scopul monitorizării volumului și calității serviciilor medicale prestate precum și gestionării mijloacelor provenite au fost efectuate verificări la instituțiile medico-sanitare publice, private și instituțiile farmaceutice, fiind constatate încălcări în mărime de 10,5% milioane de lei, din care 4 milioane jumătate, fiind vorba despre cazuri tratate de o calitate joasă sau nesoluționate și 6 milioane utilizate mijloace financiare contrar destinației.

Pe parcursul anului 2014 spre finanțare din fondul de dezvoltare în cadrul a două concursuri au fost acceptate 111 proiecte investiționale, din care 32 de proiecte depuse de instituțiile medico-sanitare publice din mediul urban și raional și 79 de proiecte depuse de instituțiile publice din mediul rural.

Fondul de dezvoltare a fost executat în sumă de 218 milioane de lei la nivel de 86%, inclusiv în proporție de 54% pentru cheltuielile pentru reparații capitale, 35,2% pentru aparataj medical și procurarea altor mijloace fixe și 10,6% pentru construcții.

Țin să menționez că pe parcursul anilor 2012-2014 au fost reparate 86 de obiecte din domeniul medical și au fost construite 5 instituții medico-sanitare publice din mediul rural.

Fondul măsurilor de profilaxie a fost realizat în mărime de 27 de milioane și jumătate, din care, în principal, au fost îndreptate resursele pentru realizarea măsurilor pentru reducerea riscurilor de îmbolnăvire procurînd vaccinul hepatic A și B, vaccinul antirabic și vaccinul antigripal și efectuarea screening-urilor în preponderență pentru depistarea cancerului mamar și screening-ul cardiovascular.

Doamna Liliana Palihovici:

Doamnă Axenti,

Deputații au raportul.

Dacă sînt întrebări?

Vă mulțumesc pentru informația pe care ați prezentat-o.

Domnule Golovin,

Vă rog.

Domnul Boris Golovin:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Doamnă vicedirector,

Eu am două întrebări. Prima întrebare. Cu ce propuneri sau măsuri ați venit dumneavoastră către Guvern, către Parlament pentru a mări numărul de persoane asigurate? Este prima întrebare.

Doamna Diana Grosu-Axenti:

Deci în anul 2014 în categoria persoanelor asigurate de către Guvern a fost introdusă încă o categorie pentru persoanele deci care sînt încadrate într-o formă ... persoanele străine refugiate în Republica Moldova încadrate într-o formă de protecție de stat. Totodată, din cîte cunoașteți, avem toate celelalte categorii asigurate de către stat.

Concomitent compania în fiecare an realizează reducerile în mărime de 75 – 50% pentru deținătorii de teren agricol și pentru toate celelalte categorii de cetățeni care au obligația de a se asigura în mod individual. Totodată, întreprindem acțiuni pentru convingerea populației pentru mediatizarea beneficiilor care le aduce asigurarea.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Golovin,

Vă rog, dacă mai aveți comentarii sau a doua întrebare.

Domnul Boris Golovin:

Da, deci eu am vrut să știu, aceste 16% – 17% de populație care nu sînt asigurate ce măsuri dumneavoastră ați întreprins? Deci, practic, dumneavoastră nimic n-ați făcut, ceea ce-a făcut Guvernul că a mai asigurat încă o categorie de persoane neaducînd nici un leu în bugetul companiei, asta Guvernul poate, el multe poate face. Dar ce propuneri ați făcut dumneavoastră? Deci am înțeles că n-ați făcut nici o propunere, n-ați ieșit nici cu o inițiativă.

Și a doua întrebare. Ce sumă a fost alocată din Fondul de dezvoltare a CNAM-lui în 2014? De către cine? Și după ce principiu au fost repartizați acești bani între instituțiile medicale?

Ca precizare. În municipiile Chișinău, Bălți, raioanele Dubăsari, Ocnița, Fălești, dumneavoastră înțelegeți cine era la conducere în aceste orașe, nu au fost repartizate, practic, deloc surse financiare.

Doamna Diana Grosu-Axenti:

Fondul de dezvoltare a fost executat în sumă de 189 de milioane de lei, eu am menționat pentru ce fel de tipuri de proiecte. Și repartizarea, după cum am și răspuns și data trecută privind Raportul pentru anul 2013, se efectuează de către comisia mixtă, deci în componența căreia sînt reprezentanți ai Ministerului Sănătății și companiei.

Criteriile de selectare, la fel, sînt cele ce țin de, preponderent, mediul urban, crearea locurilor noi de muncă, existența cofinanțării din partea fondatorilor, dar și alte criterii, pentru că sînt 10 la număr.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Golovin,

Vă rog.

Domnul Boris Golovin:

Deci dumneavoastră considerați că, totuși, comisia în frunte cu ministrul sănătății și 6 colaboratori ai Ministerului Sănătății nu corect au repartizat aceste surse din acest fond.

Mulțumesc.

Doamna Diana Grosu-Axenti:

Eu nu am spus că nu au repartizat corect. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Liliana Palihovici:

Alte întrebări nu sînt.

Doamna Diana Grosu-Axenti:

Am menționat că preponderent pentru instituțiile din mediul urban au fost repartizate.

Doamna Liliana Palihovici:

Doamnă Axenti.

Vă mulțumesc.

Alte întrebări nu sînt în adresa dumneavoastră.

Doamnă Domentî,

Vă rog prezentați raportul comisiei.

Doamna Oxana Domentî:

Deci Comisia protecție socială, sănătate și familie în ședința sa a examinat proiectul de Hotărîre pentru aprobarea Raportului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2014, înregistrat cu nr.225 din 26 mai 2015.

Membrii comisiei, în urma discuțiilor purtate pe marginea proiectului de hotărîre vizat, au menționat următoarele. Prin Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2014 din 23 decembrie 2013, inițial veniturile fondurilor au fost aprobate în sumă de 4,723 miliarde de lei, iar cheltuielile – în sumă de 4,823 miliarde de lei cu un deficit de 100 de milioane de lei.

Ca urmare, atenție, a modificărilor operate în Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, prin Legea nr.95 din 12 iunie 2014 și Legea

nr.176 din 25 iulie 2014 prin care Guvernul și-a asumat răspunderea, suma anuală precizată a veniturilor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală a constituit 4,654 milioane de lei, înregistrând o diminuare a mărimii obligațiunilor de stat sau a transferurilor bugetului de stat cu circa 70 de milioane de lei față de suma aprobată inițial. Iar suma anuală precizată a cheltuielilor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală a fost precizată la suma de 4,904 miliarde de lei, cu un deficit precizat de acum de 250 de milioane de lei.

Totodată, executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2014 a constituit la venituri 4,637 miliarde de lei, la cheltuieli – 4,679 miliarde de lei, cu un deficit de 41,862 de milioane de lei.

Astfel, Fondul pentru achitarea serviciilor medicale curente a fost realizat în mărime de 97,3%, cu o deviere executat față de precizat de minus 121 de milioane de lei. Fondul măsurilor de profilaxie a fost realizat în mărime de doar 74,7%, cu o deviere executat față de precizat de 57 de milioane de lei. Fondul de dezvoltare și modernizare a prestatorilor publici de servicii medicale a fost realizat în mărime doar de 86,5%, cu o deviere executat față de precizat de 29,4 de milioane de lei.

Deputații comisiei au luat act de Raportul privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2014, evidențiind unele tendințe îngrijorătoare, și anume: gradul insuficient de transparență în utilizarea fondurilor de dezvoltare și modernizare a prestatorilor publici de servicii medicale; completarea insuficientă a listei și asigurarea limitată a accesului populației la medicamente compensate; discrepanțe accentuate dintre creșterile salariale ale conducătorilor instituțiilor medico-sanitare vizavi de cele ale medicilor; situația financiară precară a unor instituții medico-sanitare publice care înregistrează datorii îngrijorătoare; calitatea nesatisfăcătoare a serviciilor medicale, asupra căroră a fost atrasă atenția persoanelor responsabile, inclusiv persoanelor responsabile de fondul asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2015.

Membrii comisiei propun plenului Parlamentului adoptarea Hotărârii pentru aprobarea Raportului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2014 doar cu includerea unui articol nou privind recomandările Guvernului și Companiei Naționale de Asigurări în Medicină.

Astfel, la proiectul de hotărâre, care a venit de la Guvern, noi propunem să fie acesta completat cu articolul 2 cu următorul conținut: „Se recomandă Guvernului și Companiei Naționale de Asigurări în Medicină:

- a) neadmiterea diminuării pe parcursul anului bugetar a angajamentelor financiare ale statului față de fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală;
- b) sporirea gradului de transparență a utilizării fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, în special a fondului de dezvoltare și modernizare a prestatorilor publici de servicii medicale;
- c) extinderea listei de medicamente compensate și sporirea accesului populației la medicamentele compensate și consumabile;
- d) monitorizarea strictă a situației financiare din instituțiile medico-sanitare publice cu datorii creditoriale în creștere;

e) continuarea și intensificarea eforturilor în vederea asigurării calității serviciilor medicale și respectarea necondiționată a drepturilor persoanelor asigurate”.

Deci articolul 3 ... articolul 2 devine articolul 3. „Prezenta hotărârea intră în vigoare la data adoptării”.

Doamna Liliana Palihovici:

Întrebări pe marginea raportului comisiei nu sînt.

Vă mulțumesc, doamnă Domentii.

Și îl invit pe domnul Golovin care s-a înscris cu luare de cuvînt pe marginea proiectul nr.225.

Domnul Boris Golovin:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Analizînd raportul prezentat, observăm o tendință de creștere a veniturilor în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală de la 3 miliarde 424 de milioane de lei în anul 2010 pînă la 4 miliarde 637 de milioane în anul 2014 sau dacă luăm în procente cu 26%. Este o tendință pozitivă, dar totodată atragem atenția la transferurile din bugetul de stat pentru persoanele asigurate din contul statului.

În anul 2014 transferurile din bugetul de stat pentru persoanele asigurate din contul statului au constituit 2 miliarde 175 de milioane de lei, dar în anul 2010 această cifră a constituit 2 miliarde 234 de milioane de lei. Astfel, transferurile din bugetul de stat s-au micșorat cu 59 de milioane de lei, aproximativ cu 3% și au o tendință spre micșorare.

În condiția cînd Guvernul are calitate de asigurator pentru 15 categorii de populație sau aproximativ pentru 1 miliard 620 de milioane de persoane, ce constituie 64% din numărul total al persoanelor asigurate, oare este corect ca aceste transferuri să fie micșorate? În cazul acesta crește povara financiară pentru persoanele angajate. Numărul persoanelor angajate constituie aproximativ 847 de mii de oameni și cei care procură polița în sumă fixă – aproximativ 49 de mii de cetățeni.

Cu atît mai mult, cunoaștem cu toții că asistența medicală primară și urgentă este acordată inclusiv persoanelor neasigurate și este acoperită din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală.

Avînd în vedere acest lucru și multe alte situații nefaste care sînt în sistemul medical, din partea fracțiunii propunem: ca astăzi să nu aprobăm Raportul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină.

Și doi: să organizăm, cît mai curînd, în plenul Parlamentului audierea situației create din sistemul sănătății, cu invitarea obligatorie a ministrului finanțelor.

Mulțumesc. (*Aplauze.*)

Doamna Liliana Palihovici:

Stimați colegi,

Următorul proiect pe care-l vom dezbate, este proiectul de Hotărîre pentru aprobarea bugetului Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru anul 2015, înregistrat cu nr.251.

Vă rog, domnul Creangă, unul dintre autori, prezentați proiectul.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Vă prezint atenției dumneavoastră, dacă cu permisiunea dumneavoastră, și în calitate de autor, și în calitate de președinte al Comisiei economie, buget și finanțe, să fac ambele prezentări atât ale proiectului, cât și ale raportului.

Doamna Liliana Palihovici:

Da, vă rog.

Domnul Ștefan Creangă:

Dacă-mi permiteți, doar în două cuvinte despre proiectul propriu-zis și despre raport.

Cunoașteți, dumneavoastră toți ați primit proiectul de hotărîre, ați citit nota informativă, așa că eu o să trec direct la raport, să vă informez despre ce-a examinat comisia. Foarte pe scurt, vă mulțumesc de sugestie.

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Hotărîre a Parlamentului pentru aprobarea bugetului Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru anul 2015, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați și comunică următoarele.

În conformitate cu prevederile proiectului de hotărîre, se propune ca bugetul Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru anul 2015 să fie aprobat la capitolul de „Venituri” în sumă de 25 de milioane 929,5 de mii de lei, cu 1 milion 660 de mii de lei mai puțin în comparație cu veniturile aprobate în 2014 și la capitolul de „Cheltuieli” – 34 de milioane 537,1 de mii de lei, cu 3 milioane 666 de mii de lei mai mult în comparație cu cheltuielile aprobate.

Pentru acoperirea cheltuielilor, prevăzute în proiectul de hotărîre, a fost stabilită mărimea plăților regulatorii la nivel de 0,11% în diminuare cu 0,1 puncte procentuale față de anul 2014, care era 0,12.

Majorarea sumei cheltuielilor în comparație cu anul 2014 este condiționată de preluarea noilor atribuții în legătură cu aplicarea Legii nr.330 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și a Legii nr.92 din 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, care au determinat creșterea componentei de cheltuieli ce țin de locațiunea birourilor suplimentare pentru crearea condițiilor de muncă, instruirea personalului nou-angajat care va asigura elaborarea legislației secundare. Dumneavoastră cunoașteți că este un segment nou, care urmează să fie acoperite de către ANRE.

Suplimentar, au crescut cheltuielile ce țin de numărul de angajați, transportarea și cazarea acestora în cadrul vizitelor în teritoriu pentru monitorizarea întreprinderilor și colaborarea cu organele administrației publice locale.

Referitor la salarizare: Comisia constată că salarizarea directorului Consiliului de administrare al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, menționăm că salariile de funcție medii lunare nu reprezintă un indicator relevant pentru stabilirea nivelului mediu de salarizare pe agenție, întrucât acesta nu cuprinde sporurile, premiile suplimentare, acordate în conformitate cu legislația în vigoare.

Suplimentar, actele normative care prevăd limitări ale directorului, conducătorilor unor autorități publice, întreprinderi fac referință la salariul mediu lunar pe autoritate. Aici este un exemplu ce ține de Comisia Națională a Pieței Financiare.

Din aceste considerente, se propune ca articolul 4 din proiectul de hotărâre să fie expus în următoarea redacție:

„Articolul 4. – Salariul fiecărui din cei 5 directori ai Consiliului de administrare al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nu va depăși valoarea a 4 salarii medii lunare ale angajaților Agenției” fapt care a fost diminuat cu un salariu.

De asemenea, proiectul de hotărâre se completează cu un nou punct care să prevadă data intrării în vigoare a hotărârii, și anume:

„Articolul 6. – Prezenta hotărâre intră în vigoare, începând din 1 ianuarie 2015, cu excepția articolului 4 care se va pune în aplicare la data publicării”.

Completarea dată se propune ca urmare a modificării mărimii maxime a salariului directorilor pentru ANRE, normă care nu poate avea caracter retroactiv.

Membrii Comisiei economie, buget și finanțe, cu 5 voturi „pentru” și 3 „abțineri”, propune Parlamentului spre examinare proiectul de Hotărâre a Parlamentului pentru aprobarea bugetului Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică pentru anul 2015.

Decizia finală asupra proiectului de hotărâre rămîne la latitudinea Parlamentului.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Bolea,

Vă rog.

Domnul Vasile Bolea:

Domnule raportor,

Totuși, care este salariul mediu pe Agenție? Ca să vedem dacă maximum directorii pot să primească nu mai mult de 4 salarii medii pe Agenție, care-i salariul mediu pe Agenție?

Domnul Ștefan Creangă:

Salariul mediu pe Agenție este în jur de 15 mii de lei.

Noi avem salarii de funcție 6000 de lei, 7000 de lei, 8000 de lei, în dependență de funcțiile care sînt deținute: șefi de departament, șefi de secție, specialist ș.a.m.d.

Domnul Vasile Bolea:

Și ca să concretizez, nu mai mult de ...

Domnul Ștefan Creangă:

45 de mii. Nu mai mult de 45 de mii.

Domnul Vasile Bolea:

Păi, directorul va primi nu mai mult de 60 de mii, eu așa am înțeles.

Domnul Ștefan Creangă:

60 de mii. Scuzați, nu mai mult de.... Da, exact.

Domnul Vasile Bolea:

Și aici, dacă este posibil, poate ...

Domnul Ștefan Creangă:

Însă, vreau să concretizez un singur fapt aici. (*Rumoare în sală.*)

Reieșind din bugetul aprobat, cheltuielile sînt stabilite de maximum 45.

Domnul Vasile Bolea:

Aici am o propunere: poate la articolul 4 stabilim nu 4 salarii, dar poate 2, le-ar ajunge, nu? 30 de mii de lei maximum.

Domnul Ștefan Creangă:

Eu cred că dacă dumneavoastră susțineți, dumneavoastră ați ieși cu o alocuțiune, ați spus că nu susțineți bugetul Agenției.

Dacă susțineți bugetul Agenției, noi, cu siguranță, putem să examinăm.

Domnul Vasile Bolea:

Haideți, să fim...

Nu, aceasta e o propunere față de dumneavoastră.

Domnul Ștefan Creangă:

Dar nu trebuie să-mi propuneți mie, propuneți plenului Parlamentului să susțină, eu raportează.

Domnul Vasile Bolea:

Față de dumneavoastră, ca raportor.

Domnul Ștefan Creangă:

Eu doar nu primesc așa salarii. Eu aș primi cu mare bucurie așa salarii.

Domnul Vasile Bolea:

Păi, atunci, haideți, давайте заставим жить на одну зарплату ре...

Domnul Ștefan Creangă:

Nu este abordarea corectă, dați...

Stimați colegi,

Noi trebuie să ne ghidăm de obiectivul care urmează în Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

Noi nu putem să stabilim salariu unui director care examinează tarife 10 mii de lei sau 15 mii de lei. Haideți să fim corecți în abordare.

Eu înțeleg că este disproporțional, într-adevăr, însă în astfel de activități, noi trebuie să mărim salariile direct proporțional cu riscurile. Și asta a fost stabilit nu de o zi, nu de mine a fost stabilit, dar tot de plenul Parlamentului a fost stabilit, în anii precedenți. (*Rumoare în sală.*)

Au fost 5 salarii. Eu am propus 4 salarii.

Adică, am diminuat cu un salariu. Nu numai eu, autorii.

Dacă dumneavoastră considerați că trebuie un salariu, stabilim un salariu, dar nu este corect ca abordare.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Bolea,

Dacă mai aveți întrebări?

Domnul Vasile Bolea:

Da.

Doamna Liliana Palihovici:

Vă rog.

Domnul Vasile Bolea:

Eu cred că abordarea este corectă.

La noi cea mai înaltă funcție de stat este funcția de Președinte al Republicii Moldova, care, dacă nu greșesc, primește în jur de 10 mii de lei.

Și atunci, un șef de Agenție, noi plafonăm nu mai mult de 60 de mii de lei, mă scuzați.

Eu cred că fiecare cetățean acum când se uită, își pune mâinile în cap, referitor la acea abordare care dumneavoastră o propuneți.

Îi plafonăm 60 de mii de lei, haideți această „plancă” puțin s-o dăm mai jos.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Bolea,

Eu vă propun să formulați un amendament.

Aceasta este solicitarea.

Formulați amendamentul și vă promit că nu supun votului acest proiect astăzi, pentru ca amendamentul dumneavoastră să fie dezbătut repetat în comisie.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimați colegi,

Referitor dacă amendamentul, viitorul amendament va trece prin comisie.

Nu va fi examinat în comisie, pentru că este proiect de hotărâre a Parlamentului...

Doamna Liliana Palihovici:

Și va fi supus votului aici.

Domnul Ștefan Creangă:

Aici va fi supus votului.

Dacă dumneavoastră propuneți un anumit amendament, se va supune votului aici, în cadrul plenului.

Doamna Liliana Palihovici:

Deci eu vă rog să formulați în scris amendamentul și la următoarea ședință îl vom supune votului.

Alte întrebări?

Domnul Chirinciuc.

Domnul Iurie Chirinciuc:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte.

Domnule președinte,

Este, nu știu cum să spun, se discută bugetul ANRE-ului și domnul director nu este prezent. Este mai mult o constatare sau mai mult o propunere, care vreau s-o fac în felul următor.

Conform Dispoziției Curții de Conturi nr.56 din 18 septembrie 2014, acesta a inițiat auditul la ANRE. Agenția a respins efectuarea auditului și nu a prezentat documentele necesare a fi transmise auditorului.

În aceste circumstanțe, în data de 15 mai 2015, Curtea de Conturi a emis o nouă Dispoziție, cu nr.39, în conformitate cu care în data de 18 mai a inițiat efectuarea auditului de performanță la ANRE.

Agenția a refuzat desfășurarea auditului motivând că ANRE nu administrează patrimoniul statului și mijloacele speciale. Astfel, ANRE nu doar că refuză desfășurarea auditului, dar și inițiază o cerere de chemare în judecată cu nr.03/441 din 10 iunie 2015 prin care contestează dreptul Curții de Conturi de a efectua auditul.

În contextul celor expuse, constatăm că agenția acționează împotriva intereselor statului, refuzând efectuarea auditului, chiar dacă ANRE administrează în patrimoniul public aproximativ 6 milioane de lei și mijloace speciale de aproximativ 28 de milioane de lei.

În aceste circumstanțe, considerăm că aprobarea de către plenul Parlamentului a bugetului ANRE ar însemna că Parlamentul acționează împotriva interesului statului și al cetățenilor Republicii Moldova.

Astfel, vin cu propunerea ca proiectul de Hotărâre privind aprobarea bugetului ANRE să nu fie votat pînă la efectuarea auditului de performanță de către Curtea de Conturi.

Vă mulțumesc.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule deputat.

Este foarte binevenit cînd dumneavoastră folosiți tribuna pentru a face anumite declarații, însă era foarte constructiv dacă dumneavoastră ridicați în cadrul comisiei problema respectivă. Aceasta este, așa, ca o mică rugăminte în adresa dumneavoastră.

Noi am examinat, numai că nu s-a votat, și Raportul de activitate a ANRE 2014. În proiectul de hotărîre pe care l-am aprobat, raportul, este un articol aparte ce ține de auditul ce urmează a fi efectuat. Și la propunerea doamnei Zinaida Greceanîi am stabilit auditul 2013 – 2014.

Noi cunoaștem problema pe care dumneavoastră ați invocat-o, însă, deocamdată, mergem pe trepte.

În partea ce ține de neprezența directorului, vreau să vă informez că eu am rugat, doamnă Președinte de ședință, să nu examinăm astăzi bugetul, pentru că eram plecat. O oră n-am fost, am avut o întrevvedere și i-am spus directorului să nu mai aștepte, pentru că nu va fi examinat. Dacă m-am întors și am reușit aici, am prins plenul, vreau să venim să dezbatem. Nu este vina dumnealui că nu este la momentul de față ca să-i adresați dumneavoastră întrebări suplimentare.

Dar partea ce ține de audit, eu susțin ideea dumneavoastră și eu cred că trebuie să fie efectuat auditul.

Însă vreau să menționez că Curtea de Conturi nu trebuie să-și depășească atribuțiile în efectuarea auditului, pentru că noi dacă discutăm despre bugetul administrat și proprietatea publică, asta este una. În partea ce ține de tarife, modalitatea de efectuare, este competența strict numai a Parlamentului și nicidecum a altor instituții să investigheze modalitatea respectivă.

Noi trebuie să facem delimitare foarte clară, dacă discutăm despre separarea puterilor.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Chirinciuc,

Mai aveți vreo întrebare?

Domnul Iurie Chirinciuc:

Da. Nu. Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Doamna Greceanîi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Domnule președinte al comisiei,

Noi aprobăm bugetul agenției la venituri – 25 de milioane 929,5 de mii de lei.

La cheltuieli – 34 537,1, cu un deficit de 8 milioane 607,6 de milioane... mii lei.

Am o propunere. Noi tot vorbim că dacă vor fi venituri. Am o propunere. Atîta cît sînt veniturile 25 de milioane 929,5 de mii de lei, tot în aceeași sumă să fie aprobate și cheltuielile – 25 de milioane 929,5 de mii de lei.

Veniturile și cheltuielile fără nici un deficit. Iar surplusul de mijloace neutilizate, care s-au format la sfîrșitul anului 2014, să fie transferate la bugetul de stat. Și asta va fi corect.

Domnul Ștefan Creangă:

Eu aș...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Și ne încadrăm și în limita pînă la... pînă nu știu unde.

Domnul Ștefan Creangă:

Eu aș susține propunerea dumneavoastră, dar pentru anul 2016.

Într-adevăr, pînă în ziua de astăzi s-au examinat toate bugetele. Noi am discutat problema și CNPF același lucru. Ambele instituții au avut solduri, una de 6 milioane, dacă nu mă greșesc, și aceasta, acum, la momentul de față de 8 milioane. Este soldul din 2014.

Respectiv, pentru 2016 sînt de acord pentru ca agenția... să fie foarte clar. Și noi cînd elaborăm cu agenția bugetul, să fie foarte clar că nu vor fi admise de folosit soldurile rămase și vor trece venit la stat.

În momentul de față, dacă noi aprobăm la cheltuieli 25 de milioane, instituția nu va avea finanțare, diferența de la 25 pînă la 34. Vă dați seama, va fi un deficit fără acoperire. Aici deficitul se acoperă din soldul respectiv.

În cazul dat, dacă noi dăm 25 de milioane la cheltuieli, urmează din bugetul de stat să dăm.

Doamna Liliana Palihovici:

Doamna Greceanîi,

Vă rog.

Doamna Zinaida Greceanî:

N-aveți absolut deloc dreptate. Noi spunem că ei trebuie să se conformeze cu cheltuielile la veniturile care le obțin. Care-i problema? Să reducă aici și salariile. Care-i deficitul? Nici un fel de deficit nu trebuie să existe. Tot este normal. Nu, nu trebuie să spuneți. Și e valabil și pe... E altceva că bugetul pentru 2015 a trebuit să fie aprobat în luna decembrie, cel târziu.

Dar nu va... asta nu ne încurcă absolut nimic să ne ducem tocmai în 2016. Haideți acum să decidem, dacă avem curajul acesta.

Domnul Ștefan Creangă:

Nu este posibil. Tehnic nu este posibil. Deja pentru 2015 jumătate din cheltuieli s-au efectuat. (*Rumoare în sală.*)

Cum așa? Da, dumneavoastră cunoașteți norma care este stabilită referitor la neaprobarea de bugete. În momentul în care nu se aprobă bugetul de stat, se aplică a 12-a parte pentru fiecare lună.

Respectiv, același principiu se aplică la orice buget când nu este aprobat. Respectiv, putem constata efectuarea de cheltuieli deja. Nu putem la momentul de față. Îmi pare foarte rău să constat, dar nu putem să...

Eu susțin ideea dumneavoastră, dar nu putem. Tocmai pentru bugetul 2015 nu putem să facem acest lucru.

Doamna Liliana Palihovici:

Alte întrebări nu sînt.

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Voi utiliza dreptul meu de președinte al ședinței și voi transfera votul pe proiectele pe care nu le-am votat astăzi pentru altă ședință. Și inclusiv voi... vă propun să transferăm pentru altă ședință proiectul înregistrat cu nr.248, să-l dezbatem la următoarea ședință a Parlamentului.

În continuare, Ora întrebărilor.

Avem invitați din partea Guvernului – doamna Sandu, pentru a răspunde la întrebarea doamnei deputat Radvan Marina și domnul Cimbriciuc, pentru a răspunde la întrebarea domnului deputat Țap.

Domnule Țap,

Ați vrut să spuneți ceva? Nu.

Deci, doamnă ministru, vă rog, veniți la tribuna centrală. (*Rumoare în sală.*)

Întrebarea, solicitarea doamnei deputat Radvan a fost: prezentarea informației privind măsurile întreprinse de Ministerul Educației pentru îmbunătățirea procentului de reușită la bacalaureat.

Doamna Maia Sandu – ministrul educației:

Bună ziua.

Stimată doamnă Președinte.

Onorat Parlament,

Cu referire la interpelarea pe care ați menționat-o, comunic următoarele date.

La sesiunea de bacalaureat din 2015 au fost admiși 25 de mii 952 de elevi. Dintre aceștia 71% sînt absolvenți ai anului 2015 și, respectiv, 29% sînt restanțieri din anii precedenți.

Numărul de elevi care au promovat examenul de bacalaureat este de 14 mii 380 sau 55,41% comparativ cu 45,25% în anul 2014, ceea ce reprezintă o creștere de 10 puncte procentuale față de anul precedent.

Din numărul total de restanțieri 61% au doar o restanță. Pe de altă parte, 2690 de elevi au devenit restanțieri din motivul că nu s-au prezentat, cel puțin, la o probă.

Pentru a analiza schimbările de calitate în educație în ultimii ani prin prisma reușitei elevilor la examenul de bacalaureat este logic să analizăm rata de promovare pentru absolvenții anului 2015. Rata de promovare a promoției acestui an este de 67,09%, ceea ce reprezintă... ceea ce este cu 14 puncte procentuale mai mare decît pentru absolvenții din anul 2014.

Referitor la comentariul dumneavoastră precum că nota medie este mai mică decît 6, vă comunic că din totalul elevilor care au promovat examenul de bacalaureat 79% au media de 6 sau mai mare, iar 39% dintre ei au o medie de 7 sau mai mare. Toate aceste date indică o creștere a reușitei absolvenților la liceu în condițiile unei evaluări corecte.

În ceea ce privește măsurile întreprinse de Ministerul Educației pentru creșterea calității sistemului educațional, acestea se conțin în Codul educației, în Strategia educației 2020, în Planul de acțiuni al ministerului, toate documente de politici care pot fi accesate pe pagina web a ministerului.

Doamna Liliana Palihovici:

Vă mulțumesc, doamnă ministru.

Și, domnilor și doamnelor deputați,

Vă amintesc că are dreptul să adreseze întrebări pentru clarificare doar doamna deputat Radvan.

Vă rog, doamnă deputat,

Dacă aveți întrebare.

Conectați, vă rog, microfonul doamnei Radvan.

Doamna Marina Radvan:

Спасибо большое. У меня вопрос. Сколько учеников в прошлом году сдали бакалавр? И также у меня вопрос какой процент выпускников...

Doamna Maia Sandu:

Nu am înțeles. Dacă puteți să repetați, vă rog, prima întrebare. Nu am auzit-o.

Doamna Marina Radvan:

Какое количество учеников в прошлом году сдавало экзамен бакалавра?

И второй вопрос. Какой процент выпускников не сдавших bacalaureat с первого раза сдают его успешно уже в следующем году?

Doamna Maia Sandu:

Vă referiți la 2014 sau la 2015?

Doamna Marina Radvan:

2014.

Doamna Maia Sandu:

OK. Să văd dacă am datele pentru anul 2014, pentru că nu le știu pe de rost.

Anul trecut numărul celor care au susținut bacalaureatul a fost de 27 de mii 597. Cum am spus, anul acesta au fost 25 de mii 952. Și rata de promovare pentru promoția 2015 este mai mare cu 14 puncte procentuale decât promoția 2014.

Din acei restanțieri, evident, că nu toți susțin, sînt unii care vin și a treia oară și nu reușesc. Aceasta vorbește despre faptul că acești copii nu au făcut efort.

Doamna Liliana Palihovici:

Doamnă ministru,

Vă mulțumesc mult.

Îl invit pe domnul Cimbriciuc, viceministru al apărării, pentru a prezenta informația referitor la rezultatele investigațiilor efectuate de instituția dată a cazului de depozitare a elementelor radioactive în unitatea militară din orașul Florești.

Vă rog.

Domnul Alexandru Cimbriciuc – viceministru al apărării:

Mulțumesc, doamnă Președinte al ședinței.

Onorat Parlament,

Raportez la solicitarea deputatului Iurie Țap din 18.06.2015 privind controlul radiologic al orașului Florești.

Ministerul Apărării, de comun cu reprezentanții Centrului Național de Sănătate Publică, Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice și structurile de specialitate desconcentrate în raionul Florești a examinat întrebarea deputatului Iurie Țap și comunică despre lipsa surselor radioactive pe teritoriul unității militare din orașul Florești care ar influența negativ asupra stării sănătății populației.

Sursele radioactive istorice obținute în urma casării și dezmembrării tehnicii și mijloacelor militare au fost transmise centralizat obiectivelor speciale 5101 și 5102 din subordinea Serviciului protecție civilă și situații excepționale a

Ministerului Afacerilor Interne, conform ordinului de distribuție nr.116200340 din 17 septembrie 2003, pașaportul nr.1 din 19 septembrie 2003.

De asemenea, țin să menționez că la depozitul unității militare sînt păstrate dispozitive de măsurare de tip sovietic cu sursă radioactivă de control care nu prezintă pericol și nu fac obiectivul cadrului legislativ, potrivit punctului 16 alineatul (2) al Hotărîrii Guvernului nr.1017 din 1 septembrie 2008 cu privire la Registrul național al surselor de radiație ionizate și al persoanelor fizice și persoanelor juridice autorizate.

Subiectul dat a fost examinat și în perioada precedentă la 1 iulie 2015 care este prezentat prin procesul-verbal de către comisia specială instituită, în urma căruia au fost verificate debitul dozei ambianței a radiației gama pe perimetrul unității militare și a blocurilor locative și efectuate investigații de laborator ale probelor de sol și vegetație prelevate din preajma unității menționate.

Conform rezultatelor de laborator, nu a fost stabilită depășirea limitelor admisibile pentru personal, populație și mediu, conform normelor fundamentale de radioprotecție nr.0653 punctul 34 din 27 februarie 2000, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.764-765 din 5 aprilie 2001.

Totodată, Ministerul Sănătății, prin scrisoarea nr.1101110 din 6 iulie 2015, confirmă despre lipsa pericolului pentru viață și sănătate a populației din localitate, precum și Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice în calitate de autoritate națională de monitorizare a situației radioactive, prin scrisoarea nr.0104313 din 02.07.2015, atestă lipsa pericolului.

Raport finalizat.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Țap,

Aveți întrebări de concretizare?

Vă rog.

Domnul Iurie Țap:

Da. Mulțumesc.

Vreau, în primul rînd, să mulțumesc Ministerului Apărării, dar și tuturor partenerilor dumnealor care au realizat acest control, care vine să dezinformeze sau mai bine zis să nege acele...

Doamna Liliana Palihovici:

Dezmintă.

Domnul Iurie Țap:

... să dezmintă, să zică așa, acele zvonuri care, pe parcursul ultimilor ani, au bulversat, de fapt, orașul Florești, în special în perioada alegerilor parlamentare sau locale.

Și cred că... doar o rugăminte am, să fie adresată Consiliului orașului Florești și primarului orașului Florești această informație care, regulamentar, să

aducă la cunoștință floreștenilor pentru a-i asigura că structurile statului au în grijă acest subiect și, cel mai important, că zvonurile nu s-au confirmat și nu este afectată starea sănătății cetățenilor.

Mulțumesc mult.

Domnul Alexandru Cimbriciuc:

Domnule deputat,

Vreau să vă încredințez că aceste răspunsuri deja au fost emise tuturor autorităților cointeresate din raionul Florești.

Vă mulțumesc și dumneavoastră.

Doamna Liliana Palihovici:

Vă mulțumesc, domnule Cimbriciuc.

Stimați colegi,

Referitor la celelalte întrebări sau interpelări adresate de către deputați în ședințele precedente, vreau să vă informez că întrebarea adresată de către domnul Apostol Ion către CNAM – răspunsul este în proces de pregătire, CNAM solicită prelungirea termenului de prezentare a informației.

Întrebarea adresată de către domnul Vasile Bolea către Ministerul Afacerilor Interne – răspunsul în scris a fost prezentat, iar în plen solicită să o transferăm pentru altă ședință.

Adresarea făcută de domnul Țap către Guvernul Republicii Moldova în data de 3 iunie 2015 – răspunsul este în curs de pregătire.

Adresarea doamnei Șupac către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor – a fost solicitat răspunsul în scris, la fel este în proces de pregătire. Întrebarea domnului Corneliu Fruculiță, adresată Ministerului Finanțelor – răspunsul în scris a fost prezentat, prin care a fost informat deputatul referitor la solicitare, însă în plen se solicită transferul pentru o altă ședință.

Doamna Radvan a primit răspunsul la întrebarea ei. Doamna Buliga a primit răspunsul în scris și a refuzat acum de a avea și în plen. Și răspunsul la întrebarea domnului Petru Porcescu către Ministerul Culturii, răspunsul în scris a fost prezentat, însă în plen la ședința următoare... Alte restanțe nu avem.

Deci acum dacă aveți întrebări.

Domnule Munteanu,

Vă rog.

Domnul Valeriu Munteanu:

Am o întrebare din partea Frațiunii Partidului Liberal, pentru următoarea ședință a Parlamentului. Solicităm prezența în plenul Parlamentului a ministrului finanțelor, domnul Arapu, pentru a ne răspunde la următoarea întrebare. În presa din Republica Moldova, în această săptămână, s-a strecurat informația precum căreia a fost întreruptă publicarea tuturor anunțurilor în buletinul achizițiilor publice. O măsură fără precedent în ultimii 20 de ani.

În acest sens, solicităm prezența ministrului să ne răspundă la următoarea întrebare: care a fost baza legală care a permis Ministerului Finanțelor să întrerupă publicarea acestor anunțuri și, respectiv, organizarea licitațiilor publice de către toți ordonatorii de credite din Republica Moldova și, respectiv, care au fost raționamentele de stat care au stat la baza acestei decizii fără precedent?

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Ghilețchi.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte.

Eu am o întrebare pe care aș vrea s-o adresez domnului Oleg Balan, ministrul afacerilor interne.

Stimate domnule ministru,

Permiteți-mi să aduc atenției dumneavoastră un caz ieșit din comun care a avut loc recent în satul Glinjeni, raionul Fălești. În data de 6 iulie anul curent în localitatea menționată s-a dat foc clădirii bisericii penticostale de curînd renovată.

Este regretabil faptul că într-o țară cu aspirație europeană încă mai întâlnim asemenea manifestări, dar și mai regretabil este faptul cînd cei care se fac vinovați rămîn nepedepsiți.

Întrebarea mea este următoarea: care sînt măsurile întreprinse de către colaboratorii Ministerului Afacerilor Interne în identificarea făptașilor unor asemenea acte de vandalism? Și dacă ați putea verifica probabilitatea că aceste acte au o tentă de incitare la ură religioasă, lucru, de asemenea, inadmisibil într-o societate democratică.

Vă mulțumesc pentru răspuns.

Solicite, de fapt, răspuns în scris.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Furculiță.

Domnul Corneliu Furculiță:

Mulțumesc, doamnă vicepreședinte.

În conformitate cu prevederile Hotărîrii Guvernului nr.203 din 18 martie 2013, s-a hotărît transmiterea din domeniul public în domeniul privat al statului a terenurilor aflate în administrația Academiei de Științe a Moldovei din municipiul Chișinău, strada Sprîncenoaia 5. Sînt trei terenuri: număr cadastral 0100212306 cu suprafața de 0,8864 hectare, teren cu număr cadastral 0100212311 cu suprafața de 0,7645 hectare și strada Sprîncenoaia 1, număr cadastral 0100212312 cu suprafața de 1,0286 hectare. Și acceptarea propunerii Academiei de Științe a Moldovei privind aprobarea terenurilor nominalizate în calitate de bun propus parteneriatului public-privat. Aceste terenuri se află în vecinătatea nemijlocită cu Liceul Academiei de Științe.

La momentul actual pe aceste terenuri au început lucrări de construcții a unui complex locativ cu menire social-culturală. Locuitorii din preajma terenurilor nominalizate sînt nemulțumiți și îngrijorați de transmiterea lor sub șantier de construcții. De asemenea trezește îngrijorare această transmitere a bunurilor de interes public pentru construcția spațiilor locative.

Avînd în vedere cele expuse, solicit Președintelui Academiei de Științe a Moldovei să prezinte informații ample și copia tuturor actelor ce țin de elaborarea studiului de fezabilitate, precum și a actelor semnate pentru parteneriatul public-privat și a construirii complexului locativ cu menire social-culturală.

Doi. Ministrului economiei să prezinte toate actele semnate pentru parteneriatul public-privat asupra subiectului dat, precum și argumentarea intereselor publice în ce privește transmiterea bunului proprietate publică în domeniul privat al statului și a construirii complexului locativ cu menire social-culturală.

Informația solicit să fie prezentată verbal și în scris în plenul Parlamentului.
Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Sorocean.

Domnul Victor Sorocean:

Vă mulțumesc.

Întrebarea mea este adresată către Guvernul Republicii Moldova și Ministerul Economiei. Actualmente cetățenii apartamentele cărora sînt debransate de la sistemul centralizat de energie termică plătesc, practic, dublu. Una la mîna. Ei achită pentru electricitate sau gazele folosite de sistemele autonome de încălzire. Și doi la mîna. Ei sînt obligați să achite 20% din energia termică facturată celor care în condiții locative similare se folosesc de încălzirea centralizată.

La interpelarea mea din 28.05.2015 adresată Ministerului Economiei a fost abordată problema în cauză, dar răspunsul parvenit conține doar o încercare de a arata impactul negativ al debransatelor asupra plății pentru încălzire termică achitată de către consumatorii conectați la SA CET-urile și argumentarea neconcludentă, puțin convingătoare, cu cifre de 20% în calitate de plată minimă pentru încălzire în cazul deconectării de la sistemul centralizat de încălzire.

Totodată, nu am primit răspuns la întrebarea ce ține de evaluarea deficienței utilizării sumelor colectate începînd cu 1 octombrie 2015, întru remedierea situației în domeniul alimentării centralizate cu energie termică.

În această ordine de idei, ținînd cont de situația economică gravă, posibila majorare a prețurilor la energia electrică și termică, solicit prezentarea în scris a următoarei informații:

1. Evaluarea eficienței utilizării sumelor colectate începînd cu 1 octombrie 2015 întru remedierea situației în domeniul alimentării centralizate cu energie termică, deoarece cele 20 la sută pentru achitare au fost declarate drept măsuri de

eficientizare a funcționării sistemului de alimentare centralizată cu energie termică. Sumele colectate și măsurile întreprinse.

2. Examinarea posibilității de elaborare a unui plan de acțiuni pe termen mediu, mijlociu și de lungă durată întru remedierea situației în domeniul aprovizionării centralizate cu energie termică, care ar impune măsuri, eforturi din partea prestatorului de servicii menite să reducă pierderile, se renoveze sistemele, să eficientizeze și să diversifice produsele, serviciile să fie mai atractive pentru consumatori.

Fiindcă situația când toate acestea sînt preconizate pentru realizare din contul cetățenilor și mai mult din contul celor care din diferite motive au hotărît să refuze produsele și serviciile agentului economic nu este amiabilă.

Solicit răspunsul în scris, în termen prescris de legislația în vigoare.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Batrîncea.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da. Vă mulțumesc.

Am o întrebare pentru Procuratura Generală, Serviciului de Informații și Securitate și Ministerul Afacerilor Interne, ca să prezinte informația în scris și aici în plenul Parlamentului referitor la situația din 5 iulie și mai exact la așa-numită Mare Adunare Națională la care au participat mai muți cetățeni ai statului vecin, adică ai României. Vrem să aflăm ce fac aceste organe în vederea protejării regimului constituțional al Republicii Moldova, în vederea protejării statalității și independenței, și integrității teritoriale a Republicii Moldova? Și ce activități, nu numai de ordin operativ, se duc de către aceste organe? Dacă sînt luate în urmărire persoanele care au organizat aceste măsuri? Și dacă în Republica Moldova la momentul de față activează reprezentanții serviciilor secrete ale României?

Vrem să aflăm ce fac aceste organe: Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne, cît și Procuratura Generală în vederea depistării persoanelor implicate și în vederea sancționării acestor persoane?

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnilor deputați rămași în sală,

Trebuie să vă atenționez: articolul 122 punctul 3 spune că deputații nu pot formula întrebări Președintelui Republicii Moldova, reprezentanților puterii judecătorești, autorităților administrației publice locale.

Domnul Furculiță.

Domnul Corneliu Furculiță:

Da. Mulțumesc.

Dacă mi se permite înc-o întrebare ministrului agriculturii și industriei alimentare.

Rog frumos să vină la ședința următoare în plenul Parlamentului să ne prezinte o informație referitor la întreprinderile care se află în gestiunea acestui minister, starea lor financiară și perspectivele acestor întreprinderi.

Întrebarea este formulată în contextul informațiilor privind starea deplorabilă, mai ales, a Stațiunii experimentale „Codru”, în care săptămîna aceasta au fost informații privitor la greva muncitorilor, nemulțumiri și plata pe o perioadă destul de îndelungată a salariilor.

Răspunsul îl solicit în scris și în plenul Parlamentului verbal.

Doamna Liliana Palihovici:

Da. Alte înregistrări ale deputaților pentru a adresa întrebări nu sînt.

Și avem o înregistrare pentru declarație.

Domnul Bolea,

Să vă întreb, numărăm prezența în sală, cvorum sau fără aceasta?

Sau transferăm declarația pentru următoarea ședință, domnul Batrîncea?

OK. Acum?

Nu, la începutul ședinței, Regulamentul nu permite.

Domnul Vlad Batrîncea:

Și aceasta, probabil, o să fie și la adresarea, la întrebarea mea către Ministerul Afacerilor Interne, către Procuratura Generală și către SIS.

Probabil că această declarație o să fie de folos.

Stimați colegi,

La data de 5 iulie în Piața Marii Adunări Naționale din Chișinău adepții ideii de lichidare a statalității moldovenești și-au organizat o acțiune supranumită, așa-numită „Marea Adunare Națională”, la care au adoptat o rezoluție în care se afirmă că „Proiectul Republica Moldova” a eșuat.

Unioniștii au demonstrat din nou scopul adevărat al acțiunilor sale – lichidarea statului Republica Moldova.

Și unii din organizatorii acțiunii au fost platforma național-revanșistă Acțiunea 2012, creată în anul 2011, cu sprijinul Guvernului României.

La miting au fost folosite activ drapele și simboluri ale statului vecin.

Astfel, este evidentă imixtiunea României, statului vecin în afacerile interne ale Moldovei.

Autoritățile moldovenești nu au avut nici o reacție la faptul că în centrul capitalei un grup de cetățeni ai țării vecine, inclusiv oameni cu demnitate, inclusiv oficiali și reprezentanți ai organizațiilor nonguvernamentale, inclusiv cu caracter extremist, naționalist și neonazist au cerut în mod deschis lichidarea Republicii Moldova.

Ministerul Afacerilor Interne și Serviciul de Informații și Securitate, știind despre provocările iminente, nu au întreprins nici o acțiune pentru a le preveni.

Ambasadorul României nu a fost chemat pentru a da explicații, nu a fost înaintată măcar o notă de protest.

Ideologia unionistă este sprijinită tacit și de către partidele politice de guvernare și sateliții acestora.

Despre acțiunea planificată s-a relatat la postul de televiziune public „Moldova-1” și la posturile TV particulare, controlate de oligarhi și partidele politice.

Declarații unioniste putem auzi și din partea președintelui Academiei de Științe a Moldovei, domnului Gheorghe Duca. Declarații cu caracter unionist sînt postate pe pagina oficială a Academiei de Științe a Moldovei. Propaganda unirii are loc în mod deschis în școlile și universitățile din Moldova.

Partidul Socialiștilor din Republica Moldova constată că clasa politică din România se pronunță deja deschis și tranșant pentru lichidarea Moldovei ca stat independent și suveran. Acest lucru este confirmat de multiplele programe de stat, care prevăd promovarea unionismului pe teritoriul Moldovei.

Recent fostul Președinte al României Traian Băsescu a declarat din nou despre ireversibilitatea aderării Moldovei la România.

Totodată, acțiunile unioniștilor sînt deschis sprijinite și finanțate de actuala conducere a țării, care pregătește același proiect.

În prezent, pentru cei de la guvernare există doar două căi: sau pușcăria, sau unirea cu România.

În speranța de a evita pedeapsa pentru delapidările de miliarde și alte crime împotriva poporului, comise în ultimii ani, ei și-au ales cea de-a doua variantă.

În ultimii câțiva ani, Partidul Socialiștilor duce o luptă consecventă și activă pentru valorile statalității moldovenești, pentru istoria și cultura țării.

În anul 2011 a fost lansată campania națională „Moldova – moldoveni, moldovenesc”, care include activități de informare, conștientizare și educare, orientate spre promovarea identității moldovenești și apărarea statalității noastre.

În cadrul acestei campanii a fost editat și manualul în două limbi „Istoria Moldovei”, care este distribuit în toate școlile și bibliotecile țării.

Au fost organizate și un șir de mese rotunde, conferințe, dedicate aniversării a 655 de ani ai statului Moldova.

În Parlament socialiștii au înregistrat, acum câțiva ani, un proiect de lege care prevede scoaterea în afara legii a tuturor organizațiilor și partidelor politice, care se pronunță pentru lichidarea statalității Republicii Moldova.

Noi vom continua să insistăm asupra includerii cât mai urgente a chestiunii respective în ordinea de zi a ședințelor Parlamentului Republicii Moldova.

În luna mai anul curent, socialiștii au anunțat lansarea campaniei naționale „Moldova fără unioniști”, în cadrul căreia pe tot teritoriul țării vor fi adunate semnături pentru interzicerea ideologiei unioniste și a partidelor, și mișcărilor promoțoare ale acesteia.

Ținînd cont de situația creată, precum și de cele expuse mai sus, solicităm demisia ministrului afacerilor externe și integrării europene, ministrului afacerilor interne și a conducătorului Serviciului de Informații și Securitate, demisia

președintelui Academiei de Științe a Moldovei, Gheorghe Duca, depolitizarea și dezideologizarea Academiei de Științe a Moldovei și a subdiviziunilor acesteia, atragerea la răspundere administrativă și, în caz de necesitate, penală, eliberarea din funcție a tuturor funcționarilor publici, care fac declarații în sprijinul lichidării statului moldovenesc.

Solicităm schimbarea conducerii postului de televiziune public „Moldova-1”, finanțat din bugetul de stat, din banii publici, ce s-a transformat într-o portavoce a propagandei unioniste în Moldova, a cere explicații oficiale Ambasadei României cu privire la acțiunea din 5 iulie, interzicerea imediată a activității Blocului unirii naționale și a tuturor organizațiilor de pe teritoriul Republicii Moldova, ce fac parte din acesta.

Partidul Socialiștilor cheamă toate forțele social-politice, partidele și organizațiile patriotice, care se pronunță pentru păstrarea statului Republica Moldova, la unirea într-un front național pentru Moldova, pentru consolidarea eforturilor și resurselor întru apărarea și promovarea statalității moldovenești.

Vă mulțumesc. (*Aplauze.*)

Doamna Liliana Palihovici:

Stimați colegi,

Declar ședința Parlamentului închisă.

Ședința s-a încheiat la ora 17.56

*Stenograma a fost pregătită spre publicare
în Direcția generală documentare parlamentară
a Secretariatului Parlamentului.*